

**PËRMBLEDHËSE LEGJISLACIONI
PËR BARAZINË GJINORE,
MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI
DHE DHUNËN NË FAMILJE**

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Tiranë, 2021

ISBN: 978-9928-01-134-3

Adresa

Rruga: "Nikolla Jorga"

Tel/fax: +355 42 427005, 04 2427006

E-mail: info@qbz.gov.al,

Web: www.qbz.gov.al

PËRMBAJTJA

I. Dhuna në familje

Ligj nr. 9669, datë 18.12.2006	Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare <i>-ndryshuar me ligjet: nr. 9914, datë 12.5.2008; nr. 10 329, datë 30.9.2010; nr. 47/2018, datë 23.7.2018; nr. 125/2020, datë 15.10.2020.</i>	5
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 327, datë 2.6.2021	Për mekanizmin e bashkërendimit të punës ndërmjet autoriteteve përgjegjëse, për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare, si dhe procedimin e tij, për mbështetjen e rehabilitimit të viktimave të dhunës	23
Udhëzim i MPÇSSHB-së nr. 13, datë 17.12.2012	Për zbatimin e standardeve të shërbimeve të përkujdesjes shoqërore, për viktimat e dhunës në familje, në qendrat rezidenciale, publike dhe jopublike	35
Udhëzim i MSHMS-së nr. 816, datë 27.11.2018	Për miratimin e standardeve të ofrimit të shërbimeve dhe të funksionimit të qendrave të menaxhimit të krizës, për rastet e dhunës seksuale	139
Udhëzim i MB-së, MSHMS-së nr. 866, datë 20.12.2018	Për procedurat dhe modelin e vlerësimit të riskut për rastet e dhunës në familje	158
Udhëzim i MB-së, MSHMS-së nr. 912, datë 27.12.2018	Për procedurat dhe modelin e urdhrimit për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme	164
Udhëzim i MSHMS-së nr. 744, datë 15.11.2019	Për miratimin e standardeve minimale të shërbimeve të përkujdesjes shoqërore për viktimat/të mbijetuarat/it e dhunës me bazë gjinore dhe të dhunës në familje, në qendrat rezidenciale emergjente (afatshkurtra) publike dhe jopublike (strehëzat emergjente)	167
Udhëzim i MD-së, KLGJ-së nr. 9, datë 17.6.2020	Për përcaktimin e rregullave për krijimin e një baze të dhënash të posaçme për çështjet e dhunës në familje në gjykata dhe unifikimin e regjistrimit të tyre <i>-ndryshuar me udhëzimin nr. 7, datë 17.6.2020</i>	190
Ligji nr. 104/2012, datë 8.11.2012	Për ratifikimin e konventës së Këshillit të Europës “Për parandalimin dhe luftën kundër dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje”	193
Urdhër i MSHMS-së nr. 100, datë 21.2.2020	Për Procedurat Standarde të Veprimit (PSV) për trajtimin e rasteve të dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore nga punonjëset/ punonjësit e shërbimeve të kujdesit shoqëror, në kuadër të bashkëpunimit si anëtarë të Mekanizmave të Koordinuar të Referimit (MKR)	218
Urdhër i MSHMS-së nr. 101, datë 21.2.2020	Për miratimin e Procedurave Standarde të Veprimit (PSV) për trajtimin e rasteve të dhunës në familje dhe të dhunës me bazë gjinore nga punonjëset/punonjësit e shërbimeve shëndetësore, në kuadër të bashkëpunimit si anëtarë të Mekanizmit të Koordinuar të Referimit (MKR)	253

Urdhër i MSHMS-së nr. 102, datë 21.2.2020	Për miratimin e “Për Procedurat Standarde të Veprimit (PSV) për punonjëset/punonjësit e shërbimeve shëndetësore, për zvogëlimin e rrezikut të përjetimit të dhunës në familje e të dhunës me bazë gjinore, në situata të emergjencave civile”	279
--	---	-----

BARAZIA GJINORE. MBROJTJA NGA DISKRIMINIMI

Ligj nr. 9970, datë 24.7.2008	Për barazinë gjinore në shoqëri	314
Udhëzim i MPÇSSHB-së nr. 1220, datë 27.5.2010	Për përcaktimin e treguesve të vlerësimit dhe të monitorimit të treguesve të barazisë gjinore dhe dhunës ndaj grave, përfshirë dhunën në familje, mbikëqyrjen, mbledhjen dhe përpunimin e tyre	326
Ligj nr. 10 221 datë 4.2.2010	Për mbrojtjen nga diskriminimi <i>-ndryshuar me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020</i>	340

I. Dhuna në familje

LIGJ Nr.9669, datë 18.12.2006

PËR MASA NDAJ DHUNËS NË MARRËDHËNIET FAMILJARE

(Ndryshuar me ligjin nr. 9914, datë 12.5.2008, nr. 10 329, datë 30.9.2010, nr. 47/2018, datë 23.7.2018, nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

(I përditësuar)

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e 20 mijë zgjedhësve,

KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Qëllimi

(ndryshuar me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018, ndryshuar pika 2 me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

Ky ligj ka për qëllim:

1. Parandalimin dhe reduktimin e dhunës në familje në të gjitha format e saj, me anë të masave të përshtatshme ligjore dhe të masave të tjera të nevojshme.

2. Garantimin e mbrojtjes me masa ligjore dhe me masa të tjera të nevojshme të pjesëtarëve të familjes, të cilët janë viktimë të dhunës në familje, duke u kushtuar vëmendje të veçantë grave, vajzave, fëmijëve, të moshuarve dhe personave me aftësi të kufizuara, subjekt i këtij ligji, sipas nenit 3 të tij.

Neni 2

Objekti

(ndryshuar fjalë në shkronjën "c" me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

Ky ligj ka si objekt:

a) krijimin e një rrjeti të koordinuar institucionesh përgjegjëse për mbrojtjen, mbështetjen dhe rehabilitimin e viktimave, lehtësimin e pasojave dhe parandalimin e dhunës në familje;

b) orientimin e punës për krijimin e strukturave dhe organeve përgjegjëse në nivel qendror dhe vendor për mbështetjen e viktimave dhe parandalimin e dhunës në familje;

c) fuqizimin e sistemit gjyqësor për marrjen e masave të mbrojtjes ndaj dhunës në familje;

ç) sigurimin/garantimin për viktimat e dhunës në familje të shërbimit të shpejtë, të pakushtueshëm dhe të thjeshtë në përputhje me ligjin, pranë gjykatës apo organeve të tjera kompetente për zbatimin e ligjit.

Neni 3

Përkufizimet

(ndryshuar me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018, ndryshuar pika 3 me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

Në këtë ligj, përveç kur parashikohet shprehimisht ndryshe në dispozita të veçanta të tij, termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Dhunë” është çdo veprim ose mosveprim i një personi ndaj një personi tjetër, që sjell si pasojë cenim të integritetit fizik, moral, psikologjik, seksual, social, ekonomik.

2. “Dhunë në familje” është çdo akt dhune, i përcaktuar sipas pikës 1, të këtij neni, që ndodh brenda familjes ose njësisë shtëpiake, e ushtruar ndërmjet pjesëtarëve të familjes, të përcaktuar në pikën 7, të këtij neni, që janë ose kanë qenë në marrëdhënie familjare, pavarësisht nga fakti nëse dhunuesi ndan ose ka ndarë të njëjtën banesë me viktimën.

3. “Dhunues” është çdo person i dyshuar dhe/ose i paditur për ushtrimin e dhunës në marrëdhëniet familjare përpara organeve kompetente.

4. “Fëmijë” është çdo person nën moshën 18 vjeç. Termi “i mitur”, i përdorur në këtë ligj, ka të njëjtin kuptim.

5. “Mekanizmi i Koordinuar i Referimit të rasteve të dhunës në familje” (më poshtë MKR) është rrjeti i organizuar i institucioneve përgjegjëse në nivel vendor për parandalimin, mbrojtjen, mbështetjen dhe rehabilitimin e viktimave të dhunës në familje.

6. “Njësi shtëpiake” është banesa ose çdo mjedis i përdorur dhe i përshtatur si i tillë, pavarësisht nëse është në pronësi ose në përdorim të familjes.

7. “Pjesëtarë të familjes” janë:

a) bashkëshorti/ja ose bashkëjetuesi/ja apo ish-bashkëshorti/ja apo ish-partneri/ja bashkëjetues;
b) vëllezërit, motrat, përfshirë, sipas rastit, edhe bashkëshortin/en ose bashkëjetuesin/en e tyre, si dhe nipin e mbesën, nëse këta të fundit janë anëtarë të njësisë shtëpiake;

c) paraardhësit dhe pasardhësit në vijë të drejtë, pa kufizime, përfshirë edhe rastet kur kjo marrëdhënie krijohet nëpërmjet birësimit;

ç) prindërit e bashkëshortit/es ose të bashkëjetuesit/es, përfshirë dhe thjeshtin/ thjeshtren, edhe sikur kjo lidhje të burojë nga birësimi;

d) gjinia në vijë të drejtë, përfshirë edhe prindërit, edhe fëmijët e birësuar të bashkëshortit /es ose bashkëjetuesit/es;

dh) vëllezërit dhe motrat e bashkëshortit, bashkëshortes, bashkëjetuesit/es;

e) fëmijët e bashkëshortëve ose partnerëve bashkëjetues;

ë) personat, të cilët janë ose kanë qenë në marrëdhënie intime, jo domosdoshmërisht të shoqëruar me bashkëjetesë, gëzojnë të njëjtën mbrojtje;

f) kujdestari dhe personi që ndodhet në kujdesin e tij gjatë kohës që vazhdon kujdestaria, sipas përcaktimeve të kujdestarisë mbi të miturit dhe kujdestarisë për personat me aftësi të kufizuar dhe personit që i është hequr ose kufizuar zotësia për të vepruar sipas dispozitave të Kodit të Familjes.”.

8. “Marrëdhënie intime” është marrëdhënia ndërpersonale që përfshin, intimitet fizik ose emocional.

9. “Viktimë” është personi mbi të cilin është ushtruar dhuna e përcaktuar në pikën 1 të këtij neni.

10. “Urdhër mbrojtjeje” është urdhri i lëshuar me vendim gjykate, ku parashikohen masat mbrojtëse për viktimën, fëmijët dhe sipas rastit, masa për rehabilitimin e dhunuesit.

11. “Urdhër i menjëhershëm mbrojtjeje” është urdhri i lëshuar përkohësisht me vendim gjykate, i vlefshëm deri në lëshimin e urdhrit të mbrojtjes me vendim gjykate.

12. “Urdhri për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme” është urdhri i arsyetuar dhe i lëshuar sipas parashikimeve të nenit 13/1, të këtij ligji, që përmban masat e menjëhershme për ndalimin e dhunës, që merren nga organet përgjegjëse për trajtimin e rasteve të dhunës në familje pranë Policisë së Shtetit, deri në marrjen e vendimit nga gjykata.

Neni 3/1

Legjislacioni i zbatueshëm

(shtuar me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Ky ligj bazohet në parimet e sanksionuara në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, në Konventën e Organizatës së Kombeve të Bashkuara “Për eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit ndaj grave”, Konventën e Këshillit të Evropës, “Për parandalimin dhe luftën kundër dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje” dhe në aktet e tjera ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë.

2. Zbatimi i dispozitave të këtij ligji, veçanërisht masat për mbrojtjen e të drejtave të viktimave, sigurohen pa diskriminim, për çdo shkak të parashikuar nga legjislacioni në fuqi për mbrojtjen nga diskriminimi.

3. Masat e veçanta mbrojtëse, të parashikuara në nenin 10 dhe në nenin 13/1, të këtij ligji, që janë të nevojshme për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna në marrëdhëniet familjare, nuk konsiderohen diskriminim nëse zbatohen sipas rregullave dhe kriterëve të parashikuar në këtë ligj.

Neni 4

Subjektet

(ndryshuar me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Subjektet që mbrohen nga ky ligj janë të gjitha subjektet e përcaktuara në nenin 3, pika 7, të këtij ligji, që janë shtetas shqiptarë me vendbanim ose vendqëndrim në territorin e Republikës së Shqipërisë.

2. Subjekte që mbrohen nga ky ligj janë edhe shtetasit e huaj ose personat pa shtetësi që kanë kërkuar mbrojtje ndërkombëtare, sipas legjislacionit në fuqi për azilin në Republikën e Shqipërisë, dhe të huajt me qëndrim të rregullt për motive të ndryshme, sipas legjislacionit në fuqi për të huajt, që përfshihen në kategorinë e subjekteve të përcaktuara në nenin 3, pika 7, të këtij ligji.

KREU II

ORGANET PËRGJEGJËSE

Neni 5

Autoritetet përgjegjëse

(shtuar shkronja “d” me ligjin nr.9914, datë 12.5.2008, ndryshuar me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Autoriteti kryesor përgjegjës për zbatimin e këtij ligji është ministria përgjegjëse për çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës në familje.

2. Autoritete të tjera përgjegjëse të linjës janë:

- a) ministria përgjegjëse për çështjet sociale;
- b) ministria përgjegjëse për çështjet e rendit dhe sigurisë publike;
- c) ministria përgjegjëse për çështjet e shëndetësisë;
- ç) ministria përgjegjëse për çështjet e drejtësisë;
- d) ministria përgjegjëse për çështjet e arsimit;
- dh) ministria përgjegjëse për çështjet e strehimit;
- e) ministria përgjegjëse për çështjet e punësimit dhe formimit profesional;
- ë) njësitë e vetëqeverisjes vendore.

3. Lista e autoriteteve të tjera përgjegjëse të linjës, të parashikuara në pikën 2, të këtij neni, ndryshon nëse njëri prej tyre merr rolin e autoritetit kryesor përgjegjës. Në këtë rast, ky autoritet ka edhe rol kryesor përgjegjës dhe mbulon çështjet në fushën përkatëse.

Neni 6

Detyrat e autoritetit kryesor përgjegjës

(shtuar shkronjat “f” dhe “g” me ligjin nr.9914, datë 12.5.2008, shtuar shkronja “gj” me ligjin nr.10 329, datë 30.9.2010, ndryshuar shkronjat “v”, “ç”, “d”, “g”, “gj” dhe shtuar shkronjat “b” dhe “i” me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

Autoriteti kryesor përgjegjës ka këto detyra:

a) hartimin dhe zbatimin e strategjive dhe programeve kombëtare në fushën e mbrojtjes dhe kujdesit ndaj viktimave të dhunës në marrëdhëniet familjare;

b) financimin ose bashkëfinancimin e projekteve, të cilat kanë për qëllim mbrojtjen dhe konsolidimin e familjes, si dhe kujdesin ndaj viktimave të dhunës në marrëdhëniet familjare;

c) mbështetjen në ngritjen e strukturave ndihmëse, në bashkëpunim me mekanizmin e referimit, për bashkërendimin, zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin e politikave e të masave për të parandaluar dhe luftuar të gjitha format e dhunës, si dhe plotësimin e tyre me gjithë infrastrukturën e nevojshme, në përputhje edhe me parimin e “përshtatjes së arsyeshme”, që shërben për një mbështetje e plotësim të të gjitha nevojave për viktimat e dhunës në familje, përfshirë këtu asistencë financiare, si dhe shërbime mjekësore e sociale, sipas legjislacionit në fuqi;

ç) organizimin e trajnimeve për parandalimin dhe trajtimin e çështjeve të dhunës në familje për punonjësit e shërbimeve sociale, të cilët ofrojnë shërbime, pranë çdo njësie të vetëqeverisjes vendore, strukturat e Policisë së Shtetit, stafit mjekësor dhe për punonjësit e OJF-ve të licencuara për ofrimin e shërbimeve sociale. Trajnimet mund të organizohen në bashkëpunim me Shkollën Shqiptare të Administratës Publike, me Shkollën e Magjistraturës, me Urdhrin e Psikologut dhe Urdhrin e Punonjësit Social ose me organizata dhe agjenci të akredituara për të ofruar trajnime për tematika që lidhen me çështje të dhunës në marrëdhëniet familjare, për të gjitha autoritetet përgjegjëse administrative, ligjzbatuese dhe gjyqësore;

d) bashkërendimin e punës për mbajtjen dhe mbledhjen e të dhënave statistikore, për rastet e dhunës në familje, duke përfshirë dhe analizimin, publikimin dhe raportimin vjetor pranë komisionit përgjegjës parlamentar/nënkomisionin për çështjet e barazisë gjinore dhe të parandalimit të dhunës ndaj grave.

Ruajtja dhe përpunimi i të dhënave për rastet e dhunës në familje bëhet në përputhje me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale. Botimi i tyre bëhet sipas rregullave të parashikuara në legjislacionin në fuqi për statistikën zyrtare.

dh) mbështetjen dhe mbikëqyrjen e krijimit të qendrave të rehabilitimit për viktimat e dhunës në familje;

e) mbështetjen dhe mbikëqyrjen e krijimit të qendrave të rehabilitimit për shkaktarët e dhunës në marrëdhëniet familjare;

ë) licencimin e OJF-ve të ndryshme që do të ofrojnë shërbime sociale për viktimat dhe dhunuesit;

f) marrjen e masave për edukimin e brezit të ri me mendësitë dhe rregullat e sjelljes së mirë, si dhe të ndalimit të dhunës në marrëdhëniet familjare;

g) harton politikat dhe mbikëqyr marrjen e masave për eliminimin e pasojave të dhunimit të fëmijëve prej prindërve ose kujdestarëve ligjorë apo, në rastin kur fëmijët jetojnë në familje ku prindërit ose kujdestarët dhunojnë njëri-tjetrin, nëpërmjet vendosjes në përkuqjesje alternative ose dhënies së masave mbrojtëse emergjente, sipas parashikimeve të legjislacionit në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës;

gj) ofrimin dhe mbikëqyrjen e shërbimit në Qendrën Kombëtare të Përkuqjesjes Shoqërore për viktimat e dhunës në familje.

h) hartimin, në bashkëpunim edhe me autoritetet e tjera të linjës, të procedurave, standardeve ose protokolleve, lidhur me vlerësimin e riskut dhe planet e ndërhyrjes në rastet e dhunës në familje, si dhe monitorimin e zbatimit të tyre;

i) koordinimin dhe monitorimin e ngritjes dhe të funksionimit të shërbimeve të përkujdesjes shoqërore për viktimat e dhunës në familje, që do të ofrohen pranë njësive të vetëqeverisjes vendore.

Neni 7

Detyrat e autoriteteve përgjegjëse të linjës

(shtuar pika 3/1 me ligjin nr.9914, datë 12.5.2008, ndryshuar me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Ministria përgjegjëse për çështjet e rendit dhe sigurisë publike ka këto detyra:

a) krijimin e sektorëve të veçantë për parandalimin dhe luftën kundër dhunës në familje pranë drejtorive të policisë;

b) trajnimin e punonjësve të Policisë së Shtetit, që do të trajtojnë rastet e dhunës në familje, me qëllim rritjen e kapaciteteve në identifikimin e rasteve të dhunës në familje, vlerësimin e riskut dhe intervistimin e viktimës e të dhunuesit dhe me aspekte të tjera të lidhura me zbatimin e detyrimeve të parashikuara nga ky ligj;

b/1) miratimin, me udhëzim të përbashkët me ministrinë përgjegjëse për çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës në familje, të modelit dhe të procedurave për vlerësimin e riskut për rastet e dhunës në familje.

2. Ministria përgjegjëse për shëndetësinë siguron ndihmën mjekësore në familje, në shërbimet e urgjencës, të mjekut të familjes dhe në qendrat shëndetësore pranë njësive të vetëqeverisjes vendore:

a) për të ofruar në çdo kohë ndihmë mjekësore, sociale e psikologjike për viktimat e dhunës në familje;

b) për të bërë në çdo kohë ekzaminimet e nevojshme në institucionet shëndetësore publike përkatëse;

c) për të evidentuar rastet e dhunës në familje në dokumentacionin përkatës mjekësor të miratuar nga Ministria e Shëndetësisë;

ç) për të pajisur edhe viktimën me raportin mjekësor përkatës;

d) për të referuar dhe orientuar viktimën pranë shërbimeve të tjera të mbështetjes dhe mbrojtjes nga dhuna në familje.

2/1. Ministria përgjegjëse për shëndetësinë kryen edhe këto detyra:

a) organizon trajnime dhe specializime për stafin mjekësor, psikologjik e të punonjësve sociale në fushën e dhunës në familje, duke përgatitur edhe një listë të profesionistëve të trajnuar e të specializuar në këto fusha, në bashkëpunim me urdhrat e ngritur sipas legjislacionit në fuqi;

b) monitoron përmbushjen e detyrimeve të parashikuara nga ky ligj, nga ana e personelit mjekësor;

c) parashikon ngritjen e qendrave të menaxhimit të krizës, për rastet e dhunës seksuale, që të sigurojnë mundësinë e funksionimit të dhomave, që shërbejnë për emergjenca pranë spitaleve ku viktimat trajtohet. Standardet e ngritjes dhe funksionimit të qendrave të menaxhimit të krizës, për rastet e dhunës seksuale, përcaktohen me udhëzim të ministrit përgjegjës për shëndetësinë.

3. Ministria përgjegjëse për drejtësinë ka këto detyra:

a) të trajnojë ekspertët mjeko-ligjorë në njohjen, diagnostikimin, vlerësimin dhe raportimin e dhunës në familje dhe akteve të dhunës ndaj fëmijëve;

b) merr masa për përgatitjen profesionale dhe specializimin e përmbauesve gjyqësorë në ekzekutimin e urdhrave të mbrojtjes, si dhe mbikëqyr veprimtarinë e tyre në realizimin e detyrimeve të parashikuara në këtë ligj;

b/1) bashkëpunon me Këshillin e Lartë Gjyqësor, Këshillin e Lartë të Prokurorisë, Shkollën e Magjistraturës, Dhomën Kombëtare të Avokatisë, për përgatitjen e programeve të trajnimit për çështje të lidhura me dhunën në familje, si dhe vë në dispozicion të autoriteteve përgjegjëse listën e përditësuar të të trajnuarve për këto çështje;

c) mbikëqyr funksionimin e sistemit të ofrimit të ndihmës juridike për viktimat e dhunës në familje, sipas rregullave të përcaktuara nga legjislacioni në fuqi për ndihmën juridike të garantuar nga shteti;

ç) bashkëpunon me Këshillin e Lartë Gjyqësor, për përcaktimin e rregullave për krijimin e një baze të dhënash të posaçme për çështjet e dhunës në familje në gjykata dhe siguron unifikimin e regjistrimit të këtyre çështjeve;

d) harton formularë të posaçëm për përpunimin dhe raportimin e të dhënave statistikore për dhunën në familje, si dhe publikon këto të dhëna në vjetarin statistikor;

dh) nëpërmjet strukturave përgjegjëse të varësisë, siguron zbatimin e detyrimit të përgatitjes së raportit mjeko-ligjor dhe psikiatriko-ligjor nga ana e stafit të mjekësisë ligjore, bazuar në kërkesën e institucioneve kompetente dhe/ose të viktimës.

3/1. Ministria përgjegjëse për arsimin dhe ministria përgjegjëse për punësimin dhe formimin profesional, sipas fushës së përgjegjësisë që mbulojnë, kanë këto detyra:

a) harton programet mësimore për shkollat e mesme dhe të larta për rregullat e sjelljes në familje;

b) përgatit tekste shkollore dhe materiale të tjera plotësuese për edukimin e nxënësve dhe/ose studentëve me mendësitë e ndalimit të dhunës në marrëdhëniet familjare;

c) parashikon programe për arsimimin parauniversitar e profesional të të miturve dhe të rinjve nga 18 deri në 21 vjeç, që janë dhunues, dhe të të miturve që janë viktimat, me qëllim rehabilitimin, riintegrimin dhe rishoqërimin e tyre.

4. Njësitë e vetëqeverisjes vendore, bazuar në parashikimet e legjislacionit në fuqi për vetëqeverisjen vendore, në kuadër të zbatimit të këtij ligji, kanë këto detyra:

a) angazhimin në krijimin e strukturave të specializuara të shërbimit social për rastet e dhunës në familje, lidhur me mënyrën e referimit të rasteve të dhunës në familje, si dhe monitorimin e ekzekutimit të urdhrave të mbrojtjes e të urdhrave të menjëhershëm të mbrojtjes;

b) ngritjen e qendrave sociale e të rehabilitimit për viktimat dhe ofrimin e shërbimeve për to; koordinimin e punës me qendrat ekzistuese, duke u dhënë përparësi qendrave të specializuara në fushat përkatëse dhe qendrave të emergjencës për trajtimin e menjëhershëm të viktimave të dhunës në familje;

c) ngritjen e strukturave e të qendrave publike për trajtimin, trajnimin dhe rehabilitimin e dhunuesve;

ç) marrjen e masave, në bashkëpunim me organet ligjzbatuese, për ndarjen e dhunuesit nga familja, me qëllim lënien në përdorim të banesës familjare viktimës dhe fëmijëve;

d) marrjen e masave për zbatimin e vendimit gjyqësor, nga organet vendore të vendbanimit dhe/ose vendqëndrimit të viktimës;

dh) bashkëpunimin me shërbimin e provës, për monitorimin e ekzekutimit të urdhrave të mbrojtjes, sipas rregullave të parashikuara në legjislacionin në fuqi për mbikëqyrjen elektronike të personave që u kufizohet lëvizja me vendim gjyqësor.

Për zbatimin e detyrimeve të parashikuara në këtë nen, njësitë e vetëqeverisjes vendore mund të bashkëpunojnë me njëra-tjetrën nëpërmjet lidhjes së marrëveshjeve të përbashkëta, në përputhje me legjislacionin në fuqi për vetëqeverisjen vendore.

5. Ministria përgjegjëse për çështjet e strehimit, mbështet me financime njësitë e vetëqeverisjes vendore për sigurimin e banesave të specializuara, sipas legjislacionit në fuqi për strehimin social.

Neni 7/1

Garancia për mbrojtjen

(shtuar me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Çdo organ ose autoritet, që është përgjegjës për të trajtuar dhunën në familje, pranë të cilit drejtohet viktimat, garanton mbrojtje sipas këtij ligji, pavarësisht vendbanimit ose vendqëndrimit të viktimës.

2. Kjo mbrojtje nënkupton asistencën për strehim të përkohshëm, transportin drejt një strehimi të sigurt ose drejt shërbimeve të kërkuara, shoqërimin drejt urgjencës ose shërbimeve mjekësore të domosdoshme ose pranë shërbimeve të mbrojtjes së viktimave të dhunës në familje.

Neni 8

Përgjegjësitë e autoriteteve përgjegjëse

(shtuar pikat 7 dhe 8 me ligjin nr.10 329, datë 30.9.2010, shtuar shkronja “db” e pikës 3 me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Autoritetet përgjegjëse kanë për detyrë krijimin e strukturave të posaçme dhe caktimin e personave përgjegjës për zbatimin e këtij ligji. Përmbushja e këtij detyrimi mbikëqyret nga ministria përgjegjëse për çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës në familje.

2. Autoritetet përgjegjëse kanë detyrimin t'i përgjigjen çdo njoftimi të bërë nga viktimat apo personat e tjerë të treguar në këtë ligj, në rastet e dhunës apo kërcënimit për dhunë ose dhe në rastet e shkeljes së urdhrat të mbrojtjes apo urdhrat të menjëhershëm të mbrojtjes. Ato mbajnë raportin përkatës dhe një kopje ia dorëzojnë viktimës ose shoqëruesit të saj.

3. Autoritetet përgjegjëse përdorin mjetet e arsyeshme për të mbrojtur viktimën dhe për të parandaluar vazhdimin e dhunës me anë të:

a) informimit të viktimës apo shoqëruesit të saj për masat që do të merren sipas ligjit në fuqi dhe për institucionet të cilave duhet t'u drejtohet;

b) informimit të viktimës apo shoqëruesit të saj në lidhje me shërbimet sociale ekzistuese dhe shoqërimin në qendrat dhe institucionet përkatëse;

c) sigurimit të transportit për viktimën dhe shoqëruesin e saj në qendra shërbimesh mjekësore apo sociale;

ç) vënies në dispozicion të një punonjësi të policisë në rastet e rrezikut për jetën.

dh) hartimit nga punonjësi social për çështjet e dhunës në familje pranë njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe njësisë së vlerësimit të nevojave e referimit, në bashkëpunim me Mekanizmin e Koordinuar të Referimit të rasteve të dhunës në familje, të një plani individual të ndërhyrjes që përmban masat dhe shërbimet e nevojshme që duhen marrë për të mbrojtur viktimën nga dhuna në vazhdimësi, ofrimin e shërbimeve të menjëhershme dhe minimizimin e pasojave të dhunës dhe të një raporti për shëndetin mendor e gjendjen psikosociale të viktimës.

4. Nëse ekziston dyshimi se dhunuesi ka kërcënuar ose ka ushtruar dhunë në familje apo ka thyer urdhrat e mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykatë, organet e policisë do të bëjnë konstatimet e menjëhershme.

5. Personat të cilët marrin dënim për shkak të detyrës apo autoritetit të ngarkuar për zbatimin e këtij ligji dhe nuk veprojnë në zbatim të tij, ngarkohen me përgjegjësi administrative dhe/ose penale, duke zbatuar sanksione të përcaktuara në nenet 248 dhe 251 të Kodit Penal.

6. Organet e policisë kanë për detyrë të regjistrojnë konstatimet përkatëse në një raport të shkruar, si dhe të fillojnë hetimet kryesisht. Viktimat vihet në dënim nga policia për numrin përkatës të rastit të raportuar.

7. Punonjësit e shërbimit të përkujdesjes shoqërore për viktimat e dhunës në familje, pranë institucioneve publike dhe organizatave jofitimprurëse të licencuara, si dhe avokatët e përfaqësuesit ligjorë të viktimave të dhunës në familje ruajnë fshehtësinë e të dhënave personale dhe të informacioneve që viktimat jep për situatën e saj, përveçse kur përcaktohet ndryshe me shkrim nga viktimat.

8. Mekanizmi i bashkërendimit të punës ndërmjet autoriteteve përgjegjëse për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare, si dhe mënyra e procedimit të tij për mbështetjen dhe rehabilitimin e viktimave të dhunës përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 9

Subjektet që mund të vënë në dijeni organet përgjegjëse

(ndryshuar fjalë në pikën 1 me ligjin nr.10 329, datë 30.9.2010, zëvendësuar fjalë në pikën 1 me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Në rast të dhunës në familje, viktimë mund t'i drejtohet me anë të një kërkesë stacionit të policisë më të afërt (të zonës ku banon ose ndodhet), njësisë përkatëse vendore (komunë, bashki), qendrës shëndetësore të zonës ku banon apo ndodhet ose me kërkesë-padi gjykatës së rrethit të vendbanimit, vendndodhjes së saj ose të dhunuesit, për të marrë masat e nevojshme.

2. Çdo person që konstaton një rast të ushtrimit të dhunës në familje mund t'u drejtohet me anë të një kërkesë autoriteteve të mësipërme për të ndërmarrë masat e nevojshme.

KREU III MASAT MBROJTËSE

Neni 10

Masat mbrojtëse ndaj dhunës në familje

(ndryshuar fjalë në pikën 1 dhe pika 4 me ligjin nr.10 329, datë 30.9.2010, ndryshuar shkronjat "j", "k", "m", shtuar shkronja "m/1" dhe pikat 3/1 dhe 3/2 me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018, ndryshuar paragrafi i parë i pikës 1, zëvendësuar fjalë në shkronjat "a", "b", "ç", "d", "e", "f", "g", "h", "l", "db", shfuqizuar shkronjat "i", "m" dhe "m/1, ndryshuar pika 2 dhe pika 3 me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Gjykata, si masë mbrojtëse të dhunës në familje, urdhëron menjëherë largimin e dhunuesit nga banesa për një afat kohor të caktuar, kur viktimë dhe dhunuesi banojnë në të njëjtën strehë. Gjykata, kur është rasti, në vendosjen e kësaj mase merr në konsideratë nevojat e veçanta të dhunuesit të mitur, të moshuar ose personit me aftësi të kufizuara dhe në këto raste urdhri i largimit nga banesa vendoset vetëm kur asnjë masë tjetër nuk garanton mbrojtjen e viktimës nga dhuna.

Përveç masës së largimit të dhunuesit nga banesa, mbrojtja ndaj dhunës në familje, në zbatim të këtij ligji, sigurohet dhe në këto mënyra:

a) duke urdhëruar menjëherë të paditurin (dhunuesin) që të mos kryejë ose të mos kërcënojë se do të kryejë veprë të dhunës në familje ndaj paditësit (viktimës) apo pjesëtarëve të tjerë të familjes së viktimës, siç përcaktohet në nenin 3 pika 3 të këtij ligji apo siç emërtohet në urdhër;

b) duke urdhëruar menjëherë të paditurin (dhunuesin) që të mos cenojë, ngacmojë, kontaktojë apo të komunikojë drejtpërdrejt ose tërthorazi me viktimën apo pjesëtarë të familjes së viktimës, siç përcaktohet në nenin 3 pika 3 të këtij ligji apo siç emërtohet në urdhër;

c) shfuqizuar;

ç) duke ndaluar menjëherë të paditurin (dhunuesin) që t'i afrohet përtej një distance të caktuar viktimës apo pjesëtarëve të familjes së viktimës, siç përcaktohet në nenin 3 pika 3 të këtij ligji apo siç emërtohet në urdhër;

d) duke ndaluar menjëherë të paditurin (dhunuesin) që t'i afrohet shtëpisë, vendit të punës, banesës së familjes së origjinës apo banesës së çiftit të ardhshëm ose të personave të tjerë dhe për më tepër shkollës së fëmijëve, ose vendeve të cilat frekuentohen më tepër nga viktimë, me përjashtim të rasteve kur frekuentimi bëhet për arsye pune;

dh) duke vendosur menjëherë viktimën ose viktimat dhe të miturit në strehime të përkohshme, duke mbajtur parasysh në çdo rast interesin më të lartë, atë të të miturit;

e) duke kufizuar ose duke të paditurin (dhunuesin) të takohet me fëmijën e viktimës, sipas kushteve të cilat mund të jenë të përshtatshme;

ë) duke i ndaluar të paditurit (dhunuesit) hyrjen ose qëndrimin në banesën e përkohshme apo të përhershme të viktimës, ose në ndonjë pjesë të saj, pavarësisht nga të drejtat e pronësisë apo të posedimit të dhunuesit;

f) duke urdhëruar një person të autorizuar nga gjykata (punonjës i rendit ose përmbaues gjyqësor) që të shoqërojë viktimën ose të paditurin (dhunuesin) deri në banesën e viktimës dhe të mbikëqyrë largimin e pasurisë personale;

g) duke urdhëruar organet zbatuese të ligjit që të sekuestrojnë çdo armë që i përket dhunuesit gjatë kontrollit të kryer apo të urdhërojë dhunuesin për të dorëzuar çdo armë që i përket atij;

gj) duke urdhëruar të paditurin (dhunuesin) që të lejojë viktimën të posedojë banesën të cilën e përdorin së bashku viktimja dhe dhunuesi/ja ose ndonjë pjesë të saj;

h) duke urdhëruar të paditurin (dhunuesin) që të paguajë qeranë e banesës së përhershme apo të përkohshme të viktimës, si dhe detyrimin ushqimor për viktimën, fëmijët apo pjesëtarë të tjerë të familjes që ka në ngarkim;

i) për sa kohë urdhri mbrojtës është në fuqi, trajtimi i pasurisë kryhet në përputhje me Kodin e Familjes, nenet 57, 58 dhe 60;

j) duke i hequr dhunuesit, përkohësisht, përgjegjësinë prindërore ose, nëse është rasti, kujdestarinë mbi të miturin, kujdestarinë për personin me aftësi të kufizuara, ose për personin që i është hequr ose kufizuar zotësia për të vepruar. Kur gjykata vendos të heqë ushtrimin e përgjegjësisë prindërore nga të dy prindërit ose nga prindi i vetëm, ajo cakton kujdestarinë e përkohshme mbi fëmijët, duke zbatuar rregullat e parashikuara në Kodin e Familjes dhe legjislacionin procedural në fuqi;

k) duke urdhëruar organet kompetente, shërbimet sociale të njëjve përkatëse të vetëqeverisjes vendore dhe/ose organizatat që ofrojnë shërbime, që, sipas rastit, të mbështesin me ndihmë psikosociale, shëndetësore e financiare personat e dhunuar në familje, si dhe të monitorojnë respektimin e urdhrave të mbrojtjes nga palët, duke paraqitur raportet përkatëse përpara koordinatorit vendor për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare;

l) duke urdhëruar të paditurin (dhunuesin) që të bëjë një pagesë periodike në favor të personave bashkëjetues, të cilët, për efekt të masës së mësipërme, mbeten të privuar nga mjetet e jetesës. Për të siguruar pagesën, gjykata mund të vendosë që shumat të derdhet nga punëdhënësi në favor të përfituesit. Një vendim i tillë përbën titull ekzekutiv;

ll) duke përfshirë viktimën e dhunës në familje në programe rehabilitimi;

m) shfuqizuar;

m/1) shfuqizuar.

2. Në urdhrin e mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykate, përveç masës që parashikohet në paragrafin e parë të pikës 1 të këtij neni, në varësi të rrethanave të çështjes, mund të vendoset dhe një ose disa nga masat mbrojtëse të parashikuara në shkronjat “a” deri në “ll” të pikës 1 të këtij neni.

3. Në urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykate, përveç masës që parashikohet në paragrafin e parë të pikës 1 të këtij neni, në varësi të rrethanave të çështjes, mund të vendoset dhe një ose disa nga masat e parashikuara në shkronjat “a” deri në “g” të pikës 1 të këtij neni.

3/1 Gjkata, kryesisht, në urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes ose/dhe në urdhrin e mbrojtjes, mund të parashikojë masa mbrojtëse për fëmijët që kanë pësuar dhunë ose kanë qenë të pranishëm kur është ushtruar dhunë në familje. Gjkata, sipas vlerësimit të saj, mund të zbatojë edhe masa mbrojtëse e procedura të parashikuara nga legjislacioni në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës, derisa nuk cenohen afatet e procesit gjyqësor të parashikuara nga ky ligj.

3/2 Vendimi për zgjidhjen e martesës, i shpallur nga gjykata gjatë kohës së zbatimit të UMM/UM-së për pasojat e njëkohshme, fillon të zbatohet nga dita e përfundimit të UMM/UM-së. Në rast se gjykata ka vendosur detyrime të ndryshme ushqimore për fëmijët në këto vendime, zbatohet vendimi më i favorshëm për fëmijët.

4. Në rastin e zbatimit të shkronjës “g”, vendimi i gjykatës parashikon:

a) pezullimin e lejes së armës deri në plotësimin e afatit të urdhrit të mbrojtjes, si dhe njoftimin e autoritetit përkatës administrativ, nëse arma është sekuestruar dhe personi ka një autorizim për armëmbajtje me leje;

b) kthimin e armës së sekuestruar, nëse personi ka një autorizim për armëmbajtje me leje, vetëm pas mbarimit të afatit të përcaktuar në urdhrat e mbrojtjes.

Neni 10/1

Rehabilitimi i dhunuesit

(shtuar me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Në urdhrin e mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykate, urdhërohet dhunuesi të marrë pjesë në programe rehabilitimi psikosociale dhe/ose në programe të aftësimit prindëror, të organizuara nga subjekte publike ose private.

2. Përgjegjësit e programit të rehabilitimit raportojnë përpara koordinatorit vendor për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare, pjesëmarrjen e të paditurit në program dhe ecurinë e tij në mënyrë periodike dhe rezultatet e rehabilitimit të dhunuesit. Nëse dhunuesi nuk merr pjesë në program, përveç rasteve kur ka arsye objektive dhe shkaqe të përligjura për mospjesëmarrjen, me kërkesë të mbledhjes *ad-hoc* të Mekanizmit të Koordinuar të Referimit të rasteve të dhunës në familje ose të subjekteve të parashikuara nga neni 13 i këtij ligji, zbatohen dispozitat e Kodit Penal për veprime të kryera në kundërshtim me vendimin e gjykatës për urdhrat e mbrojtjes.

3. Në urdhrin e mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykate, urdhërohet i padituri ose dhunuesi, nëse është rasti, të marrë pjesë në programe rehabilitimi pranë qendrave spitalore, qendrave ambulatore ose qendrave komunitare, që japin shërbime të shëndetit mendor, shërbime të alkologjisë ose shërbime të toksikologjisë.

4. Përgjegjësit e programit të rehabilitimit vënë në dijeni koordinatorin vendor pranë Mekanizmit të Koordinuar të Referimit të rasteve të dhunës në familje për pjesëmarrjen e të paditurit në program dhe ecurinë e tij.

5. Një dhunues, i dënuar me vendim gjykate për të kryer dënimin në institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale, mund të marrë pjesë në programe rehabilitimi psikosociale. Pjesëmarrja dhe bashkëpunimi në program mbahet parasysht në vlerësimin e rrezikut të të dënuarit në rastet e lirimit me kusht, lejeve shpërblyese ose të veçanta, të vizitave.

Neni 11

Efektet e urdhrit të mbrojtjes

(zëvendësuar fjalë në pikën 1 me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Pavarësisht prej ndonjë urdhri apo vendimi tjetër të nxjerrë nga gjykata apo ndonjë institucion tjetër, urdhri i mbrojtjes që përmban masat e parashikuara në nenin 10 të këtij ligji do të nxirret me vendim gjykate për rastet e parashikuara nga ky ligj.

2. Urdhri i mbrojtjes ose urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes, i nxjerrë me vendim gjykate, apo përfundimi i efekteve të tij nuk cenon në mënyrë të përhershme të drejtat e pronësisë apo të kujdestarisë.

KREU IV
GJYKIMI PËR LËSHIMIN E URDHËRIT TË MBROJTJES

Neni 12

**Organi kompetent për lëshimin e urdhrave
mbrojtës në rastin e dhunës në familje**

(zëvendësuar fjalë në pikën 1 me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Organi kompetent për lëshimin e urdhrave mbrojtës në rastin e dhunës në familje është gjykata e juridiksionit të përgjithshëm e shkallës së parë.

Për të vendosur sigurimin e masave mbrojtëse të përmendura në nenin 10 të këtij ligji, gjykata lëshon urdhra mbrojtjeje dhe urdhra të menjëhershëm mbrojtjeje.

2. Pala e interesuar mund t'i kërkojë gjykatës, sipas rastit, konform dispozitave të këtij ligji, lëshimin e urdhrit të mbrojtjes, pa kërkuar paraprakisht nxjerrjen e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes.

3. Pasi gjykata të ketë lëshuar një urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje, pala e interesuar mund të kërkojë lëshimin e një urdhri mbrojtës, siç parashikohet në këtë ligj. Urdhri mbrojtës përkatës shërben për të rikonfirmuar vazhdimësinë e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes, si dhe siguron masat mbrojtëse të përcaktuara në nenin 10 të këtij ligji.

Neni 13

Subjektet që kanë të drejtën për të kërkuar urdhrin e mbrojtjes

(shtuar shkronjat “dh” dhe “e” të pikës 2 me ligjin nr.10 329, datë 30.9.2010)

1. Kërkesën për urdhër mbrojtjeje mund ta paraqesin:

- a) vetë viktimia;
- b) përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- c) policia / prokuroria.

2. Kërkesën për urdhër mbrojtjeje të një të mituri mund ta paraqesin:

- a) prindi ose kujdestari i të miturit;
- b) përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- c) të afërmit;

ç) përfaqësuesit e zyrës së shërbimeve sociale pranë bashkisë ose komunës, ku ka banimin e përhershëm apo të përkohshëm viktimia, që kanë dijeni për ushtrimin e dhunës;

d) qendrat dhe shërbimet për mbrojtjen dhe rehabilitimin e viktimave të dhunës në familje, të njohura/licencuara nga ministria përgjegjëse për çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës në familje.

dh) policia/prokuroria;

e) personat ligjërisht përgjegjës për fëmijët.

3. Kërkesën për urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje mund ta paraqesin:

- a) vetë viktimia;
- b) përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- c) policia/prokuroria;
- ç) personi me të cilin viktimia ka marrëdhënie familjare;

d) përfaqësuesit e zyrës së shërbimeve sociale pranë bashkisë ose komunës, ku ka banimin e përhershëm apo të përkohshëm viktimia, që kanë dijeni për ushtrimin e dhunës;

dh) qendrat dhe shërbimet për mbrojtjen dhe rehabilitimin e viktimave të dhunës në familje, të njohura/licencuara nga ministria përgjegjëse për çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës në familje.

4. Në rastin kur kërkesa është paraqitur nga policia/prokuroria, tërheqja e viktimës nga procesi nuk sjell si pasojë mosgjykimin e çështjes së filluar.

Neni 13/1

Urdhri për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme

(shtuar me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018, zëvendësuar fjalë në pikën 1, ndryshuar paragrafi i parë i pikës 2, zëvendësuar fjalë në shkronjat "a", "b", "c" të pikës 2, shtuar pika 3/1 me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Kur nga kryerja e vlerësimit të riskut rezulton se dhuna e ushtruar paraqet rrezik për jetën, shëndetin dhe lirinë e anëtarëve të familjes, strukturat përgjegjëse për trajtimin e rasteve të dhunës në familje, pranë Policisë së Shtetit, marrin menjëherë masa paraprake të mbrojtjes së viktimës ose viktimave dhe për ndalimin e dhunës.

2. Në urdhrin për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme, sipas pikës 1 të këtij neni, derisa gjykata të nxjerrë urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes ose urdhrin e mbrojtjes, urdhërohet largimi i menjëhershëm i dhunuesit nga banesa, kur viktimë dhe dhunuesi banojnë në të njëjtën strehë, përveç rastit kur dhunuesi është i mitur, i moshuar ose person me aftësi të kufizuara, si dhe/ose përcaktohen një ose disa nga masat e mëposhtme:

a) urdhërimi i dhunuesit që të mos kryejë ose të mos kërcënojë se do të kryejë veprime të mëtejshme të dhunës në familje ndaj viktimës ose pjesëtarëve të tjerë të familjes së viktimës;

b) urdhërimi i dhunuesit që të mos cenojë, ngacmojë, kontaktojë ose të komunikojë drejtpërdrejt ose tërthorazi me viktimën ose pjesëtarë të familjes së viktimës;

c) ndalimi menjëherë i dhunuesit, që t'i afrohet strehës, vendit të punës, banesës së familjes së origjinës ose të banesës së personave të tjerë dhe institucioneve arsimore, ose vendeve të cilat frekuentohen më tepër nga viktimë, me përjashtim të rasteve kur frekuentimi bëhet për arsye pune;

ç) vendosja menjëherë e viktimës në një qendër rezidenciale ose emergjence për viktimat e dhunës në familje deri në marrjen e vendimit nga gjykata;

d) urdhërimi i një punonjësi të Policisë së Shtetit, që të shoqërojë viktimën në qendrën rezidenciale ose të emergjencës, sipas shkronjës "ç", të kësaj pike;

dh) urdhërimin e një punonjësi të Policisë së Shtetit që të shoqërojë viktimën deri në vendbanimin e tij/të saj dhe të mbikëqyrë marrjen e sendeve personale;

e) bllokimi i çdo arme me leje që i përket dhunuesit gjatë kontrollit të kryer apo sekuestrimi i çdo arme pa leje që i përket atij, deri në marrjen e vendimit nga gjykata.

3. Urdhri për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme nxirret nga titullari i strukturës përgjegjëse të Policisë së Shtetit, në juridiksionin e së cilës është raportuar dhuna sipas procedurës dhe modelit, të përcaktuar me udhëzim të përbashkët të ministrit përgjegjës për çështjet e rendit dhe sigurisë publike dhe ministrit përgjegjës çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës në familje.

Një kopje e urdhrin për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme i njoftohet menjëherë koordinatorit vendor për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare.

3/1. Kur në të gjithë vendin ose në një pjesë të territorit të tij janë vendosur masat e jashtëzakonshme, përkatësisht, titullari i strukturës përgjegjëse të Policisë së Shtetit detyrohet të lëshojë urdhrin për masat paraprake për mbrojtjen e menjëhershme, sipas pikës 2 të këtij neni, në çdo rast kur konstaton se është ushtruar dhunë. Gjatë gjithë periudhës së zgjatjes së masave të jashtëzakonshme, në kërkesën drejtuar gjykatës për vlerësimin e masave paraprake të mbrojtjes, të marra përmes urdhrin për masat paraprake për mbrojtjen e menjëhershme të lëshuar, policia duhet t'i kërkojë gjykatës lëshimin e urdhrin të mbrojtjes, pa kërkuar paraprakisht nxjerrjen e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes.

4. Në rastet kur dhuna ushtrohet ndaj ose në prani të fëmijëve, Policia e Shtetit merr menjëherë në mbrojtje fëmijën dhe njëkohësisht referon rastin pranë Njësisë për Mbrojtjen e Fëmijëve në njësinë e vetëqeverisjes vendore, sipas rregullave të parashikuara në legjislacionin në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës.

5. Brenda 48 orëve nga marrja e masave, sipas përcaktimit të pikës 1, të këtij neni, organet përgjegjëse për trajtimin e rasteve të dhunës në familje, pranë Policisë së Shtetit, paraqesin përpara gjykatës kërkesë për vlerësimin e masave paraprake të mbrojtjes së menjëhershme dhe kërkesëpadi për lëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes.

6. Të drejtën për të kërkuar vlerësimin e urdhrit për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme përpara gjykatës e ka edhe viktimja dhe subjektet e parashikuara nga neni 13, pika 3, e këtij ligji, brenda 48 orëve, nga dita e lëshimit të tij.

7. Gjykata, 48 orë nga dita e paraqitjes së kërkesës, në seancë gjyqësore vendos:

a) vlerësimin e masave mbrojtëse të vendosura në urdhrin për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme dhe lëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes;

b) anulimin e urdhrit për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme dhe ndërprerjen e pasojave të tij, nëse nuk provohen faktet dhe rrethanat për të cilat është lëshuar.

8. Gjykata, për nevoja të gjykimit, mund të thërrasë përfaqësuesin e Policisë së Shtetit dhe/ose koordinatorin vendor për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare, të paraqiten në seancë gjyqësore për të dhënë shpjegime.

Neni 14

Forma e kërkesë-padisë

(shtuar një fjali në fund të pikës 3 dhe ndryshuar pika 4 me ligjin nr.10 329, datë 30.9.2010, ndryshuar pikat 3, 4, 5 dhe shtuar pika 6 me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018, zëvendësuar fjalë në shkronja "b" të pikës 1, me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Kërkesë-padia për lëshimin e urdhrave të mbrojtjes dhe urdhrave të menjëhershëm të mbrojtjes duhet të përmbajë edhe:

a) të dhëna personale rreth familjes ose marrëdhënieve farefisnore mes viktimës dhe dhunuesit;

b) përshkrimin e qartë të fakteve dhe rrethanave, në të cilat ka ndodhur akti i dhunës në familje, duke përfshirë arsyet që sqarojnë cenimin e sigurisë, të shëndetit apo të mirëqenies së viktimës nga i padituri (dhunuesi) të parashikuara në nenin 3 pikat 1 dhe 2 të këtij ligji;

c) masat mbrojtëse të posaçme që kërkohen;

ç) nënshkrimin e kërkuesit.

2. Kërkesë-padia për urdhër mbrojtjeje mund të paraqitet në çdo kohë para gjykatës nga ana e personave që legjitimohen për ta kërkuar atë. Në rastet kur kërkohet ndihmë e menjëhershme, kërkesa mund të plotësohet dhe të paraqitet pranë komisariatit më të afërt të policisë dhe punonjësi i policisë vepron në përputhje me ligjin "Për Policinë e Shtetit".

3. Për hartimin e kërkesëpadisë, përgatitjen e akteve dhe përfaqësimin në procesin gjyqësor, kërkuesi asistohet nga një avokat që ofron ndihmën juridike detyësore, në përputhje me kushtet dhe rregullat e parashikuara nga legjislacioni në fuqi për ndihmën juridike të garantuar nga shteti.

4. Kërkuesi i UMM/UM-së dhe mbajtësi i UPMM-së përjashtohen nga:

a) pagimi i tarifave gjyqësore dhe shpenzimeve gjyqësore, në përputhje me legjislacionin në fuqi për ndihmën juridike të garantuar nga shteti;

b) detyrimi për të parapaguar tarifën e vënies në ekzekutim të urdhrit pranë shërbimit përmbarrimor gjyqësor shtetëror, në përputhje me legjislacionin në fuqi për ndihmën juridike të garantuar nga shteti;

c) pagimi i akteve të ekspertimit psikosocial, të interpretit të gjuhës së shenjave, të ekspertimit mjeko-ligjor, të ekspertimit për vlerësimin e rrezikut të dhunës në familje ose të ndonjë akti ekspertimi tjetër.

Pas lëshimit të UMM/UM-së, shpenzimet gjyqësore i ngarkohen palës që ka ushtruar dhunë në familje.

5. Kërkesëpadia regjistrohet në një regjistër të veçantë, protokollohet ditën e dorëzimit të saj dhe hidhet në short ditën e nesërme. Gjykata kryen gjykimin në afatet e parashikuara nga ky ligj

dhe zbaton format e njoftimit të parashikuara në dispozitat e Kodit të Procedurës Civile, për palët ose subjektet e tjera. Për nevoja të zhvillimit të gjykimit, kur rrethanat e çështjes e diktojnë, gjykata, sipas nevojës, mund të zhvillojë seancën gjyqësore në mungesë të palëve, pavarësisht nga konfirmimi i marrjes dijeni.

6. Gjkata, në vendimin e lëshimit të urdhrit të mbrojtjes, vendos edhe për rastet e parashikuara në pikën 4 të këtij neni.

Neni 15

Provat në procesin gjyqësor

(ndryshuar fjalia e fundit e pikës 2 dhe shtuar pika 2/1 me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Provat që duhet t'i paraqiten gjykatës mund të jenë: dëshmi, raporte të policisë, raport mjekësor, akt-ekspertimi, ekzaminime dhe shpjegime/pohime të palëve, dokumente të tjera të lëshuara nga punonjësit e zyrës së shërbimeve sociale pranë njërive vendore, dokumente të lëshuara nga persona juridikë (OJF), të regjistruara sipas dispozitave në fuqi.

2. Kur nga të dhënat e kërkesës bëhet e qartë se komisaritet e policisë, organet e pushtetit vendor apo qendrat shëndetësore kanë prova shkresore lidhur me ushtrimin e dhunës në familje, ato lëshojnë menjëherë një kopje të certifikuar (kopje me vulë) për këtë në bazë të kërkesës së paraqitur nga kërkuesi ose të vetë gjykatës. Në rastet kur kërkuesi deklaron pamundësinë për sigurimin e dokumentacionit të parashikuar në këtë pikë, si dhe në çdo rast tjetër kur gjykata çmon se plotësimi i kërkesës mund të bëhet shkak për vonesa, të cilat cenojnë thelbin e të drejtave të viktimës, gjykata mund të urdhërojë dorëzimin e dokumentacionit të nevojshëm nga organet e administratës publike, që e disponojnë atë.

2/1 Moslëshimi i dokumentacionit të përcaktuar në pikën 2, të këtij neni, përbën shkak për fillimin e ecurisë disiplinore ndaj personit përgjegjës, bazuar në dispozitat e legjislacionit të posaçëm.

3. Kur nuk disponon të gjitha provat e parashikuara në pikën 2 të këtij neni, gjykata lëshon me vendim urdhrin e mbrojtjes, bazuar vetëm në përshkrimin e rrethanave dhe fakteve në të cilat është kryer dhuna në familje, duke u bazuar në bindjen e vet.

Neni 16

Gjykimi për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes

(ndryshuar pika 1 me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018, zëvendësuar fjalë në shkronja "b" të pikës 2, me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Gjkata vendos për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes brenda 15 ditëve nga dita e regjistrimit të kërkesës.

2. Gjatë shqyrtimit të kërkesës për urdhër mbrojtjeje, gjykata dëgjon me radhë personat në vijim:

a) viktimën, përfaqësuesin ligjor apo avokatin e saj;

b) të paditurin (dhunuesin), përfaqësuesin ligjor apo avokatin e tij/saj;

c) prokurorin, nëse ky ka paraqitur kërkesën;

ç) përfaqësuesit e policisë;

d) përfaqësuesit e zyrës së shërbimeve sociale pranë njësisë në të cilën jeton përherë ose përkohësisht personi i përmendur, kur kërkuesi është nën 18 vjeç, nuk ka zotësi për të vepruar apo dhuna e ushtruar në familje ka ndikim mbi personat e lartpërmendur;

dh) punonjësit e qendrave shëndetësore apo të qendrave të shërbimit dhe rehabilitimit, të cilët kanë asistuar viktimën pas ushtrimit të dhunës mbi të;

e) dëshmitarët, të cilët gjykata i konsideron të domosdoshëm.

3. Në rastin kur kërkesa është paraqitur nga policia/prokuroria, tërheqja e viktimës nga procesi nuk sjell si pasojë mosgjykimin e çështjes së filluar.

Neni 17

Vendimi i gjykatës për lëshimin e urdhrin të mbrojtjes

(zëvendësuar fjalë në shkronja "b" të pikës 1, hequr togfjalësh në shkronjën "ç" të pikës 3, shtuar pika 6 me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Gjykata mund të lëshojë me vendim një urdhër mbrojtjeje vetëm ndaj dhunuesit të përmendur në kërkesë-padi. Ky vendim përmban vetëm masat mbrojtëse që përshkruhen në nenin 10 të këtij ligji. Gjykata lëshon me vendim urdhrin e mbrojtjes duke caktuar një ose më shumë prej masave të përcaktuara në nenin 10 të këtij ligji, nëse vërteton se:

a) ekzistojnë dyshime të arsyeshme për të besuar se dhunuesi përbën rrezik për kryerjen e ndonjë akti të dhunës në familje;

b) lëshimi i urdhrin të mbrojtjes me vendim gjykate është i nevojshëm për të mbrojtur sigurinë, shëndetin, mirëqenien e viktimës ose viktimave, urdhër në të cilin, përveç kërkuarit, gjykata çmon se mund të përfshihen edhe persona të tjerë, me të cilët kërkuari ka lidhje familjare ose intime, që mund të bëhen shkak për ushtrimin e dhunës ndaj këtyre të fundit.

2. Gjykata nuk mund të refuzojë lëshimin e urdhrin të mbrojtjes për shkak të një procesi tjetër gjyqësor, ku përfshihet njëra prej palëve.

3. Vendimi përfundimtar i gjykatës për lëshimin e urdhrin të mbrojtjes, i cili, përveçse përmbush kërkesat e nenit 310 të Kodit të Procedurës Civile, përmban:

a) masën e caktuar nga gjykata;

b) kohëzgjatjen e masës, e cila nuk mund të jetë më e gjatë se 12 muaj, por me të drejtë shtyrjeje;

c) njoftimin se shkelja e urdhrin të mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykate, përbën veprë penale në kuptim të nenit 320 të Kodit Penal;

ç) njoftimin për të drejtën e ankimit ndaj urdhrin të mbrojtjes.

4. Urdhri i mbrojtjes, i lëshuar me vendim gjykate, i njoftohet menjëherë dhunuesit, i cili nuk ka qenë i pranishëm gjatë seancës gjyqësore, sipas nenit 316 të Kodit të Procedurës Civile. Viktima duhet të pajiset nga gjykata me dy kopje të vendimit origjinal, në mënyrë që njërin prej tyre ta mbajë për vete dhe tjetrën ta vërë në dispozicion të policisë në momentin që paraqitet nevoja.

5. Gjykata, brenda 24 orëve pas lëshimit të urdhrin të mbrojtjes me vendim gjykate, u dërgon nga një kopje të tij personave në vijim:

a) viktimës dhe personave të tjerë të shënuar në vendim;

b) prokurorit, nëse ka bërë kërkesë;

c) zyrës së shërbimeve sociale të njërive vendore, ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim;

ç) komisarariatit të policisë në rajonin ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim.

6. Vendimi për urdhrin e mbrojtjes dhe urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes regjistrohet në një regjistër të veçantë, i cili administrohet pranë çdo gjykate sipas modelit, rregullave dhe procedurave që miratohen me vendim të Këshillit të Lartë Gjyqësor.

Neni 18

Gjykimi për lëshimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes

(ndryshuar pika 1 me ligjin nr. 10 329, datë 30.9.2010, ndryshuar shkronja "b" e pikës 2 me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Gjykata vendos në lidhje me kërkesën për mbrojtje të menjëhershme:

a) të një të mituri, brenda 24 orëve pas parashtrimit të kërkesës;

b) të subjekteve të tjera të dhunës në marrëdhëniet familjare, brenda 48 orëve pas parashtrimit të kërkesës.

2. Në rastin e shqyrtimit të kërkesës për urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje, gjykata mban një seancë ku dëgjoen personat në vijim:

- a) viktima, përfaqësuesi ligjor apo avokati i saj;
- b) dhunuesi, përfaqësuesi apo avokati i tij;
- c) prokurori, nëse merr pjesë;
- ç) kërkuesit e tjerë, të parashikuar në nenin 13 të këtij ligji;
- d) dëshmitarët, të cilët gjykata i konsideron të domosdoshëm.

Neni 19

Vendimi i gjykatës për lëshimin e urdhrave të menjëhershëm të mbrojtjes

(shtuar shkronja "d" në pikën 5 me ligjin nr.10 329, datë 30.9.2010, shtuar pika 2/1, shfuqizuar shkronja "ç" e pikës 3 dhe ndryshuar pika 6 me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018, zëvendësuar fjalë në shkronjat "a" dhe "b" të pikës 1 me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Gjkata lëshon me vendim urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes, duke caktuar një ose më shumë prej masave të përcaktuara në nenin 10 të këtij ligji, nëse konstaton se:

- a) ekzistojnë bazat për të besuar se i padituri (dhunuesi) ka kryer ose ka kërcënuar se do të kryejë ndonjë veprë të dhunës në familje; ose
- b) i padituri (dhunuesi) paraqet kërcënim të drejtpërdrejtë dhe të menjëhershëm për sigurinë, shëndetin ose mirëqenien e viktimës dhe të anëtarëve të tjerë të familjes së viktimës; ose
- c) lëshimi i urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes me vendim gjykate është i nevojshëm për të mbrojtur sigurinë, shëndetin, mirëqenien e viktimës apo të anëtarëve të tjerë të familjes së viktimës, që mbrohen me anë të urdhrin të mbrojtjes.

2. Gjkata nuk mund të refuzojë lëshimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes për shkak të një procesi tjetër gjyqësor, ku përfshihet njëra prej palëve.

2/1 Gjkata lëshon urdhrin e mbrojtjes edhe në rastet kur palët pretendojnë se konflikti është zgjidhur ose duhet të zgjidhet me pajtim ose ndërmjetësim.

3. Vendimi përfundimtar i gjykatës për lëshimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, i cili duhet të plotësojë kërkesat e nenit 310 të Kodit të Procedurës Civile, përmban:

- a) masën e caktuar nga gjykata;
- b) kohëzgjatjen e masës, e cila mbaron në momentin që fillon të zbatohet urdhri i mbrojtjes i vendosur nga gjykata;
- c) njoftimin se shkelja e vendimit të gjykatës për lëshimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes përbën veprë penale, në kuptim të nenit 320 të Kodit Penal;
- ç) Shfuqizuar;
- d) datën e dëgjimit për vërtetimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, e cila është brenda 20 ditëve prej lëshimit të tij me vendim gjykate.

4. Urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes, i lëshuar me vendim gjykate, i njoftohet menjëherë dhunuesit, i cili nuk ka qenë i pranishëm gjatë seancës gjyqësore, sipas nenit 316 të Kodit të Procedurës Civile.

Viktima duhet të pajiset nga gjykata me dy kopje të vendimit origjinal, në mënyrë që njërin prej tyre ta mbajë për vete dhe tjetrën ta vërë në dispozicion të policisë në momentin që paraqitet nevoja.

5. Gjkata, brenda 24 orëve pas lëshimit të vendimit, u dërgon nga një kopje të tij personave në vijim:

- a) viktimës dhe personave të tjerë të shënuar në vendim;
- b) kërkuesve në kuptim të nenit 13 të këtij ligji;
- c) zyrës së shërbimeve sociale të njërive vendore, ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktima dhe personat e tjerë të përmendur në vendim;
- ç) komisariatit të policisë në rajonin ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktima dhe personat e tjerë të përmendur në vendim.

d) zyrave përbarimore të vendit të ekzekutimit.

6. Vendimi i gjykatës për nxjerrjen e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes përbën titull ekzekutiv dhe nuk mund të ankimohet. Vendimi ekzekutohet menjëherë nga organet e policisë, në bashkëpunim me shërbimin përbarimor gjyqësor dhe zyrën e shërbimeve sociale të njësisë së vetëqeverisjes vendore ku janë me banim të përhershëm ose të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë, të parashikuar në vendim.

Neni 20

Gjykimi për vërtetimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes

(ndryshuar fjalia hyrëse me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Gjykata kryen seancën, sipas nenit 16, të këtij ligji, jo më vonë se 20 ditë, nga dita e lëshimit të urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes. Në përfundim të procesit gjyqësor, gjykata:

a) vendos anulimin, si dhe ndërprerjen e efekteve të urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, të lëshuar më parë me vendim gjyqësor, kur ky i fundit nuk arrin të provohet;

b) refuzon lëshimin e urdhrin të mbrojtjes me vendim gjyqësor, kur nuk arrin të provohet urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes, i lëshuar më parë me vendim gjyqësor;

c) lëshon urdhrin e mbrojtjes me vendim gjyqësor në bazë të nenit 17 të këtij ligji. Sipas nevojës, ky vendim mund t'i ndryshojë kushtet e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, të lëshuar më parë me vendim gjyqësor.

Neni 21

Ankimi

(shfuqizuar pika 1 dhe ndryshuar pika 2 me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018, ndryshuar me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Kundër vendimit të gjykatës për lëshimin e urdhrin të mbrojtjes, vërtetimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, si dhe moslëshimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, mund të bëhet ankim brenda 5 ditëve nga e nesërmeja e njoftimit të vendimit të arsyetuar. Gjykata e apelit shprehet me vendim brenda 15 ditëve nga dita e regjistrimit të ankimit. Kundër vendimit të gjykatës së apelit nuk lejohet rekurs në Gjykatën e Lartë. Kundër vendimit të gjykatës që ka lëshuar urdhrin e mbrojtjes nuk lejohet ankim nga viktimat, përveç rastit kur viktimat pretendon se masat e vendosura nuk garantojnë mbrojtje.

2. Paraqitja e ankimit nuk e pezullon ekzekutimin e vendimit të gjykatës për lëshimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes ose të urdhrin të mbrojtjes.

Neni 22

Rrethanat për ndryshimin, ndërprerjen dhe vazhdimin e urdhrin të mbrojtjes

(zëvendësuar fjalë në pikën 1 me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

1. Nëse rrethanat kanë ndryshuar rrënjësisht, viktimat (përfaqësuesi i saj), dhunuesi ose prokurori, nëse ka marrë pjesë në proces, mund të paraqesë kërkesë për ndryshimin ose ndërprerjen e urdhrin të mbrojtjes.

2. Pas marrjes së kërkesës për ndryshimin ose ndërprerjen e urdhrin të mbrojtjes, gjykata vazhdon shqyrtimin e kërkesës, në bazë të nenit 16 të këtij ligji. Në fund të shqyrtimit gjykata vendos:

a) lënien në fuqi të urdhrin të mbrojtjes;

b) ndryshimin e urdhrin të mbrojtjes nëse kjo kërkohet nga rrethanat që kanë ndryshuar rrënjësisht; ose

c) ndërprerjen e tij, nëse kriteret e përcaktuara në nenin 10 pika1 të këtij ligji nuk vlejné më, për shkak të ndryshimit rrënjësor të rrethanave.

3. Parashtrimi i kërkesës për ndryshimin ose ndërprerjen e urdhrin të mbrojtjes nuk e pezullon ekzekutimin e vendimit për lëshimin e urdhrin të mbrojtjes.

4. Viktima ose përfaqësuesi i autorizuar prej saj, 15 ditë para përfundimit të efekteve të vendimit për lëshimin e urdhrin të mbrojtjes, mund të parashtrojë kërkesën për vazhdimin e tij. Nëse nuk parashtrohet kërkesa, urdhri i mbrojtjes ndërpritet automatikisht në ditën e përfundimit të efekteve të tij.

5. Pas marrjes së kërkesës për vazhdimin e urdhrin të mbrojtjes, gjykata vazhdon me shqyrtimin e kërkesës, në bazë të nenit 16 të këtij ligji. Në fund të shqyrtimit gjykata vendos:

- a) vërtetimin e ndërprerjes së urdhrin të mbrojtjes në datën e përfundimit të efekteve të tij; ose
- b) vazhdimin e efekteve të vendimit për lëshimin e urdhrin të mbrojtjes, nëse vlejnë kriteret e përcaktuara në nenin 17 pika1 të këtij ligji.

Neni 23

Ekzekutimi i vendimit gjyqësor

(ndryshuar pika 1 dhe 6, shtuar pika 3/1 dhe shfuqizuar pikat 2 dhe 5 me ligjin nr. 47/2018, datë 23.7.2018)

1. Vendimi gjyqësor për lëshimin e urdhrin të mbrojtjes është përfundimtar dhe përbën titull ekzekutiv nga dita e shpalljes së tij. Së bashku me urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes, gjykata lëshon edhe urdhrin e ekzekutimit të tij. Vendimi ekzekutohet menjëherë nga strukturat e Policisë së Shtetit, në bashkëpunim me shërbimin përmbarrimor gjyqësor dhe zyrën e shërbimeve sociale të njësisë vendore ku janë me banim të përhershëm ose të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim.

2. Shfuqizuar.

3. Punonjësit socialë dhe efektivat e policisë marrin të gjitha masat për ekzekutimin e menjëhershëm dhe të vazhdueshëm të masave mbrojtëse të vendosura konform nenit 10 të këtij ligji.

3/1 Gjatë kohëzgjatjes së vendimit gjyqësor për UMM/UM-në, zyra e shërbimeve sociale të njësisë së vetëqeverisjes vendore monitoron respektimin e urdhrin të mbrojtjes nga palët dhe çdo 60 ditë përgatit një raport, për të cilin, në çdo rast, vë në dijeni Policinë e Shtetit. Palët përkatëse në vendimin gjyqësor bashkëpunojnë për të siguruar vizitat në banesë të përfaqësuesve të zyrës së shërbimeve sociale të njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe institucioneve përgjegjëse, sipas vendimit të gjykatës për urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes dhe/ose urdhrin e mbrojtjes, duke dhënë edhe informacionin e nevojshëm.

4. Institucionet, qendrat rezidenciale, qendrat e shërbimeve, OJF-të e licencuara për ofrim shërbimesh zbatojnë masat e parashikuara në vendimin gjyqësor dhe koordinojnë punën e tyre me njësitë e qeverisjes vendore dhe drejtoritë e policisë, si ekzekutuese direkt të këtyre vendimeve.

5. Shfuqizuar.

6. Në rast të mosekzekutimit vullnetar nga palët ose të pengimit të ekzekutimit të urdhrave të mbrojtjes nga organet zbatuese, siç parashikohet në dispozitat e këtij ligji dhe/ose në vendimin e gjykatës, ndaj personave përgjegjës zbatohen dispozitat e Kodit Penal për veprime të kryera në kundërshtim me vendimin e gjykatës, në lidhje me detyrat e lindura nga urdhrat e mbrojtjes.

KREU V
DISPOZITA PËRFUNDIMTARE

Neni 24

Procedimi penal

(shtuar fjali në fund të paragrafit me ligjin nr. 125/2020, datë 15.10.2020)

Lëshimi i urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes apo urdhrit të mbrojtjes me vendim gjykatë nuk i ndalon palët e interesuara të nisnin procesin penal, për sa i përket veprimeve apo mosveprimeve që përbëjnë figura të veprave penale. Në çdo rast, punonjësi i policisë, ku paraqitet për mbrojtje viktima, e referon rastin në organin e prokurorisë për ndjekjen penale të dhunuesit, sipas rregullave të përcaktuara në Kodin e Procedurës Penale.

Neni 25

Aktet nënligjore

Këshilli i Ministrave nxjerr aktet nënligjore për zbatimin e këtij ligji brenda 3 muajve nga hyrja në fuqi e tij.

Neni 26

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi më 1 qershor 2007.

Shpallur me dekretin nr.5182, datë 12.1.2007 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Alfred Moisiu

VENDIM

Nr. 327, datë 2.6.2021

**PËR MEKANIZMIN E BASHKËRENDIMIT TË PUNËS NDËRMJET
AUTORITETEVE PËRGJEGJËSE, PËR REFERIMIN E RASTEVE TË DHUNËS
NË MARRËDHËNIET FAMILJARE, SI DHE PROCEDIMIN E TIJ, PËR
MBËSHTETJEN E REHABILITIMIN E VIKTIMAVE TË DHUNËS**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 8, të nenit 8, të ligjit nr. 9669, datë 18.12.2006, “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

1. Ky vendim rregullon procedurat standarde bazë për bashkërendimin e punës ndërmjet autoriteteve përgjegjëse, për parandalimin e dhunës në familje, për mbrojtjen, mbështetjen dhe rehabilitimin e viktimave të të gjitha formave të dhunës në familje, duke garantuar të drejtat e njeriut e promovuar barazinë gjinore, si edhe eliminuar të gjitha format e diskriminimit ndaj grave.

2. Në këtë vendim, termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

a) “**Koordinator vendor për referimin dhe menaxhimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare**”, punonjësi pranë njësisë së vetëqeverisjes vendore, përgjegjës për referimin e menaxhimin e rasteve të dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave;

b) “**Menaxhim i rastit të dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave**”, veprimtaria efektive që siguron ndihmën e mbështetjen e personave të dhunuar në marrëdhëniet familjare, me qëllim mbrojtjen, garantimin e të drejtave dhe rehabilitimin e tyre;

c) “**Rast urgjent**”, rasti kur dhuna e ushtruar paraqet nivel të lartë të rrezikut për jetën, shëndetin, mirëqenien dhe lirinë e personit dhe merren masa paraprake të menjëhershme për mbrojtjen e viktimave, për ndalimin e dhunës dhe përshkallëzimin e mëtejshëm të saj;

ç) “**Shporta e shërbimeve**”, tërësia e shërbimeve që ofrohen nga njësi vendore për mbrojtjen urgjente dhe afatgjatë të viktimës;

d) “**Riviktimizim**”, shkaktimi në mënyrë të përsëritur i dëmtimeve të mëtejshme viktimës së dhunës në familje nga ana e dhunuesit, si pasojë e një veprimi që ka lidhje me raportimin/denoncimin e dhunës;

dh) “**Viktimizimi dytësor**”, shkaktimi i një gjendjeje, që rëndon më tej dëmin që viktimë e dhunës ka pësuar për shkak të pjesëmarrjes në procedura ligjore, si rezultat i raportimit dhe/ose pjesëmarrjes në procesin e drejtësisë;

e) “**REVALB**”, sistemi elektronik i regjistrimit dhe i ruajtjes së të dhënave për rastet e dhunës në familje pranë njësisë vendore.

II. BASHKËRENDIMI I INSTITUCIONEVE PËR MENAXHIMIN E RASTEVE TË DHUNËS NË FAMILJE

1. Mekanizmi i koordinuar i referimit të rasteve të dhunës në familje krijohet pranë çdo bashkie dhe ka për qëllim parandalimin dhe trajtimin e rasteve të dhunës në familje.

2. Mekanizmi i koordinuar i referimit të rasteve të dhunës në familje përbëhet nga:

a) komitetet drejtuese për bashkërendimin e veprimtarisë së institucioneve të autoriteteve përgjegjëse, në nivel vendor, dhe referimin e rasteve të dhunës në familje;

b) ekipet teknike ndërdisiplinore (në vijim, ETN);

c) koordinatorët vendorë (në vijim, KV).

3. Këshilli bashkiak, me propozimin e kryetarit të bashkisë, përcakton numrin e KV-ve dhe përbërjen e njësisë kundër dhunës në familje. Për këtë vendimmarrje merret në konsideratë numri i popullsisë së bashkisë dhe numri i rasteve të dhunës në familje, sipas statistikave në dispozicion. Këshilli bashkiak siguron që:

a) në bashkitë e mëdha me mbi 200 000 (dyqind mijë) banorë krijohet një njësi kundër dhunës në familje e përbërë nga jo më pak se 2 (dy) koordinatorë vendorë me kohë të plotë, që bashkëpunojnë me nga një administrator shoqëror/punonjës social, për çdo njësi administrative;

b) në bashkitë e mesme dhe të vogla njësi kundër dhunës në familje përbëhet nga një KV me kohë të plotë, që bashkëpunon me nga një administrator shoqëror/punonjës social, për çdo njësi administrative.

4. Veprimtaria e mekanizmit të koordinuar të referimit të rasteve të dhunës në familje mbështetet e udhëhiqet nga këto parime:

a) shërbime të aksesueshme lehtë dhe të arritshme;

b) trajtimi me respekt e dinjitet i viktimave;

c) ndalimi i viktimizimit, riviktimizimit dhe viktimizimit dytësor;

ç) konfidencialiteti dhe mbrojtja e të dhënave personale;

d) siguria e jetës dhe e shëndetit;

dh) ndalimi i diskriminimit;

e) trajtimi efektiv dhe përkujdesja individuale;

ë) mbështetja dhe partneriteti.

5. Komitetet drejtuese për bashkërendimin e veprimtarisë së institucioneve të autoriteteve përgjegjëse, në nivel vendor, dhe referimin e rasteve të dhunës në familje funksionojnë pranë çdo bashkie.

6. Komiteti drejtues kryesohet nga kryetari i bashkisë dhe ka në përbërje:

a) përfaqësuesin e strukturës së Policisë së Shtetit;

b) përfaqësuesin e drejtorisë arsimore;

- c) përfaqësuesin e Drejtorisë Qendrore të Operatorit të Shërbimit të Kujdesit Shëndetësor;
- ç) drejtuesin e strukturës për shërbimet sociale pranë bashkisë;
- d) përfaqësuesin e strukturës për shërbimet sociale në bashki ose qark;
- dh) përfaqësuesin e prefektit të qarkut;
- e) kryetarin e qarkut në territorin administrativ që ka për qendër atë bashki;
- ë) përfaqësuesin e zyrës përkatëse të punësimit;
- f) drejtuesit e organizatave jofitimprurëse, të cilat janë të specializuara dhe punojnë në fushën e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje;
- g) drejtuesit e qendrave/strehëzave të ngritura për viktimat e dhunës në marrëdhëniet familjare në atë bashki ose në qarkun në juridiksionin e të cilit janë këto njësi, si dhe qendrave të rehabilitimit për dhunuesit;
- gj) përfaqësues të institucioneve fetare, që mund të ofrojnë shërbime për viktimat e dhunës në marrëdhëniet familjare;
- h) drejtuesin e Dhomës së Avokatisë së rrethit dhe përfaqësuesin e Drejtorisë së Ndhmës Juridike;
- i) KV-në, i cili, për rastet kur bashkia ka 2 (dy) të tillë, caktohet nga kryetari i bashkisë.

7. Përbërja e anëtarëve të komitetit drejtues, sipas përbërjes së përcaktuar në pikën 6, të këtij kreu, zbatohet, për aq sa dhe është e mundur, duke mbajtur në vëmendje strukturat që gjenden në atë bashki.

8. Sipas rastit, në varësi të rendit të ditës, në mbledhjet e komitetit drejtues, mund të ftohen edhe përfaqësues nga:

- a) gjykata e rrethit gjyqësor;
- b) prokuroria e rrethit;
- c) zyra e përmbarimit;
- ç) Qendra e Menaxhimit të Dhunës Seksuale;
- d) Shërbimi i Provës;
- dh) Njësia për Mbrojtjen e Fëmijëve;
- e) Urdhri i Psikologut;
- ë) Urdhri i Punonjësit Social;
- f) kryetari i fshatit;
- g) mjekësia ligjore;
- gj) mediet lokale;
- h) autoritetet apo shërbimet e tjera në nivel vendor me rëndësi për pjesëmarrje nisur nga çështjet e rendit të ditës;
- i) çdo specialist që konsiderohet me rëndësi për marrjen e vendimeve të komitetit drejtues.

9. Përfaqësuesit në komitetin drejtues janë në nivel drejtuesish, nëse pranë bashkive, ku këto komitete ngrihen, funksionojnë institucione të sistemit të drejtësisë, të strukturave arsimore, shëndetësore dhe të punësimit. Nëse pranë bashkive nuk funksionojnë institucionet e sipërpërmendura, institucionet që funksionojnë në qendrën e prefekturës dërgojnë përfaqësues të tyre në komitetet e këtyre bashkive.

10. Përzgjedhja e drejtuesve të organizatave jofitimprurëse bëhet nga kryetari i bashkisë në bashkëpunim me drejtuesin e strukturës së shërbimeve sociale të kësaj njësie të vetëqeverisjes vendore, në përfundim të një procedure aplikimi të hapur duke pasur në vëmendje, por pa u kufizuar në rolin dhe veprimtarinë e OJF-ve në çështje të dhunës në familje e dhunës me bazë gjinore, diskriminimit, mbrojtjes së të drejtave të pakicave kombëtare ose fusha të ngjashme.

11. Komiteti drejtues mbledhet së paku një herë në tre muaj në mbledhje të zakonshme dhe sipas nevojave në mbledhje të jashtëzakonshme. Të drejtën për të kërkuar mbledhjen e komitetit drejtues dhe përfshirjen e çështjeve në rendin e ditës, si dhe të ftuarve sipas pikës 8, të këtij kreu, e kanë kryetari i bashkisë ose jo më pak se tre anëtarë.

12. Njoftimi për mbledhjen e zakonshme bëhet me shkrim, përfshirë këtu dhe dërgimin në adresën elektronike, të paktën 10 (dhjetë) ditë përpara datës së mbledhjes. Në rastin e mbledhjeve

të jashtëzakonshme njoftimi bëhet të paktën 24 (njëzet e katër) orë përpara. Në çdo rast, njoftimi për mbledhjen e komitetit drejtues përmban datën, orën, vendin dhe detaje për rendin e ditës. Vendimet e komitetit drejtues me rëndësi për publikun publikohen në faqen *web* të secilës njësi të vetëqeverisjes vendore.

13. Pjesëmarrja e anëtarëve të komitetit drejtues në mbledhjet e tij është e detyrueshme. Në rastet kur njëri nga anëtarët e komiteti drejtues nuk mund të marrë pjesë në mbledhje, mungesa duhet të justifikohet me anë të një njoftimi me shkrim, në mënyrë elektronike dhe në formë shkresore. Në këtë rast, titullari i institucionit përkatës cakton një zëvendësues për të marrë pjesë në atë mbledhje të komitetit drejtues. Mungesa e pajustificuar në më shumë se dy mbledhje radhazi sjell zëvendësimin e anëtarit.

14. Komiteti drejtues, në veprimtarinë e tij:

a) ndjek zbatimin e detyrimeve dhe të politikave që burojnë nga ligji për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare, për organet e vetëqeverisjes vendore përfshirë, por pa u kufizuar në detyrimet e parashikuara nga legjislacioni në fuqi për nevojat specifike të viktimave;

b) ndjek identifikimin e problemeve për dhunën në familje dhe zbatimin e ligjit për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare në territorin e të bashkisë/qarkut, brenda të cilit ushtrojnë kompetencat anëtarët e tij;

c) analizon efektet financiare në menaxhimin e rasteve dhe kostot e tjera të shportës e shërbimeve për parandalimin dhe menaxhimin e rasteve të dhunës, për të siguruar mbështetjen me shërbime të specializuara emergjente, rehabilituese (afatmesme) dhe riintegruese (afatgjata) mbi bazën e të cilave çdo institucion bën buxhetimin e përgjithshëm gjinor në varësi të funksioneve e të përgjegjësive që ka secili anëtar i komitetit drejtues;

ç) kujdeset për ndërgjegjësimin dhe orienton organizimin e fushatave e takimeve ndërgjegjësuere kundër dhunës në familje e dhunës ndaj grave, si dhe në publikimin e materialeve ndërgjegjësuere dhe informuese;

d) ndjek identifikimin e çështjeve që lidhen me menaxhimin e rasteve të dhunës në familje përmes të dhënave të gjeneruara nga sistemi REVALB, si dhe përditësohet me të dhënat nga ky sistem;

dh) bën propozime dhe kërkesa konkrete, të cilat u drejtohen autoriteteve shtetërore përgjegjëse në nivel qendror e vendor për mënyrën e zgjidhjes së problematikave në trajtimin e rasteve të dhunës ndaj grave dhe vajzave në përgjithësi dhe me fokus të veçantë gratë dhe vajzat me aftësi të kufizuara, grave të minoriteteve, të grave nga komuniteti LGBTI, grave të moshës së tretë, të vajzave nëna dhe nënave kryefamiljare, grave të zonave rurale, shtetasve të huaj dhe atyre pa shtetësi sipas ligjit në fuqi për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare, duke ndikuar në zgjidhje përmes kapaciteteve dhe shërbimeve specifike për të adresuar nevojat e grupeve të ndryshme të grave, të cilat pësojnë diskriminim të shumëfishtë;

e) bën vlerësimin e punës së ekipit teknik ndërdisiplinor mbështetur në informacionet dhe raportet periodike të paraqitura nga ky ekip për çdo rast, si dhe marrjen e vendimeve për përmirësimin e funksionimit të tij;

ë) miraton në parim marrëveshjet e bashkëpunimit ndërmjet institucioneve shtetërore për realizimin e detyrave në funksion të zbatimit të ligjit në fuqi, për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare;

f) kujdeset për rritjen profesionale të anëtarëve të mekanizmit të koordinuar të referimit të rasteve të dhunës në familje dhe organizimin e trajnimeve të përbashkëta ndërdisiplinore të personelit në varësi të tyre, që ndjekin çështjet e dhunës në marrëdhëniet familjare, si dhe sigurimin për njohjen e qytetarëve me funksionet e mekanizmit të koordinuar të referimit të rasteve të dhunës në familje dhe me mënyrat e kontaktimit të tyre;

g) nxit aktivizimin e individëve, të shoqërisë civile dhe të përfaqësuesve të njësive administrative drejt bashkëpunimit dhe referimit të rasteve, duke garantuar fshehtësinë e të dhënave personale të viktimave të dhunës dhe të profesionistëve apo institucioneve /organizatave, të cilat ofrojnë informacion për rastet;

gj) miraton rregulla për procedurat e funksionimit të ETN-së dhe protokollin e menaxhimit të rasteve.

15. Çdo anëtar i komitetit drejtues është i detyruar të informojë me shkrim titullarin e institucionit përkatës, si dhe çdo strukturë tjetër përgjegjëse për vendimet ose masat e marra nga komiteti drejtues, me qëllim marrjen në kohë të masave që lidhen me veprimtarinë e asaj strukture.

16. Komiteti drejtues në marrëdhëniet me organet e pushtetit qendror dhe vendor përfaqësohet nga kryetari i bashkisë.

17. Komiteti drejtues për veprimtarinë e tij i raporton çdo tre muaj ministrit përgjegjës për çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës në familje.

Pjesë e raportimit janë të dhënat e problemet e evidentuara për dhunën në familje dhe dhunën ndaj grave, në territorin ku komiteti drejtues shtrin juridiksionin e vet, duke paraqitur sipas rastit edhe propozime konkrete për mbështetjen që kërkohet nga autoriteti kryesor përgjegjës ose/dhe autoritetet e tjera të linjës.

18. Komiteti drejtues, sipas problematikës së evidentuar, vë në dijeni, për sa më sipër, njërin prej ose të gjitha autoritetet përgjegjëse të linjës sipas parashikimeve të ligjit në fuqi për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare. Një kopje e raportit i vihet në dispozicion këshillit bashkiak dhe këshillit të qarkut.

19. Përfaqësuesit e autoriteteve të tjera shtetërore në nivel vendor, të cilët janë anëtarë të komitetit drejtues, raportojnë çdo tre muaj në institucionet e tyre qendrore për veprimtarinë e tyre në komitetin drejtues, për bashkërendimin e veprimtarisë së institucioneve të autoriteteve përgjegjëse, në nivel vendor dhe referimin e rasteve të dhunës në familje. Në raportimet periodike që paraqiten, komiteti drejtues kujdeset që të ruhet fshehtësia e të dhënave personale të viktimave.

20. Ekipi teknik ndërdisiplinor ngrihet me vendim të komitetit drejtues me qëllim bashkërendimin e veprimtarisë së institucioneve të autoriteteve përgjegjëse, në nivel vendor dhe drejtohet nga KV-ja.

21. ETN-ja përbëhet nga përfaqësues teknikë të institucioneve që janë të përfaqësuara në komitetin drejtues, përfaqësues nga prefektura përkatëse, nga Shërbimi i Provës, nga Njësia për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe nëpunës vendorë të barazisë gjinore, pranë asaj njësie të vetëqeverisjes vendore, si dhe nga profesionistë të lirë nga fushat sociale, të psikologjisë, avokatisë, të shërbimit shëndetësor, të mjekësisë ligjore, përmbarrimit dhe Shërbimit të Ndihmës Juridike Falas.

22. Përfaqësuesit e institucioneve, që janë anëtarë të ETN-së, kanë mandat dyvjeçar me të drejtë ripërtëritje, i cili mund të ndërpritet vetëm në rastin e transferimit në një detyrë tjetër.

23. ETN-ja mbledhet në mbledhje të zakonshme çdo muaj dhe në mbledhje të jashtëzakonshme sa herë që lind nevoja për raste konkrete të dhunës në familje dhe të dhunës ndaj grave.

24. ETN-ja, në bashkëpunim me grupin teknik ndërdisiplinor për të drejtat e fëmijëve (GTN), organizojnë mbledhje të përbashkëta rast pas rasti, kur dhuna në familje dhe dhuna ndaj grave shoqërohet edhe me dhunën ndaj fëmijëve ose kur përshihen fëmijët si dëshmitarë të dhunës në marrëdhëniet familjare.

25. Punonjësi social pranë strukturave të posaçme të shërbimeve sociale në nivel vendor referon para ekipit teknik ndërdisiplinor rastet e dhunës në marrëdhëniet familjare, ku përfshihen rastet e identifikuar, rastet e referuara dhe të raportuara që kanë ndodhur në juridiksionin e njësisë së vetëqeverisjes vendore. Punonjësi social referon edhe rastet e identifikuar të dhunës ndaj grave që janë dhunuar jashtë marrëdhënieve familjare, kur viktimat ka nevojë për shërbime mbështetëse.

26. ETN-ja ka këto detyra:

a) ndjekjen e rastit me kërkesën e personave të interesuar ose kryesisht dhe respektimin e të drejtave të viktimave, si dhe plotësimin e nevojave të viktimave sipas dispozitave të parashikuara në kreun III, të këtij vendimi, lidhur me procedurat për menaxhimin e rastit;

b) koordinimin, ofrimin e shërbimeve përmes lidhjes së marrëveshjeve të bashkëpunimit me Shërbimin e Provës, Dhomën Kombëtare të Avokatisë, Urdhrin e Psikologut, me shërbimet komunitare, shërbimet në qendrat e zhvillimit, strehëzat, qendrat e trajtimit të emergjencave dhe të ngjashme me to, që ushtrojnë veprimtarinë brenda territorit të administrimit vendor. Në këto marrëveshje përcaktohet roli dhe detyrimet institucionale për parandalimin dhe menaxhimin e rasteve të dhunës në familje, si dhe për zgjidhjen e pasojave, duke ofruar shërbime bazë edhe në zonat rurale e periferike;

c) bashkërendimin e punës me strukturat përkatëse në komisariatet e policisë lidhur me referimin e menaxhimin e rasteve të dhunës në familje, përfshirë dhunën ndaj grave. Strukturat policore vendore janë struktura pritëse për referimet e rasteve dhe kanë në disponim linjën kombëtare për komunikim pas orës 17:00, për shkak të shërbimit 24-orësh nga ana e Policisë së Shtetit;

ç) koordinimin e ndihmës për dhunën në familje, përfshirë dhunën ndaj grave, që evidentohet në rastet e emergjencave civile dhe të gjendjes së fatkeqësisë natyrore, si dhe dhunën ndaj shtetasve të huaj dhe të atyre pa shtetësi;

d) ndjekjen në bashkëpunim edhe me koordinatorët vendorë e me punonjësit për mbrojtjen e fëmijëve të zbatimit të masave për eliminimin e pasojave të dhunimit të fëmijëve prej prindërve ose kujdestarëve ligjorë apo në rastin kur fëmijët jetojnë në familje, ku prindërit ose kujdestarët dhunojnë njëri-tjetrin;

dh) marrjen e masave për vendosjen e fëmijëve në përkujdesje alternative ose dhënien e masave mbrojtëse emergjente, sipas parashikimeve të legjislacionit në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës, kur ata vuajnë pasojat e dhunës në familje;

e) përcjelljen e raportit mujor me të dhëna për rastet konkrete KV-së si drejtues i ekipit teknik ndërdisiplinor. Të gjithë anëtarët e ETN-së kanë detyrimin të përcjellin të dhënat e përditësuara për fushën e tyre të përgjegjësisë për menaxhimin e rasteve të dhunës në familje çdo muaj te KV-ja që këto të reflektohen në REVALB në mënyrë sistematike;

ë) monitorimin e raportimin mujor me shkrim në komitetin drejtues, për bashkërendimin e veprimtarisë së institucioneve të autoriteteve përgjegjëse, në nivel vendor, dhe referimin e rasteve të dhunës në familje, duke u kujdesur që të ruhet fshehtësia e të dhënave personale të viktimave;

f) monitorimin e raportimin mujor me shkrim të përfaqësuesve të institucioneve në përbërje të ETN-së për titullarët e këtyre institucioneve lidhur me veprimtarinë dhe mbledhjet e ETN-së, rastet që janë referuar dhe mënyrën e menaxhimit të tyre;

g) bashkëpunimin me institucionet përgjegjëse për monitorimin e ngritjes dhe të funksionimit të shërbimeve të përkujdesjes shoqërore për viktimat e dhunës në familje, që ofrohen pranë njësive të vetëqeverisjes vendore;

gj) ndjekjen e zbatimit të protokolleve dhe të standardeve për vlerësimin e riskut dhe planet e ndërhyrjes në rastet e dhunës në familje.

27. Pranë çdo bashkie caktohet KV-ja, në zyra të dedikuara posaçërisht për kryerjen e këtij funksioni, i cili nuk ka në përshkrimin e punës mbivendosje me detyra të tjera.

28. KV-ja ndërton një platformë pune për parandalimin, referimin dhe menaxhimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare. Në përmbushjen e detyrave dhe të përgjegjësisë të tij lehtësohet nga një ekip mbështetës për ndjekjen e rastit në terren. Në ekipin mbështetës marrin pjesë KV-ja dhe përfaqësues nga shërbimet mbështetëse brenda njësisë së vetëqeverisjes vendore. Staf i mbështetës lehtëson KV-në në përballimin e ngarkesës, veçanërisht në njësitë e vetëqeverisjes vendore më të mëdha dhe në njësitë e vetëqeverisjes vendore që kanë më shumë raste dhune.

29. KV-së i sigurohet aksesimi për informacion lidhur me shërbimet e ofruara për viktimat e dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave në çdo njësi të vetëqeverisjes vendore, me qëllim ndjekjen e rastit e të historikut të tij.

30. KV-ja merr informacion:

a) përmes raporteve mujore nga shërbimet sociale të njësive përkatëse të vetëqeverisjes vendore dhe/ose organizatat që ofrojnë shërbime, që, sipas rastit, të mbështesin me ndihmë psikosociale, shëndetësore e financiare personat e dhunuar në familje, si dhe për monitorimin e respektimit të urdhrave të mbrojtjes (në vijim, UM) nga palët;

b) nga përgjegjësit e programit të rehabilitimit për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare, për rastin kur dhunuesi është urdhëruar të marrë pjesë në programe rehabilitimi psikosociale dhe/ose në programe të aftësisë prindëror, të organizuara nga subjekte publike ose private lidhur me pjesëmarrjen e të paditurit në program dhe ecurinë e tij, në mënyrë periodike, si dhe në përfundim të programit, në të cilin të përfshihen rezultatet e rehabilitimit të dhunuesit;

c) nga përgjegjësit e programit të rehabilitimit, kur i padituri dhunues është vendosur pranë qendrave spitalore, qendrave ambulatorë ose qendrave komunitare, që japin shërbime të shëndetit mendor, shërbime të alkoologjisë ose shërbime të toksikologjisë për pjesëmarrjen e të paditurit dhunues në program dhe ecurinë e tij.

31. KV-ja ka këto detyra:

a) drejton punën e ekipit teknik ndërdisiplinor, ndërmerr iniciativën dhe organizon takimet e këtij ekipi, si dhe informon për ecurinë e punës së tij komitetin drejtues, për bashkërendimin e veprimtarisë së institucioneve në nivel vendor dhe referimin e rasteve të dhunës në familje;

b) koordinon ekipin teknik ndërdisiplinor për rastet që kërkojnë ndërhyrje të menjëhershme për situatat më emergjente dhe siguron burime ose shërbime reference për individët që kërkojnë strehim, asistencë ligjore falas, këshillim dhe të tjera mbështetje të nevojshme;

c) koordinon punën me GTN-në dhe raporton në mbledhjet e përbashkëta të ETN-së me GTN-në, kur dhuna në familje dhe dhuna ndaj grave shoqërohet edhe me dhunën ndaj fëmijëve ose kur përfshihen fëmijët si dëshmitarë të dhunës në marrëdhëniet familjare;

ç) koordinon punën, duke bashkëpunuar me punonjës social pranë strukturave të posaçme të shërbimeve sociale në bashki dhe administratorët shoqërorë/punonjës social në njësinë e vetëqeverisjes vendore, ku ushtron veprimtarinë;

d) koordinon punën me administratorët shoqërorë/punonjës socialë të njësive të vetëqeverisjes vendore në rastin kur bashkitë janë të organizuara me disa njësi të tilla, duke mbuluar me shërbime edhe zonat rurale e periferike;

dh) bashkëpunon me organet ligjzbatuese për marrjen dhe zbatimin e masave për ndarjen e dhunuesit nga familja, me qëllim lënien në përdorim të banesës familjare viktimës dhe fëmijëve dhe për zbatimin e vendimit gjyqësor;

e) bashkëpunon me shërbimin e provës për monitorimin e ekzekutimit të urdhrave të mbrojtjes, sipas rregullave të parashikuara në legjislacionin në fuqi për mbikëqyrjen elektronike të personave që u kufizohet lëvizja me vendim gjyqësor;

ë) harton një listë të organizatave jofitimprurëse e të profesionistëve, të cilët ofrojnë shërbime falas për viktimat e dhunës (psikologjike, këshillim, shërbime mjekësore, juridike falas, strehim) dhe e përditëson atë vazhdimisht;

f) ndërmjetëson me OJF-të, Policinë e Shtetit, shërbimet shëndetësore, gjykatat, Shërbimin e Provës, strukturat e shërbimit të ndihmës juridike, shërbimet sociale dhe institucione/organizata të tjera referimi për të marrë e dhënë informacion, për t'i lidhur viktimat me shërbimet, si dhe për të siguruar vazhdimësinë e kujdesit ndaj tyre;

g) koordinon punën me qendrat sociale e të rehabilitimit për viktimat dhe ofrimin e shërbimeve për to, duke u dhënë përparësi qendrave të specializuara në fushat përkatëse e qendrave të emergjencës për trajtimin e menjëhershëm të viktimave të dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave, si dhe me qendrat publike për trajtimin, trajnimin dhe rehabilitimin e dhunuesve;

g) sigurohet që dosjet dhe dokumentacioni rreth viktimave të jetë i saktë, i plotë dhe i përditësuar, si dhe siguron ruajtjen e kopjeve të urdhrave të gjykatës dhe të dokumentacionit të kërkuar. Merr një kopje të urdhrin për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme dhe ndjek zbatimin e tij;

h) përditëson të dhënat për të gjitha rastet e dhunës në familje, të trajtuara nga ETN-ja në një bazë elektronike të mbajtjes së të dhënave, si dhe ndan një herë në muaj një informacion të përmbledhur për rastet e trajtuara me gjithë anëtarët e këtij ekipi. Për këtë qëllim, secili anëtar i ekipit ndërdisiplinor ka përgjegjësi që të përcjellë te KV-ja, një herë në muaj, informacionin për të gjitha rastet e paraqitura apo të trajtuara nga institucioni i tij, pavarësisht nëse ndërhyrja ka qenë e përbashkët, ndërdisiplinore apo është trajtuar vetëm brenda për brenda institucionit të vet;

i) sigurohet që viktimat të marrin kërkesat për paraqitje në gjykatë, urdhrat e lëshuar nga gjykata për ndjekjen e hapave të duhur në rast shkeljeje të urdhrave të gjykatës, si dhe sigurohet që të kryhen të gjitha llojet e ndërhyrjeve të nevojshme në përputhje me ligjin;

j) asiston viktimat në njohjen e të drejtave të tyre dhe në ndjekjen e procedurave të nevojshme për marrjen e një urdhri mbrojtjeje (UM)/urdhri të menjëhershëm të mbrojtjes (në vijim, UMM), si dhe për hapat që duhen ndjekur, nëse urdhri shkelet;

k) shoqëron viktimat e dhunës në gjykatë, polici dhe/ose pranë shërbimeve të tjera;

l) harton planin e përbashkët të ndërhyrjes (PPN), sikurse parashikohet në këtë vendim;

ll) monitoron, gjatë kohëzgjatjes së vendimit gjyqësor për UMM/UM-në, respektimin e urdhrin të mbrojtjes nga palët dhe çdo 60 (gjashtëdhjetë) ditë përgatit një raport, për të cilin, në çdo rast, vë në dijeni Policinë e Shtetit;

m) bashkëpunon për të siguruar vizitat në banesën e viktimës sipas vendimit të gjykatës për urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes dhe/ose urdhrin e mbrojtjes, duke dhënë edhe informacionin e nevojshëm;

n) koordinon organizimin e trajnimeve të ndërmarra nga strukturat përgjegjëse, sipas ligjit nr. 47/2018, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 9669, datë 18.12.2006, ‘Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare’, të ndryshuar”, për ekipin teknik ndërdisiplinor dhe personelin tjetër që punon me komunitetin;

nj) mbështet informimin e anëtarëve të komunitetit, të profesionistëve dhe organizatave jofitimprurëse rreth dhunës në familje dhe shërbimin me materiale ose botime të ndryshme sensibilizuese e ndërgjegjësuere për dhunën;

o) harton marrëveshjet e bashkëpunimit ndërmjet institucioneve shtetërore për realizimin e detyrave në funksion të zbatimit të legjislacionit në fuqi për masat ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare, në përputhje me përcaktimet e marrëveshjes së bashkëpunimit tip dhe ia propozon ato komitetit drejtues për miratim në parim;

p) paraqet raporte mujore, tremujore dhe vjetore përpara komitetit drejtues, për bashkërendimin e veprimtarisë së institucioneve në nivel vendor dhe referimin e rasteve të dhunës në familje, në formë të përmbledhur, duke u kujdesur që të ruhet fshehtësia e të dhënave personale të viktimave. Këto raporte përmbajnë informacion për rastet në të cilat është ndërhyrë, për procedurat e ndjekura, masat e ndërmarra dhe problemet e ndeshura, që mund të kërkojnë zgjidhje nga komiteti drejtues;

q) identifikon protokollet ekzistuese në komunitet ose marrëdhënie informale bashkëpunimi që janë të suksesshme;

r) propozon krijimin e shërbimeve të nevojshme për viktimat e dhunës në marrëdhëniet familjare në strukturën e shërbimeve sociale pranë njësive të vetëqeverisjes vendore;

rr) është anëtar i grupit që përgatit planet sociale, ku analizohen nevojat sociale dhe parashikohen masat për përmirësimin ose ngritjen e shërbimeve të reja për subjektet e përfshira në dhunën në familje, si dhe anëtar i grupit që përgatit planet vendore për barazinë gjinore në nivel vendor.

III. PROCEDURAT BAZË PËR MENAXHIMIN E RASTIT TË DHUNËS NË FAMILJE

1. Raportimi dhe identifikimi i rastit të dhunës në familje kryhet nga koordinatori vendor pranë njësisë së vetëqeverisjes vendore përmes:

- a) verifikimit të raportimeve nga personi i dhunuar;
- b) referimit të rastit nga strukturat e Policisë së Shtetit;
- c) referimit të rastit nga çdo institucion i përfaqësuar në ETN;
- ç) verifikimit të raportimeve nga çdo person tjetër fizik a juridik, publik ose privat;
- d) verifikimit të njoftimeve nga media e shkruar, elektronike ose mediat sociale.

1.1 KV-ja raporton e identifikon edhe rastet e tjera të dhunës së ushtruar ndaj grave, të parashikuara në Konventën e Këshillit të Evropës “Për parandalimin dhe luftën kundër dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje”, sipas kësaj pike.

2. Viktima e dhunës dhe/ose çdo person fizik a juridik, publik ose privat, që konstaton një rast të ushtrimit të dhunës, raporton rastin pranë KV-së, Policisë së Shtetit ose çdo institucioni anëtar të ETN-së. Pavarësisht se në cilin prej institucioneve të ETN-së raportohet rasti i dhunës, secili prej tyre, nëse konstaton se ka nevojë për ndërhyrje, njofton KV-në, i cili merr masat e nevojshme për vlerësimin e nevojave dhe trajtimin e rastit.

3. Vlerësimi dhe menaxhimi i riskut për rastet e dhunës në familje realizohet nga Policia e Shtetit në bashkëpunim me KV-në e bashkisë përkatëse, të cilët e kryejnë këtë proces sipas udhëzimeve të përbashkëta të ministrit të Brendshëm dhe ministrit përgjegjës për çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës në familje, për procedurat e vlerësimit të riskut dhe lëshimin e Urdhrit për Masat Paraprake të Mbrojtjes së Menjëhershme (UMPMM).

4. Kur nga vlerësimi i riskut rezulton se rasti është urgjent, struktura përgjegjëse e Policisë së Shtetit lëshon menjëherë UMPMM-në dhe, në bashkëpunim me KV-në, merr masat mbrojtëse të përshtatshme për zbatimin e tij.

5. Koordinimi i masave mbrojtëse të menjëhershme realizohet, si më poshtë vijon:

a) koordinatori vendor bashkërendon veprimet në rastin urgjent, për zbatimin e UMPMM-së të lëshuar nga Policia e Shtetit dhe/ose UMM-së të lëshuar nga gjykata;

b) Policia e Shtetit, në bashkëpunim me KV-në, dhe, nëse është rasti, me përfaqësuesin e zyrës së përmbarimit, marrin masa për largimin e dhunuesit nga banesa;

c) KV-ja përcakton me urgjencë nevojat për shërbime të specializuara dhe burimet përkatëse;

ç) KV-ja, në bashkëpunim me përfaqësuesin e Drejtorisë Qendrore të Operatorit të Shërbimit të Kujdesit Shëndetësor (DQOSHKSH në ETN), kryejnë shoqërimin e viktimës në institucionet e shëndetit parësor;

d) kur viktima e dhunës në familje dhe fëmijët nuk janë të sigurt në shtëpi, KV-ja, në bashkëpunim me Policinë e Shtetit dhe përfaqësuesin e Zyrës së Përmbarimit në ETN, me pëlqimin e saj, kryejnë shoqërimin dhe transportimin e viktimës në një vend të sigurt, strehëza, në një banesë sociale a vendbanim tjetër;

dh) në rastin kur viktima shoqërohet nga fëmijët e mitur, shoqërimi në strehëza kryhet mbi bazën e përcaktimeve të UMPMM-së në bashkëpunim me NJMF-në;

e) KV-ja bashkëpunon me subjektet publike ose private që ofrojnë ndihmë ligjore për ofrimin e këshillimeve dhe ndihmës ligjore falas, për lëshimin e urdhrave gjyqësorë të mbrojtjes, si dhe nevojave të tjera për të cilat paraqitet rasti;

ë) KV-ja bashkëpunon me qendrat që ofrojnë këshillim psikologjik, shërbime shëndetësore dhe mbështetje të tjera të nevojshme, të cilat parashikohen në protokollin përkatës të menaxhimit të rasteve të dhunës në familje;

f) nëse nga vlerësimi i riskut rezulton viktima e dhunuar seksualisht, KV-ja, së bashku me strukturën përgjegjëse të Policisë së Shtetit, dërgojnë menjëherë viktimën në një qendër të menaxhimit të krizës për rastet e dhunës seksuale;

g) Në të gjitha rastet që nevojiten shërbime të tjera, KV-ja, në bashkëpunim me anëtarët e ETN-së, referojnë e shoqërojnë viktimën pranë subjekteve publike ose private që ofrojnë shërbimet përkatëse, siç është parashikuar në protokollin e menaxhimit të rasteve të dhunës në familje ose në protokollin e menaxhimit të rasteve të dhunës seksuale;

gj) KV-ja bashkëpunon me Policinë e Shtetit dhe autoritetet e tjera përgjegjëse sipas detyrave që përcakton ligji në fuqi kundër dhunës në marrëdhëniet familjare dhe procedurës së parashikuar në këtë vendim;

h) kur dhuna është ushtruar ndaj një fëmije ose në prani të fëmijëve, KV-ja bashkëpunon me njësinë përgjegjëse për mbrojtjen e fëmijëve për marrjen e masave të nevojshme për mbrojtjen e fëmijës. Në këtë rast zbatohen masat sipas legjislacionit në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijëve dhe të atij kundër dhunës në marrëdhëniet familjare;

i) gjatë kohëzgjatjes së UMM-së, KV-ja monitoron respektimin e masave që urdhërohen për palën e paditur. Nëse nga monitorimi konstatojnë veprime të kryera nga i padituri që janë në kundërshtim me këtë urdhër, KV-ja njofton menjëherë Policinë e Shtetit.

6. Koordinimi i masave mbrojtëse afatgjata kryhet, si më poshtë vijon:

a) pas dhënies së ndihmës së parë me masat mbrojtëse të menjëhershme, KV-ja dhe anëtarët e ETN-së hartojnë planin e përbashkët të ndërhyrjes (PPN) për zgjidhjen afatgjatë të rastit të trajtuar, duke u bazuar edhe në masat mbrojtëse të vendosura nga UM-ja e lëshuar me vendim gjykatë;

b) si rregull, PPN-ja parashikon:

i. masat konkrete për të ulur nivelin e rrezikut dhe parandaluar përsëritjen e dhunës;

ii. shërbimet e nevojshme për të përmbushur nevojat e viktimës së dhunës, në mënyrë të veçantë nevojat për strehim, punësim, ndihmë juridike të garantuar nga shteti;

iii. shërbimet dhe ndihmën e nevojshme për rehabilitimin e viktimës;

iv. ndihmën dhe mbështetjen e viktimës për lëshimin e UMM-së dhe/ose UM-së;

v. ndihmën dhe mbështetjen për rehabilitimin e dhunuesit, nëse kjo është parashikuar në UMM-në/UM-në e lëshuar me vendimin e gjykatës;

vi. afatet kohore;

vii. autoritetet përgjegjëse;

viii. institucionet, organizatat ose individët që do të ofrojnë shërbimet publike dhe jopublike.

7. KV-ja mban një dosje dhe u dërgon anëtarëve përkatës të ETN-së raportin e referimit të rastit me të dhënat shoqëruese për viktimën e dhunës në familje, analizën e riskut, urdhrin e mbrojtjes që është lëshuar, si dhe dokumente të tjera bashkëshoqëruese, duke caktuar detyrat për secilin prej tyre, afatet përkatëse, si dhe shërbimet që kanë nevojë të mbulohen me shpenzime.

8. KV-ja i paraqet, për miratim, drejtorit të strukturës përkatëse për shërbimet shoqërore në bashki, PPN-në, së bashku me analizën e riskut. Drejtori, pasi vlerëson shpenzimet që nevojiten, brenda së njëjtës ditë, miraton PPN-në dhe merr masat për prokurimin e shërbimeve që kërkojnë shpenzime. Në pamundësi financiare, drejtori orienton kryerjen e shërbimeve në mënyrë progresive në varësi të shtimit të fondeve ose kërkon bashkëpunimin e anëtarëve të tjerë të ETN-së për përmbushjen e shërbimeve. KV-ja u dërgon zyrtarisht të gjithë anëtarëve të ETN-së që do të mbështesin rastin PPN-në përfundimtare ditë e nesërme.

9. Koordinimi i masave mbrojtëse të menjëhershme, si dhe i masave të koordinuara nga PPN-ja mund të zbatohen edhe për mbështetjen e viktimave të dhunës ndaj grave që dhunohen jashtë marrëdhënieve familjare.

10. Viktimat në moshë të mitur trajtohen në bashkëpunim me Njësinë për Mbrojtjen e Fëmijëve pranë njësisë vendore përkatëse.

11. Viktimat e trafikimit dhe të shfrytëzimit për prostitucion referohen nga KV-ja pranë Mekanizmit Kombëtar të Referimit për Viktimat dhe Viktimat e Mundshme të Trafikimit të Personave.

12. Në rastet kur në të gjithë vendin ose në njësinë e vetëqeverisjes vendore janë shpallur masat e jashtëzakonshme, do të ndiqen procedurat e posaçme të menaxhimit të rasteve të

miratuara nga autoriteti kryesor përgjegjës për zbatimin e ligjit për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare.

13. Administrimi dhe raportimi i të dhënave realizohet, si më poshtë vijon:

a) KV-ja, në bashkëpunim me të gjithë anëtarët e ETN-së që kanë menaxhuar rastin, dokumenton:

i. të dhënat për informacionin, veprimet e kryera, shërbimet e ofruara dhe rezultatet e arritura gjatë procesit të menaxhimit të rastit të dhunës në familje;

ii. të dhënat për dhunuesin që ka ushtruar dhunë ndaj viktimave të dhunës në familje;

iii. të dhënat për fëmijët që kanë pësuar dhunë, si dhe për viktimat e dhunës seksuale në familje;

iv. të dhënat për të gjitha llojet e mbrojtjes dhe trajtimit deri në rehabilitimin e viktimës si dhe gjurmimin e monitorimit të ekzekutimit të tyre;

b) këto të dhëna regjistrohen dhe përditësohen nga KV-ja, përpunohen dhe administrohen prej tij në sistemin elektronik të ruajtjes së të dhënave pranë bashkisë www.revalb.org, në përputhje me ligjin për mbrojtjen e të dhënave personale dhe aktet nënligjore përkatëse. Për sa është e mundur, dokumentohen edhe të dhënat për mbështetjen e viktimave të dhunës ndaj grave, që dhunohen jashtë marrëdhënieve familjare;

c) sistemi REVALB përfshin hedhjen e përditësimin e të dhënave statistikore të rasteve të dhunës në familje, veprimet e kryera, shërbimet e ofruara, si dhe të elementeve që kanë lidhje me monitorimin e funksionimit të mekanizmit të koordinuar të referimit të rasteve të dhunës në familje. Ai ka qëllim:

i. mbledhjen e të dhënave dhe sistemimin e tyre, si dhe ndjekjen e tyre në kohë reale;

ii. koordinimin e përpjekjeve ndërinstucionale, në mënyrë që të mundësohet ofrimi i zgjidhjeve të menjëhershme për rastet e dhunës në familje;

iii. unifikimin dhe kompjuterizimin e mbledhjes së të dhënave, me qëllim krijimin e një baze statistikore që ndihmon analizën dhe orientimin e përmirësimit të politikave në lidhje me dhunën në familje;

ç) çdo anëtar i ekipit ndërdisiplinor, një herë në muaj, nëpërmjet formularit të mbledhjes së të dhënave, përcjell tek KV-ja informacionin për të gjitha rastet e paraqitura apo të trajtuara nga institucioni i tij/saj, pavarësisht nëse ndërhyrja ka qenë e përbashkët, ndërdisiplinore apo është trajtuar vetëm brenda institucionit;

d) KV-ja dokumenton të dhënat në lidhje me takimet e ETN-së dhe komitetin drejtues, pjesëmarrjen, diskutimet dhe ndjekjen e tyre. Këto të dhëna regjistrohen nga KV-ja dhe përpunohen e administrohen prej tij në një seksion të veçantë të sistemit elektronik REVALB;

dh) KV-ja, punonjësi i Policisë së Shtetit dhe të gjithë personat e institucioneve që përfshihen në menaxhimin e rastit të dhunës kanë detyrimin të ruajnë fshehtësinë e të dhënave personale për viktimat e dhunës në familje, fëmijëve dhe anëtarëve të tjerë të familjes, si dhe të dhënave për dhunuesin;

e) drejtoria e shërbimeve sociale dhe KV-ja, me qëllim harmonizimin e të dhënave, bashkëpunojnë me organet e tjera që gjenerojnë të dhëna për rastet e dhunës në familje, sipas legjislacionit në fuqi, duke nënshkruar marrëveshje për bashkëpunimin ndërmjet tyre;

ë) KV-ja ndan një herë në muaj raportet e përditësuara që gjeneron sistemi REVALB, si dhe një informacion të përmbledhur për rastet e trajtuara me gjithë anëtarët e ekipit multidisiplinor. Sipas rastit, këto raporte mund të jenë të koduara, që sigurojnë fshehtësinë e emrit të viktimës;

f) KV-ja, bazuar në të dhënat e sistemit REVALB, paraqet raporte tremujore, gjashtëmujore dhe vjetore përpara komitetit drejtues dhe autoritetit kryesor përgjegjës. Në raport përfshihen në formë të përmbledhur të dhëna për bashkërendimin e veprimtarisë së institucioneve në nivel vendor dhe referimin e rasteve të dhunës në familje, duke u kujdesur që të ruhet fshehtësia e të dhënave personale të viktimave. Këto raporte përmbajnë informacion për rastet në të cilat është ndërhyrë, për procedurat e ndjekura, masat e ndërmarra dhe problemet që janë ndeshur gjatë menaxhimit të rastit dhe mund të kërkojnë zgjidhje nga komiteti drejtues ose autoriteti kryesor përgjegjës.

14. Monitorimi i zbatimit të masave mbrojtëse ndaj dhunës realizohet, si më poshtë vijon:

a) gjatë kohëzgjatjes së vendimit gjyqësor për UM-në çdo 60 (gjashtëdhjetë) ditë, KV-ja dhe/ose punonjësi social i strukturës së shërbimeve shoqërore në bashki monitoron respektimin e masave të urdhrimit të mbrojtjes nga pala përkatëse dhe harton raportin e monitorimit për zbatimin e masave mbrojtëse. Ky raport i bëhet i njohur menjëherë Policisë së Shtetit, së bashku me rekomandimet e KV-së;

b) kur nga monitorimi i zbatimit të masave të UMM-së/UM-së rezulton kryerja e veprimeve në kundërshtim me vendimin e gjykatës, në lidhje me masat e veçanta që urdhërohen prej saj, njoftohet menjëherë Policia e Shtetit, në çdo kohë, pa prituri të përmbushet afati 60-ditor;

c) nëse është rasti, KV-ja i kërkon të urdhëruarit të paraqitet dhe i bën me dije shkeljet e konstatuara, duke i tërhequr vëmendjen;

ç) raporti u paraqitet anëtarëve të ETN-së në mbledhjen më të parë, të cilët marrin masat e nevojshme sipas detyrave të lëna në raport;

d) raporti hartohet me shkrim, sipas një formati tip, siç është parashikuar në protokollin e menaxhimit të rasteve të dhunës në familje. Në çdo rast, raporti përmban:

i. veprimet e kryera në kundërshtim me vendimin e gjykatës për UM-në nga pala e urdhëruar, të cilat renditen të shkruara në një vend të dukshëm dhe i adresohen Policisë së Shtetit;

ii. mbarëvajtja e shërbimeve të ofruara nga subjektet që janë urdhëruar në vendimin e gjykatës;

iii. progresi i PPN-së;

iv. detyrat për të ardhmen.

15. ETN-ja, në bazë të raportit të paraqitur nga KV-ja, vlerëson mbarëvajtjen e rastit. Në vlerësimin e saj, ETN-ja mban parasysh:

a) nëse është ulur ose minimizuar niveli i riskut;

b) nëse janë kryer shërbimet e parashikuara në PPN;

c) nëse pas këtyre shërbimeve është kaluar trauma e dhunës së përjetuar nga viktima dhe janë kryer shërbimet për rehabilitimin e saj.

16. Kur nga vlerësimi i rastit rezulton se afati i urdhrimit të mbrojtjes ka përfunduar dhe nuk kërkohet zgjatja e afatit të tij, si dhe kur rezultojnë të përmbushura detyrat e parashikuara në PPN, ETN-ja merr vendim për mbylljen e rastit.

17. Vendimi për mbylljen e rastit, kur rezulton se risku është i ulët, merret nga KV-ja, pasi ai ka hartuar raportin e vlerësimit. Ky vendim miratohet nga ETN-ja në mbledhjen më të parë të radhës.

IV. DISPOZITA TË FUNDIT

1. Për zbatimin e këtij vendimi, ministri përgjegjës për çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës në familje miraton formatin bazë të protokollit të menaxhimit të rasteve të dhunës në familje dhe të dhunës ndaj grave përmes mekanizmit të koordinuar të referimit të rasteve të dhunës në familje dhe e boton atë në faqen zyrtare të internetit në një program që qaset lehtësisht nga publiku.

2. Vendimi nr. 334, datë 17.2.2011, i Këshillit të Ministrave, “Për mekanizmin e bashkërendimit të punës për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare dhe mënyrën e procedimit të tij”, shfuqizohet.

3. Ngarkohen njësitë e vetëqeverisjes vendore, ministria përgjegjëse për çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës në familje, Ministria e Brendshme, Policia e Shtetit, Ministria e Drejtësisë, si dhe institucionet e tyre të varësisë, që lidhen me zbatimin e këtij vendimi, për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTËR
Erion Braçe

UDHËZIM
Nr. 13, datë 17.12.2012

PËR ZBATIMIN E STANDARDEVE TË SHËRBIMEVE TË PËRKUJDESJES
SHOQËRORE, PËR VIKTIMAT E DHUNËS NË FAMILJE, NË QENDRAT
REZIDENCIALE, PUBLIKE DHE JOPUBLIKE

Mbështetur në pikën 4 të nenit 102 të Kushtetutës së Shqipërisë, në nenin 18 të ligjit nr. 9355, datë 10.3.2005 “Për ndihmën dhe shërbimet shoqërore”, të ndryshuar dhe në zbatim të vendimit nr. 505, datë 13.7.2011 të Këshillit të Ministrave “Për miratimin e standardeve të shërbimeve të përkujdesjes shoqërore, për viktimat e dhunës në familje, në qendrat rezidenciale, publike dhe jopublike”,

UDHËZOJ:

Qendrat rezidenciale, publike dhe jopublike, të përkujdesjes shoqërore për viktimat e dhunës në familje ofrojnë shërbime në përputhje me standardet dhe procedurat e mëposhtme:

1. Deklarata e qëllimit

1.1. Çdo qendër rezidenciale publike dhe jopublike e përkujdesjes shoqërore për viktimat e dhunës në familje harton një formular përmbledhës të ofruesit të shërbimit, i cili përshkruan qartë misionin e qendrës, shërbimet që ofron, qëllimet dhe objektivat e saj.

1.2. Në formularin përmbledhës të ofruesit të shërbimit përcaktohet misioni, objektivat e qendrës, profili që ka, shërbimet që ofrohen, kriteret për të përfituar këto shërbime, struktura organike e qendrës për zbatimin e shërbimeve të deklaruara, detyrat dhe detyrimet e stafit, procedurat e shërbimeve, mbrojtja dhe siguria e përfitueseve, lidhja me familjarët dhe të afërmit, procedura e ankimimit, deklarata e konfidencialitetit, referimi në një qendër tjetër apo largimi nga qendra (aneksi 1: Formulari përmbledhës i ofruesit të shërbimit).

1.3. Misioni, vizioni, qëllimet dhe objektivat afishohen në një vend të dukshëm dhe të disponueshëm për të gjithë stafin dhe përfitueset.

1.4. Përfitueset duhet të konfirmojnë se janë njohur me formularin përmbledhës të ofruesit të shërbimit dhe kanë marrë një kopje të tij.

1.5. Formulari përmbledhës i ofruesit të shërbimeve duhet të deklarojë qartë se si ofrohen shërbimet, drejtpërdrejt nga ofruesi i shërbimeve ose nëpërmjet referimit nga institucionet ose organizatat e tjera. Formulari përmbledhës bëhet baza e deklaratës së pranimit.

Deklarata e pranimit është një pranim nga ana e përfitueses për të marrë shërbimet në bazë vullnetare dhe të pranojë kuptimin dhe respektimin e rregullave të ofruesit të shërbimeve.

Njëkohësisht ky dokument është edhe si pranim nga ana e ofruesit të shërbimeve të përfitueses në programin e tij (aneksi 1: Formulari përmbledhës i ofruesit të shërbimit; aneksi 2: Deklaratë pranimi për të rriturit mbi 18 vjeç; aneksi 3: Deklaratë pranimi për të miturit nën moshën 18 vjeç).

1.6. Për përfituesit që janë nën moshën 18 vjeç, prindërit ose kujdestarët ligjorë duhet të nënshkruajnë deklaratën e pranimit. Në këtë mënyrë sigurohet që prindi/kujdestari i përfituesit të mitur është plotësisht i informuar rreth shërbimeve që merr i mituri përfitues, si dhe mbi rregullat që do të funksionojnë gjatë kohës së qëndrimit të të miturit në qendrën rezidenciale (aneksi 3: Deklaratë pranimi për të miturit nën moshën 18 vjeç).

1.7. Formulari përmbledhës i ofruesit të shërbimit rishikohet dhe përditësohet sa herë që ofruesi i shërbimeve zgjeron aktivitetin e tij, por që asnjëherë nuk del jashtë objektit të licencimit të qendrës.

2. Vlerësimi i nevojave dhe plani i përkujdesjes për përfitueset

i) Vlerësimi i nevojave

2.1. Nevojat e personave të dhunuar vlerësohen nga një ekip multidisiplinar, ku profesionistët punojnë së bashku për të diskutuar rastin, në përputhje me moshën dhe nevojat e tyre respektive, me qëllim hartimin e planit përkatës të ndihmës.

2.2. Për çdo përfitues caktohet një punonjës social, i cili menaxhon rastin. Menaxheri i rastit udhëheq procesin e vlerësimit të nevojave të përfitueses, hartimin e planit të ndihmës dhe zbatimin e tij. Ajo takohet rregullisht me përfituesen për të diskutuar progresin e përgjithshëm në arritjen e qëllimeve të saj individuale dhe planit të ndihmës. Ajo drejton organizimin e referimeve dhe e ndihmon përfituesen për të identifikuar dhe arritur burimet e nevojshme.

2.3. Vlerësimi i nevojave përfshin këto fusha: vlerësimin e nevojave shëndetësore, psikosociale, ligjore, arsimore, profesionale, të punësimit, të sigurisë, të akomodimit afatgjatë, të lidhjeve me familjen etj. (anekset: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11).

2.4. Vlerësimi i nevojave individuale për përfituesen duhet të përfundojë brenda dy javësh nga dita e hyrjes së përfitueses në qendër.

2.5. Pasi kryhet vlerësimi i nevojave, ekipi multidisiplinar mblidhet si një grup për të diskutuar rastin dhe për të hartuar planin përkatës të ndihmës.

ii) Planifikimi i ndihmës

2.6. Plani i ndihmës hartohet pas vlerësimit të nevojave dhe përfshin masat afatmesme dhe afatgjata të nevojave të identifikuara për përfituesen.

2.7. Plani i ndihmës hartohet brenda 30 ditësh nga dita e akomodimi të përfitueses në qendër.

2.8. Përfituesja përfshihet në procesin e hartimit të planit të ndihmës në përputhje me grupmoshën, kapacitetin dhe aftësitë individuale të saj.

2.9. Menaxheri i rastit është përgjegjës për grumbullimin e informacionit dhe hartimin e planit të ndihmës. Menaxheri i rastit bashkëpunon për këtë me ekipin multidisiplinar. Ai përdor rezultatet e diskutimit, si dhe formularët e vlerësimit të nevojave për të hartuar së bashku me përfituesen një plan ndihme tërësor. Plani i ndihmës është formatuar në përputhje me formularët e vlerësimit të nevojave, në mënyrë që t'i korrespondojë me lehtësi procesit të vlerësimit të nevojave (anekset: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11).

2.10. Përfituesja dhe menaxheri i rastit duhet të nënshkruajnë planin për të treguar që të dyja palët janë të angazhuar për zbatimin e tij.

2.11. Për përfituesit e mitur, nën moshën 18 vjeç, hartohen plane të ndihmës të përshtatur me nevojat e tyre, duke përdorur formularët e planit të ndihmës të dhënë në manualin për zbatimin e standardeve për fëmijë në institucionet rezidenciale publike dhe jopublike në Shqipëri.

2.12. Plani i ndihmës përditësohet e përshtatet me ndryshimet e nevojave dhe rrethanave të përfitueses. Menaxheri i rastit dhe përfituesja duhet të takohen për të diskutuar progresin e bërë deri në atë moment dhe ndonjë ndryshim të nevojshëm të planit.

2.13 Nëse përfituesja transferohet në një qendër tjetër përkujdesjes shoqërore, një kopje e planit të ndihmës duhet t'i dërgohet ofruesit të ri të shërbimeve (me pëlqimin e përfitueses), në mënyrë që ndihma e filluar të vazhdojë të ofrohet, si dhe ofruesi i ri të kuptojë se cilat shërbimet i janë ofruar përfitueses deri në atë moment.

3. Të drejtat dhe përgjegjësitë e përfitueses

3.1. Ofruesit e shërbimeve hartojnë dokumentacion të qartë të të drejtave të përfitueses që qëndrojnë në qendër. Këto të drejta duhet të jenë të shkruara në gjuhë të qartë e të lehtë për t'u kuptuar. Të drejtat duhet të përfshijnë minimalisht të drejtën për t'u trajtuar me respekt dhe dinjitet, për t'u larguar në çdo moment nga qendra ose programi, për t'u ankuar pa pasur frikën e pasojave negative dhe për akomodim të sigurt, ushqim të mjaftueshëm dhe të shëndetshëm gjatë qëndrimit në qendër.

3.2. Ofruesit e shërbimeve hartojnë rregullat e qendrës. Këto rregulla duhet të jenë të shkruara në një gjuhë të qartë e të lehtë për t'u kuptuar. Këtu përfshihen të gjitha rregullat që ka qendra. Ofruesit e shërbimeve duhet të rivlerësojnë rregullisht rregulloret e tyre për t'u siguruar që ato nuk kanë ndonjë rregull të pavlefshëm ose të panevojshëm, të cilët vendosin kufizime mbi jetën e përfitueses.

3.3. Ofruesit e shërbimeve duhet të shkruajnë detyrat dhe përgjegjësitë e përfitueseve. Këto detyrime duhet të jenë të shkruara në një gjuhë të qartë e të lehtë për t'u kuptuar. Ato duhet të përfshijnë të gjitha detyrimet që ka përfituesja kur merr pjesë në programin e ofruesit të shërbimeve ose qëndrojnë në qendër.

3.4. Të gjitha dokumentet e mësipërme, të drejtat e përfitueses, rregullat dhe detyrimet (ose përgjegjësitë) e përfitueses duhet të afishohen në qendrën rezidenciale. Ato duhet të afishohen në një mënyrë që të mund të shihen dhe të lexohen lehtësisht nga përfitueset dhe stafi. Nëse ato zbehen ose grisen, duhet të zëvendësohen menjëherë.

3.5. Të gjitha dokumentet e mësipërme, të drejtat e përfitueses, rregullat dhe detyrimet (ose përgjegjësitë) e përfitueses, duhet të firmosen dhe nga përfituesja. Përmbajtja e këtyre dokumenteve duhet të përfshihet në deklaratën e pranimit. Deklarata e pranimit nënshkruhet si nga përfituesja, ashtu dhe nga ofruesi i shërbimeve (dhe në rastin e të miturve, nga prindi ose kujdestari ligjor) (aneks: 2 dhe 3)

3.6. Përpara se përfituesja të nënshkruajë deklaratën e pranimit, asaj i shpjegohen, në detaje e me një gjuhë të thjeshtë, e gjithë përmbajtja e deklaratës, përfshirë listën e të drejtave të përfitueses, rregullat, detyrimet (ose përgjegjësitë) e përfitueses, dhe çështjet e konfidencialitetit. Ofruesi i shërbimeve duhet të sigurohet gjatë intervistës që përfituesja kupton jo vetëm fjalët e dokumenteve, por dhe qëllimin dhe arsyen e tyre.

3.7. Ofruesi i shërbimeve duhet të përfshinë përfituesen në funksionimin e qendrës dhe në vendimmarrjen që lidhet me jetën e përditshme të saj në qendër. Përfituesja nxitet të japë mendime për shërbimet dhe rregullat e vendosura, për orarin e ngrënies, të aktiviteteve, orarin e pastrimit etj.

3.8. Përfituesja inkurajohet dhe merr pjesë në planifikimin e menysë, përgatitjen e vakteve, shtrimin e tavolinës. Sugjerimet dhe preferencat e saj duhet të plotësohen për sa kohë ato janë brenda buxhetit dhe sigurojnë një dietë të balancuar dhe ushqyese.

3.9. Qëndrimi në qendrat rezidenciale është vullnetar. Qendrat kanë procedura për të siguruar që përfitueset janë të lira të largohen me vullnetin e tyre të lirë. Në rastet kur një përfituese e rritur dëshiron të largohet, përfituesja, menaxheri i rastit të saj dhe punonjësi epror në turn, plotësojnë dhe nënshkruajnë formularin e listëkontrollit të largimit. Në rastin e të miturve, prindi ose kujdestari ligjor duhet të miratojnë largimin e përfituesit të mitur nga qendra (aneks 18: Listëkontrolli i largimit).

3.10. Nëse një përfituese largohet pa njoftuar nga qendra, duhet të informohet policia, në mënyrë që të fillojë menjëherë kërkimi i përfitueses. Një kërkim i tillë bëhet për të garantuar sigurinë dhe mirëqenien e përfitueses. Pas gjetjes së përfitueses, stafi i qendrës diskuton me të për arsyet e largimit, mundësinë për të qëndruar në qendër apo organizimin e largimit zyrtar nga qendra. Nëse përfituesja kërkon të largohet, duhet të ndërmerren hapat e mësipërm për një largim të sigurt dhe me dinjitet.

3.11. Ofruesi i shërbimeve siguron një procedurë legjitime dhe funksionale për ankimimet. Përfituesja mund të ankohet rreth çdo aspekti të jetesës së saj në qendër, si dhe për shërbimet që ka marrë ose jo. Ofruesi i shërbimeve duhet t'i konsiderojë këto ankesa si një mundësi për të përmirësuar performancën e tij. Asnjë pasojë negative nuk mund të ketë për përfituesen për shkak të paraqitjes së një ankese.

3.12. Çdo ofrues shërbimesh duhet të ketë procedura të qarta me shkrim për trajtimin e ankesave. Këto procedura duhet të shpjegojnë mënyrat e ndryshme të ankimimit që mund të përdoren nga përfituesja (aneksi 20: Procedurat e ankimimit).

3.13. Çdo ofrues shërbimesh do të mbajë dhe një regjistër ankesash. Në këtë regjistër duhet të përfshihet personi përgjegjës për t'iu përgjigjur ankesës, rezultatet nga hetimi i ankesës, si është trajtuar ankesa dhe dokumentacion të shkruar mbi përgjigjen që i është dhënë personit që ka bërë ankesën, nëse ankesa nuk ishte anonime.

3.14. Çdo anëtar stafi i ofruesit të shërbimeve që merr një ankesë me gojë nga një përfituese, duhet ta regjistrojë këtë ankesë në regjistrin e ankesave, së bashku me datën e ankesës dhe të dokumentojë aty mënyrën se si është trajtuar ankesa.

3.15. Të gjitha ankesat duhet të marrin përgjigje me shkrim dhe një kopje e përgjigjes me shkrim të përfshihet në regjistrin e ankesave. Inspektimi i ankesave vërteton se ato janë trajtuar me seriozitet dhe në kohën e duhur.

4. Të dhënat personale të përfitueses dhe mënyrat e menaxhimit të tyre

4.1. Për secilën përfituese që qëndron në qendër, ofruesi i shërbimeve duhet të hapë dhe të mbajë një dosje individuale. Kjo dosje individuale duhet të përmbajë dokumentet e mëposhtme:

a) Deklaratën e pranimit të firmosur (aneks 2 dhe deklaratë pranimi).

b) Shënime nga takimet fillestare me organizatën apo agjencinë referuese (nëse nuk është vetëreferuar).

c) Procesverbal të nënshkruar (nëse nuk është vetëreferuar): Për përfitueset që janë referuar nga një organizatë tjetër, publike ose jopublike, apo nga agjencitë e zbatimit të ligjit, në dosje duhet të përfshihet një procesverbal për të dokumentuar “dorëzimin” e përfitueses. Ai duhet të jetë nënshkruar nga agjencia referuese, agjencia pritëse dhe përfituesja.

Për personat nën moshën 18 vjeç, ai duhet të nënshkruhet dhe nga prindi ose kujdestari ligjor. Nëse jo, dosja duhet të përmbajë informacion që shpjegon përse nuk ka një firmë të prindit ose të kujdestarit (aneks 21: Procesverbal referimi).

d) Shënime nga intervistat/diskutimet. Ofruesi i shërbimeve duhet të mbajë shënime me shkrim mbi të gjitha takimet dhe diskutimet me përfituesen, familjen e saj, ofruesit e tjerë të shërbimeve apo autoritetet, që lidhen me rastin dhe përkujdesjes ndaj përfitueses. Shënimet duhet të përfshihen në dosje.

e) Formular vlerësimi fillestar i plotësuar. Formulari i hartuar standard i vlerësimit paraparak për të identifikuar të mbijetuarën e dhunës në familje. Ky formular duhet të plotësohet për të gjithë pjesëmarrëset që ndihmohen si viktime të dhunës në familje (aneks 22: Procesverbal i vlerësimit).

f) Formularë të plotësuar të vlerësimit të nevojave. Këto formularë ndihmojnë ofruesin e shërbimeve në vlerësimin e nevojave për ndihmë që mund të ketë e mbijetuara e dhunës në familje (aneks: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11: Formular vlerësimi të nevojave).

Këto formularë përfshijnë:

- vlerësimin e sigurisë (aneksi 9);
- vlerësimin e akomodimit (aneksi 11);
- vlerësimin ligjor (aneksi 6);
- vlerësimin shëndetësor (aneksi 4);
- vlerësimin profesional/punësimi (aneksi 8);
- vlerësimin psikosocial (aneksi 5);
- vlerësimin familjar (aneksi 10);
- vlerësimin e arsimimit (aneksi 7);

- për të miturit nën moshën 18 vjeç (aneksi 23 dhe referohuni standardeve të përkujdesjes për fëmijët) (aneksi 34: Mbajtja e të dhënave personale të përfitueses).

g) Informacion shëndetësor. Përfshin çdo të dhënë mjekësore, regjistrime të vizitave, rezultate analizash dhe trajtimet.

h) Dokumentet e kujdestarisë (vetëm për të miturit, nën moshën 18 vjeç).

4.2. Të dhënat personale përfshijnë gjithçka që është në dosjen personale që përshkruhet më lart, si dhe çdo dokument tjetër që mund të zbulojë identitetin ose vendndodhjen e përfitueses, p.sh. qytetin e origjinës (nëse ata vijnë nga një qytet i vogël), informacion shëndetësor, informacion rreth familjes së saj/tij ose situatës familjare, ose ndonjë detaj tjetër personal apo privat.

4.3. Dokumentacioni i përfitueses/it (dosja e përfitueses/it dhe të dhënat personale) duhet të jenë konfidenciale. Dokumentacioni mbahet në një vend të sigurt. Dokumentacioni aksesohet

vetëm nga punonjësi social, menaxheri i rastit, drejtuesi i qendrës dhe nga përfituesja. Administrimi i dokumentacionit bëhet në përputhje me legjislacionin në fuqi.

4.4. Pjesëmarrëset kanë akses në dosjet e tyre. Pjesëmarrëset informohen se kanë akses në dosjet e tyre, nëse ata dëshirojnë.

4.5. Ofruesi i shërbimeve duhet të mbrojë të gjitha të dhënat personale të pjesëmarrëses. Ofruesi i shërbimeve është i detyruar të sigurojë që dosjet e printuara dhe dosjet elektronike me të dhëna të ruhen të sigurta. Për dosjet e printuara, kjo duhet të bëhet nëpërmjet ruajtjes së dosjeve në raftet të mbyllura me çelës në një dhomë që është e kyçur. Për dosjet elektronike, ato duhet të ruhen me fjalëkalim (aneksi 34).

4.6. Ofruesi i shërbimeve duhet të vendosë kufizime se kush mund të vizitojë qendrën, sa njerëz mund ta vizitojnë njëherazi, çfarë mund t'u lejohet vizitorëve që të bëjnë dhe sa shpesh do të lejohen vizitorët. Këto rregulla për vizitat duhet të jenë të shkruara (aneksi 24 dhe 24.1: Marrëveshja dhe rregullat për vizitat në qendër).

4.7. Të gjithë vizitorët nënshkruajnë një marrëveshje konfidencialiteti përpara ose sapo të mbërrijnë në qendër (aneksi 24: Marrëveshje konfidencialiteti për vizitorët).

4.8. Kur pjesëmarrëset transferohen në një qendër tjetër, bëhet dhe transferimi i dosjeve (me miratimin e përfitueses). Shërbimi referues mban kopjet origjinale në dosjet e tij, ndërsa fotokopjet i dërgon te ofruesi i ri i shërbimeve, me qëllim që të vazhdohet ndihma në bazë të shërbimeve që i janë dhënë përfitueses deri në atë kohë dhe jo të fillojë gjithçka nga e para (aneksi 25: Transferimi i dosjeve ndërmjet ofruesve të shërbimeve).

5. Menaxhimi i brendshëm i qendrës së shërbimit

5.1. Ofruesi i shërbimit ka një strukturë të nevojshme të personelit në përputhje me nevojat e përfitueses. Organograma e ofruesit të shërbimeve paraqet në mënyrë grafike të gjitha pozicionet brenda organizatës ose agjencisë që lidhen me funksionimin e qendrës rezidenciale, si edhe marrëdhëniet e varësisë dhe të mbikëqyrjes së saj (organograma e miratuar).

5.2. Stafit duhet të rekrutohet nëpërmjet një konkurrimi të hapur dhe transparent.

5.3. Ofruesi i shërbimeve duhet të mbajë dosje për të gjithë punonjësit që janë marrë në punë. Secila dosje individuale e punonjësit përfshin: CV-në e punonjësit, diplomë, dëshmi penaliteti, certifikatat profesionale, rekomandime, përshkrimin e detyrave, kontratën e punës, vlerësimet e performancës, certifikata mjekësore etj.

5.4. Ofruesi i shërbimeve përgatit dhe shpërndan materiale të shkruara (broshura, fletëpalosje etj.) rreth organizatës/agjencisë dhe shërbimeve të ofruara në mënyrë që përfitueset të jenë të informuara mirë rreth mundësive që kanë për t'u ndihmuar.

6. Stafit i ofruesit të shërbimeve dhe zhvillimi i tij

6.1. Për secilin pozicion, ofruesi i shërbimeve duhet të hartojë përshkrimin e vendeve të punës, ku përcaktohen përgjegjësitë, detyrat, arsimimi, kualifikimi. Pozicionet dhe kualifikimet duhet të korrespondojnë me shërbimet e ofruara.

6.2. Stafit duhet të nënshkruajë një kontratë pune që është në përputhje me Kodin e Punës. Kontrata e punës duhet të përfshijë minimalisht: përshkrimin e detyrave, detyrat dhe përgjegjësitë e punonjësit, marrëdhëniet e varësisë, referencat te çdo rregullore e brendshme, siç janë kodet e etikës, marrëveshjet e konfidencialitetit etj.

6.3. Detyrimet e stafit ndaj përfitueses duhet të afishohen në qendër që të gjithë përfitueset të mund t'i shohin (aneksi 28: Detyrimet e stafit ndaj pjesëmarrëseve).

6.4. Punonjësjë e re merr një trajnim të brendshëm për të kuptuar më mirë misionin e ofruesit të shërbimeve dhe rolin e tij në ndihmën ndaj përfitueseve. Çdo ofrues shërbimesh duhet të ketë një plan trajnimi për punonjësit e punësuar rishtas. Plani i trajnimit duhet të përfshijë të gjitha fushat kryesore të nevojshme të trajnimit, objektivat për secilin sesion dhe mënyrën se si do të ofrohet trajnimi.

6.5. Punonjësit marrin trajnim të vazhdueshëm profesional gjatë kohës që janë të punësuar në qendër. Fuqizimi i stafit është shumë i dobishëm në rritjen e motivimit të tij dhe reduktimin e konsumimit profesional, duke i lejuar ata të ndihmojnë përfitueset dhe të përmbushin rolin e tyre.

6.6. Ofruesit e shërbimeve organizojnë takime të rregullta të menaxhimit të rasteve. Në këto takime mbledhet i gjithë stafi, ekipi multidisiplinar dhe drejtuesit për të shqyrtuar së bashku situatat e përfitueseve. Këto takime duhet të organizohen rregullisht: minimalisht çdo javë, çdo dy javë ose çdo muaj.

6.7. Shërbimet e këshillimit duhet të ofrohen nga profesionistë të trajnuar, siç është një punonjës social ose psikologu. Prandaj, minimalisht, çdo ofrues shërbimesh duhet të ketë në stafin e tij një profesionist të tillë të pranishëm kur përfitueset janë në qendër.

6.8. Ofruesit e shërbimeve mund të përdorin shërbimet e agjencive ose organizatave të tjera. Për shembull, ato mund të kenë një marrëveshje me një klinikë mjekësore ose spital, i cili ofron shërbime mjekësore, me një organizatë të ndihmës ligjore e cila ofron shërbime ligjore ose me një shkollë lokale e cila ofron arsimimin. Po kështu, qendra e shërbimit rezidencial mund të bëjë marrëveshje bashkëpunimi me njësitë e qeverisjes vendore apo OJF-të lokale për të plotësuar gamën e shërbimeve jashtë qendrës, të tilla si: takimet me familjarët, strehimin e përkohshëm jashtë qendrës, punësimin etj., në varësi të nevojave specifike të çdo përfitueseje.

6.9. Puna e personelit vlerësohet një herë në vit. Raporti i vlerësimit nënshkruhet si nga personi të cilit i bëhet vlerësimi, ashtu edhe nga ofruesi i shërbimeve.

7. Siguria e përfitueses së shërbimit dhe e stafit

7.1. Ofruesi i shërbimeve duhet të ndërmarrë një vlerësim të plotë dhe profesional të sigurisë për godinën ku do të strehohen përfitueset. Vlerësimi duhet të deklarojë qartë të gjitha masat e sigurisë që duhet të vendosen. Raporti final nga vlerësimi i sigurisë duhet të ruhet në dosjet e ofruesit të shërbimeve. Vlerësimi i sigurisë së godinës duhet të përditësohet rregullisht. Niveli i sigurisë duhet të rivlerësohet minimalisht çdo vit.

7.2. Në përputhje me kërkesën për siguri të përfitueseve dhe të stafit, ofruesi i shërbimit merr masa për garantimin e sigurisë së institucionit nga policia e shtetit ose policia private.

7.3. Për çdo përfituese në qendër kryhet një vlerësim individual i sigurisë. Ky vlerësim merr në konsideratë situatën individuale të përfitueses, marrëdhëniet e saj me familjen e vet, marrëdhëniet e familjes me dhunuesin e saj, marrëdhëniet e fëmijëve me nënën dhe babanë. Ofruesit e shërbimeve duhet të marrin në konsideratë këndvështrimin personal të përfitueses për këto çështje, si dhe mendimin e autoriteteve ligjore ose agjencive referuese (aneksi 9: Vlerësimi i sigurisë; aneksi 29 dhe 30: Procedurat e sigurisë për stafin dhe përfitueset).

7.4. Çdo dosje e përfitueses duhet të ketë një kopje të vlerësimit të sigurisë dhe dokumentacion mbi masat e marra për mbrojtje kundër kërcënimeve të identifikuara. Ofruesi i shërbimeve duhet të vendosë nëse situata e sigurisë së përfitueses e lejon atë të marrë pjesë në programin e tyre dhe të qëndrojnë në qendrën e tyre.

7.5. Qendrat me siguri minimale nuk duhet të pranojnë përfituese me shkallë të lartë kërcënimi të sigurisë. Jo vetëm që përfitueset do të jenë më pak të mbrojtur, por stafi dhe përfitueset e tjera mund të rrezikohen.

7.6. Vlerësimet e sigurisë individuale rivlerësohen periodikisht. Ndryshimet në çështjet ligjore të përfitueses, situata e saj familjare, ose dhe lëvizjet e pritura (për shembull, për të shkuar në gjykatë ose për një vizitë në familje), përbëjnë kërcënim të mundshëm dhe duhet të jetë arsye për një vlerësim të ri.

7.7. Ofruesi i shërbimeve ka vendosur rregulla dhe procedura sigurie për qendrën.

a) Procedurat e evakuimit të menjëhershëm në rast zjarri ose arsye tjetër për evakuim të godinës. Këto duhet të jenë me shkrim dhe të afishuara në qendër. Ofruesit e shërbimeve duhet të kenë një plan se ku do të dërgohen përfitueset në rast të evakuimit të qendrës. Për këtë qëllim, këshillohet përdorimi i rrjetit të shërbimeve të tjera.

b) Duhet që të afishohen informacionet e kontaktit në qendër për policinë, urgjencën, spitalin, zjarrfikësit dhe kontakte të tjera të emergjencës.

c) Gjithashtu, duhet të ketë rregullore dhe procedura sigurie të hartuara posaçërisht për stafin. Këto duhet të përfshijnë trajnime të rregullta dhe informacione të sigurisë, procedura për takimin dhe intervistimin e klientëve të rinj etj. (aneksi 29: Procedurat e sigurisë së stafit).

d) Ka rregulla të sigurisë, veçanërisht për përfitueset. Rregullat e sigurisë përfshijnë masa të sigurisë personale, shërbime shoqërimi për lëvizjet e rrezikshme, rregulla për dhënien e informacionit rreth vendndodhjes së qendrës, stafit ose përfitueseve të tjera, përdorimi i celularëve etj. (aneksi 30: Procedurat e sigurisë së përfitueseve).

e) Duhet të ketë procedura sigurie për vizitorët në godinën e qendrës. Këto përfshijnë masa për mbrojtjen e vendndodhjes së qendrës, ruajtjen e qendrës nga dhunuesit, respektimin e privatësisë dhe konfidencialitetit të përfitueseve, dhe mbrojtjen e identitetit të stafit dhe përfitueseve (aneksi 24/1: Rregullat për vizitat në qendër).

7.8. Ofruesit e shërbimeve trajnojnë stafin e tyre rreth sigurisë. Kjo duhet të përfshihet në trajnimin fillestar për të gjithë individët e marrë në punë rishtas. Ky trajnim duhet t'i jepet të gjithë stafit, jo vetëm stafit profesional, por dhe kuzhinierëve, pastruesve, shoferëve dhe të tjerëve, meqenëse secili ka një rol për të luajtur për sa i përket sigurisë. Trajnimi i sigurisë mund të përfshijë:

- a) një rishikim të procedurave dhe rregullave për stafin, përfitueset dhe vizitorët;
- b) njohja e sistemeve të sigurisë së qendrës;
- c) teknika bazë të vetëmbrojtjes;
- d) dhënien e ndihmës së parë.

8. Mjedisi dhe kushtet për ofrimin e shërbimeve

8.1. Ofruesit e shërbimeve duhet të ofrojnë një mjedis të sigurt dhe të rehatshëm për të përmbushur nevojat e çdo përfitueseje për strehim, kujdes, intimitet, këshillim dhe argëtim. Përveç dhomave të gjumit dhe banjave, duhet të ketë dhe hapësira të përcaktuara për ngrënie, gatim dhe pushim. Qendra duhet të ketë mjedise të përbashkëta, ku përfitueset mund të lexojnë, shikojnë televizor, të flasin ose të pushojnë pa ndërprerë veprimtaritë e tjera në qendër.

8.2. Dhoma e gjumit është e mobiluar duke plotësuar nevojat jetike të përfitueses. Çdo person i akomoduar duhet të ketë shtratin e tij, komodinën dhe dollapin e rrobave. Çdo dhomë gjumi duhet të ketë ngrohjen, ajrosjen dhe ndriçimin e përshtatshëm.

8.3. Dhoma e gjumit garanton ruajtjen e sendeve personale që përfituesja i mendon si me vlerë. Përfituesja duhet të kenë një hapësirë që mund ta mbyllë me çelës, si p.sh. një dollap personal apo një kuti ose raft të vogël me çelës, për të cilin përfitueses i lejohet të mbajë çelësin.

8.4. Nëse në qendër akomodohen përfituese me aftësi të kufizuara, mjediset e qendrës duhet të aksesohen edhe nga këto përfituese.

8.5. Ofruesi i shërbimeve ka rregulla të shkruara rreth përdorimit të hapësirave/mjediseve të ndryshme të strehëzës. Rregullat shpjegojnë qëllimin e dhomës, kush mund ta përdorë atë, oraret dhe rregullat për përdorimin e dhomës. Këto rregulla duhet të hartohen së bashku me përfitueset, me qëllim që çdo përfituese t'i kuptojë dhe t'i respektojë këto rregulla. Këto rregulla afishohen jashtë secilës dhomë (aneksi 26: Rregullat për përdorimin e mjediseve dhe pajisjeve).

8.6. Zyrat duhet të përmbajnë pajisjet e nevojshme për stafin për të kryer punën e tyre, duke përfshirë një tavolinë dhe kompjuter, karrige, telefon, raftet e dosjeve, raftet e librave, kasafortë etj. Zyrat e qendrës duhet të jenë të mbyllura me çelës gjatë kohës që nuk përdoren.

8.7. Dhoma e këshillimit duhet të jetë e mbrojtur nga zhurmat dhe të ketë privatësi në mënyrë që të sigurohet intimiteti dhe konfidencialiteti i përfitueses.

8.8. Nëse në qendër janë akomoduar fëmijë, të shoqëruar me prindin ose të pashoqëruar, ofruesi i shërbimit ofron një mjedis të mobiluar dhe të pajisur me qëllim krijimin e një mjedisi të ngrohtë e familjar për ta. Stafit i qendrës plotëson nevojat e fëmijëve për akomodim, kujdes, zhvillim e argëtim. Fëmijët duhet të kenë materiale të përshtatshme për zhvillimin e tyre, duke përfshirë libra, lojëra, lapsa me ngjyra etj. Po kështu, në qendër organizohen rregullisht veprimtari argëtuese dhe lojëra për fëmijë.

9. Bashkëpunimi në rrjet, veprime të koordinuara dhe partneritet me struktura dhe shërbime të tjera.

9.1. Ofruesit e shërbimeve bëjnë çdo përpjekje për të gjetur partneritet me strukturat dhe shërbimet e tjera, duke siguruar ndjekjen e ecurisë dhe plotësimin e nevojave të përfitueseve dhe rikthimin e tyre në jetën normale.

9.2. Çdo ofrues shërbimesh zhvillon marrëdhënie formale bashkëpunimi me institucione dhe organizata, me qëllim ofrimin e një game më të gjerë të mundësive të ndihmës për përfitueset.

9.3. Marrëdhëniet mund të formalizohen nëpërmjet një marrëveshjeje bashkëpunimi të nënshkruar, por ato mund të jenë dhe informale. Dokumentacioni mbi këto marrëveshje duhet të ruhet dhe mund të përfshijë kopje të marrëveshjeve formale, shënime nga takimet, planet e veprimit dhe dokumentacioni i referimeve.

9.4. Në vendosjen e këtyre marrëdhënieve është e rëndësishme që të drejtat e përfitueseve për privatësi dhe konfidencialitet nuk do të shkelen. Ofruesit e shërbimeve mund të mendojnë se si të prezantojnë shërbimin e tyre pa bërë të ditur që përfitueset e tyre janë të mbijetuara të dhunës në familje.

9.5. Ofruesit e shërbimeve duhet të ndihmojnë përfitueset për vendosjen e kontaktit me organizatën ose agjencinë partnere. Lloji i ndihmës së kërkuar varet nga kapaciteti i përfitueses dhe lloji i agjencisë tek e cila është referuar. Ndihma mund të përfshijë një telefonatë për të lënë një takim fillestar, shoqërimi i përfitueses në takimin e parë, ndihma e përfitueses në plotësimin e formularëve të nevojshëm të aplikimit ose grumbullimi i informacionit të nevojshëm, apo dokumentacionit për aplikimet.

9.6. Ofruesit e shërbimeve duhet të mbajnë një libër referimi që dokumenton referimet e bëra dhe ndihmën e dhënë si një rezultat i këtyre referimeve. Ofruesi i shërbimeve mund të mbajë një libër për të gjitha referimet ose dosje të veçantë për secilën organizatë partnere ose lloj shërbimi (ndihmë ligjore, ndihmë sociale, trajnim profesional, ndihmë shëndetësore etj.). Data e referimit, shërbimet e kërkuara, shërbimet e marra dhe data kur janë marrë, çdo shënim që shpjegon se si shkoi procesi i referimit dhe çdo vështirësi e hasur, duhet të dokumentohen në këtë libër. Mbajtja e këtij informacioni do të ndihmojë ofruesin e shërbimeve në zhvillimin e mëtejshëm të këtyre marrëdhënieve dhe në identifikimin e fushave problematike dhe mënyrën se si të trajtohen ato.

9.7. Ofruesit e shërbimeve duhet, gjithashtu, të vlerësojnë procesin e referimeve. Sa kohë kërkohet për veprim, sa përpjekje pasuese kërkohen, cila ishte cilësia e shërbimeve të ofruara. Ky proces do të përbëjë bazën e trajtimit të problemeve të identifikuar dhe do të ndihmojë në përcaktimin e agjencive më të mira të cilat do të bëhen referime në të ardhmen (aneksi 27: Formulari i vlerësimit në dalje).

9.8. Për përfitueset që transferohen në një qendër tjetër, duhet të organizohet procesi i referimit. Me qëllim që të sigurohet që përfitueseve nuk u kërkohet të përsëritin historikun e tyre dhe përvojën e abuzimit, është e rëndësishme që të shkëmbehet informacioni i duhur me ofruesin e shërbimeve të cili po transferohet përfituesja. Me miratimin me shkrim të përfitueses, ofruesit të ri të shërbimeve duhet t'i dërgohen kopje të dokumenteve kryesore nga dosja e përfitueses (aneksi 25: Transferimi i dosjeve ndërmjet ofruesve të shërbimeve).

Formularët kryesorë për t'u transferuar ndërmjet ofruesve të shërbimit/organizatave përfshijnë:

- a) formularin e vlerësimit paraprak;
- b) formularët e vlerësimit të nevojave;
- c) plani i plotësuar i ndihmës dhe raportet progresive më të fundit;
- d) dokumente të tjera, që gjykohen të rëndësishme dhe të nevojshme.

10. Monitorimi dhe vlerësimi

10.1. Ofruesit e shërbimeve u kërkojnë përfitueseve të plotësojnë në mënyrë anonime formularin e vlerësimit të shërbimit. Në këtë formular përfitueset vlerësojnë shërbimet e qendrës, në mënyrë që shërbimet të përmirësohen sipas nevojave. Formulari plotësohet çdo tre muaj ose dhe më shpesh, në rastet kur janë ndërmarrë veprime për të trajtuar ankesat apo kritikën e përfitueses (aneksi 27: Formulari i vlerësimit të shërbimit).

10.2. Në momentin e largimit nga qendra, përfituesja duhet të plotësojë formularin e vlerësimit para largimit. Në këtë formular përfituesja vlerëson shërbimet dhe jep detajet e kontaktit për monitorim të vazhdueshëm (aneksi 13: Formulari i vlerësimit të përfitueses në largim).

10.3. Ofruesit e shërbimeve bëjnë çdo përpjekje të mundshme për të ndjekur përfitueset rregullisht edhe pas largimit të tyre nga qendra, për një periudhë nga 6 muaj deri në 2 vjet. Ofruesit e shërbimeve nuk mund të mbajnë kontakte me të gjitha përfitueset. Monitorimi mund të bëhet nëpërmjet formave të ndryshme të komunikimit, siç janë telefonat, nëpërmjet internetit etj.

10.4. Monitorimi afatgjatë vlerëson asistencën e dhënë apo aspekte të jetës së përfitueses, të cilat mund të jenë ndikuar nga ndihma, gjendja e tyre psikologjike, marrëdhënia e tyre me të tjerët, përfshirë familjen dhe miqtë, gjendja e tyre në punë apo nivelin e të ardhurave, progresi në shkollë etj. (aneksi 14: Formulari i monitorimit afatgjatë).

Ky udhëzim hyn në fuqi me botimin në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI I PUNËS, ÇËSHTJEVE SOCIALE
DHE SHANSEVE TË BARABARTA
Spiro Ksera

ANEKSI 1 FORMULARI PËRMBLEDHËS I OFRUESIT TË SHËRBIMIT

Emri i organizatës: Përditësimi i fundit: Shkruani muajin dhe vitin kur është përditësuar

Qëllimi i organizatës

Synimi kryesor i Strehëzës Kombëtare kundër Dhunës në Familje është të ofrojë nëpërmjet shërbimeve, ndërhyrjes dhe trajtimit në programet kundër dhunës në familje mbrojtje të viktimave të dhunës në familje dhe e fëmijëve të tyre, duke rritur, në të njëjtën kohë, llogaridhënien e abuzuesve për dhunën që kanë ushtruar. Synimi i dytë lidhet me fuqizimi e pjesëmarrëseve që të ecin drejt pavarësisë dhe mbështetjes te vetvetja.

Ekspertiza e organizatës dhe e stafit të saj

Strehëza rezidenciale është një objekt i cili u ofron pjesëmarrëseve dhe fëmijëve të tyre një vendqëndrim të përkohshëm të sigurt, jashtë rrezikut, duke u ofruar, në të njëjtën kohë, edhe përmbushjen e nevojave, të tilla si: ushqim dhe veshmbathje. Strehëza qëndron hapur 24 orë në ditë, shtatë ditët e javës. Ajo është e pajisur me personelin e programit.

Stafi i strehëzës përbëhet nga një ekip multidisiplinar, anëtarët e të cilit kanë profesione dhe eksperiencë të ndryshme, të tilla si: punonjës socialë, këshillues, menaxherë rasti, specialistë për fëmijë dhe kujdestar. Të gjithë anëtarët e stafit duhet të kenë mbaruar studimet në punë sociale ose shkenca sociale, bachelor ose master (në varësi të pozicionit dhe përgjegjësisë), si dhe eksperiencë pune të paktën 2 vjet në shërbime të ngjashme.

Shërbimet e ofruara drejtpërdrejt nga organizata

Fuqizimi është baza e shërbimeve në strehëz. Fuqizimi është aftësia për të pasur ndikim te forcat të cilat prekin jetën e personit, në favor të këtij të fundit. Punonjësit e programeve duhet ta kuptojnë se dhuna në familje është e rrënjësor në sistemin shoqëror, çka përforcon pabarazinë e grave dhe fëmijëve në shoqëri, dhe nuk vjen nga psikopatologjia e pjesëmarrëseve të strehëzës apo e dhunuesve të tyre. Ata duhet të kuptojnë edhe rëndësinë e të drejtës së pjesëmarrëseve të strehëzave për vetëvendosje dhe për të marrë vendimet për veten.

Në lëvizjen kundër dhunës në familje, fuqizimi nënkupton edukimin pa forcë dhe mbështetjen e pjesëmarrëses për të vendosur vetë drejtimin e tyre, pa ushtruar mbi to asnjë kontroll psikologjik, fizik apo emocional. Fuqizimi në punën e avokatisë përfshin asistencën që u jepet pjesëmarrëseve në fushat e vendimmarrjes, vetëbesimit, rritjes së mbështetjes dhe planifikimit për të qëndruar jashtë rrezikut.

Fuqizimi në planifikimin e rastit ka të bëjë me angazhimin e pjesëmarrëseve si planifikuese parësore të synimeve dhe objektivave të tyre dhe dhënia e informacionit vetëm në kuadër të qëllimit, në mënyrë që t'i kuptojnë më mirë alternativat e mundshme. Për rrjedhojë, është mirë që pjesëmarrëseve të mos u diktohet asnjëherë të marrin pjesë në shërbime apo të përjashtohen prej tyre. Kjo përputhet me standardet e shërbimeve sociale në Shqipëri.

Fuqizimi në hartimin e programit ka të bëjë me zhvillimin nga secili program të strukturave vendimmarrëse të cilat të sigurojnë shpërndarjen e autoritetit dhe përgjegjësisë dhe t'i fuqizojë pjesëmarrëset, stafin, vullnetarët dhe anëtarët e bordit. Edhe kjo përputhet me standardet e shërbimeve sociale në Shqipëri.

Për t'i përmbushur këto synime është mirë të nxiten pjesëmarrëset të marrin pjesë në hartimin e programit dhe në vendimmarrje, ose duke shërbyer si vullnetare dhe anëtare komiteti, ose duke u zgjedhur në organin vendimmarrës pasi të mos jenë duke i përdorur më aktivisht shërbimet e programit. Brenda një viti që merr shërbime nga strehëza, personi ka të drejtë të merret në punë nga kjo strehëz, brenda procedurave normale të marrjes në punë.

Pjesëmarrëset duhet të japin kontributin e tyre për hartimin e udhëzuesve që duhen përdorur në rastet kur pjesëmarrëset e programit nuk i respektojnë rregullat e programit ose nuk përmbushin përgjegjësi të caktuara. Kjo nuk duhet ta pengojë stafin të kërkojë zbatimin e rregullave ose politikave të brendshme në ato raste kur veprimet e një pjesëmarrëseje mund të vënë në rrezik sigurinë e saj ose atë të pjesëmarrëseve të tjera të programit, apo edhe vetë programin.

Shërbime rezidenciale

Program rezidencial është pjesa e programit të strehëzës kundër dhunës në familje, që u shërben kryesisht viktimave të dhunës në familje dhe fëmijëve të tyre.

Shërbimet përfshijnë:

- Linjë telefonike në rast krize/ndërhyrje në rast krize;
- Grupe mbështetëse/terapeutike;
- Menaxhim rasti/avokati individuale;
- Avokati për sistemet;
- Shërbime juridike/shërbime asistence në gjykatë;
- Programim të fëmijëve;
- Shërbime të mbështetura në komunitet për pjesëmarrësit në tranzicion mbështetje/këshillim individual;
- Konsultime dhe trajnim në komunitet.

Programi i fëmijëve përfshin ato aktivitete që përmbushin nevojat sociale, zhvillimore dhe materiale të fëmijëve që marrin shërbime nga një program kundër dhunës në familje.

Mbështetja individuale dhe ajo në grup është metoda sistematike e planifikuar për të lehtësuar ose zgjidhur problemet e identifikuar nga pjesëmarrësja e strehëzës me një konsulent individual dhe/ose me një grup pjesëmarrësish të tjerë të strehëzës.

Mbrojtja e interesave të rasteve individuale është mbrojtja e interesave në emër dhe për llogari të viktimës së dhunës në familje brenda sistemeve juridike, mjekësore shërbimeve sociale dhe sistemeve të tjera.

Mbrojtja e interesave në sistem ka të bëjë me mbrojtjen e interesave të viktimave të dhunës në familje si grup ose klasë njerëzish, por jo individualisht. Kjo mund të përfshijë promovimin e politikave dhe procedurave standarde për rastet e dhunës në familje brenda sistemeve juridike, mjekësore, shërbimeve sociale ose sistemeve të tjera. Mund të përfshijë edhe edukimin ose trajnimin e personelit për të siguruar zbatimin e duhur të politikave dhe procedurave. Mbrojtja e interesave në sistem mund të përfshijë hartimin e protokolleve, trajnimin e punonjësve të sistemeve të tjera në lidhje me dinamikën e dhunës në familje dhe/ose lidhur me asistencën për zbatimin e protokolleve të tilla që mund të kenë ndikim të shumë gra dhe fëmijët e tyre.

Menaxhimi i rastit. Të gjitha banoret që qëndrojnë në strehëz më shumë se 72 orë u caktohet një menaxherë rasti. Përgjegjësia e menaxheres së rastit është ta ndihmojë banoren të krijojë një

plan i cili do ta ndihmojë të kthehet nga strehëza në komunitet. Plani plotësohet pasi banorja ka kaluar 72 orë në strehëz. Menaxherja e rastit do të punojë me pjesëmarrëset për t'i ndihmuar të arrijnë objektivat. Për shembull, të ndihmojë me çështje, të tilla si: punësimi, strehimi, kujdesi për fëmijët, arsimit dhe shqetësime të tjera që mund të kenë. Menaxherët e rasteve janë të ndjeshëm ndaj çështjeve të dhunës në familje. Ata dëgjojnë për të mësuar shqetësimet e pjesëmarrëseve, të përshtaten me jetën në strehëz, të hartojnë një plan sigurie për ta zbatuar pasi të largohen nga strehëza, orientojnë për agjencitë mbështetëse dhe ndihmojnë pjesëmarrëset të bëjnë ndryshimet që dëshirojnë. Objektivi është t'u plotësohen nevojat dhe t'i ndihmojmë t'i bëjnë ballë efektit që ka në jetën e tyre dhuna në familje. Nëse pjesëmarrëset dëshirojnë të vazhdojnë shërbimet pasi të jenë larguar nga strehëza, mund të takohen me menaxheren e rastit për të marrë informacion për shërbimet e strehëzës.

Shërbime të veçanta

- Grupi mbështetës ofrohet çdo (dita dhe ora) çdo javë. Grupi mbështetës mund të ketë deri në 10 persona dhe qendra e kujdesit për fëmijët do kujdeset për fëmijët tuaj gjatë kësaj periudhe, nëse kanë kapacitet. Banoret janë të lira të organizojnë vetë mbledhje të grupeve të tjera mbështetëse.

- Strehëza mund të ketë fatin të ketë disa stazhierë të këshillimit për shëndetin mendor të cilët ofrojnë këshillim falas për shëndetin mendor të banoreve. Nëse është kështu, këta stazhierë mbikëqyren nga një mbikëqyrës i kualifikuar. Takimet mund t'i organizoni përmes menaxherit të rastit tuaj.

Shërbimet e ofruara nëpërmjet referimit

Stafi i strehëzës bazuar në nevojat specifike të çdo rasti/familjeje duhet t'i referojë ata në organizata apo institucione publike, të tilla si:

- Institucione arsimore, çerdhe, kopshte apo shkolla publike;
- Institucione shëndetësore, si qendra shëndetësore të kujdesit parësor, spitale apo klinika të specializuara publike;
- Shërbimi ligjor falas pranë Ministrisë së Drejtësisë, Nisma Ligjore Qytetare, Klinika Ligjore për të Miturit etj.;
- Zyrat e punës në institucionet lokale, bashki e komuna;
- Shërbimi Social Shtetëror, në rastet e strehimit të përkohshëm për fëmijët, kujdestari, shtëpia e fëmijës etj.;
- Bashkia e Tiranës për strehim të subvencionuar;
- Aksesit në mikrokredi.

Rregulla dhe kufizime

Në ruajtjen e frymës së filozofisë së fuqizimit dhe mbështetjes, është e rëndësishme që strehëza t'i shqyrtojë rregullat e vendosura për jetën brenda strehëzës, për të siguruar që këto rregulla të mos jenë shtypëse dhe t'u japin mundësi pjesëmarrëseve t'i marrin vetë vendimet për vetveten. Sigurisht, është e rëndësishme që të ketë ca rregulla për jetesën në strehëz, për të ruajtur sigurinë e të gjithë pjesëmarrëseve në program. Por, strehëza duhet të mos i rikrijojë dinamikat e pushtetit që janë të pranishme në marrëdhëniet abuzuese. Për shembull, këto dinamika rikrijohen kur stafi i strehëzës merr përsipër rolin e “vendosësit të rregullave”, gjë që i vendos pjesëmarrëset në pozicionin e njohur për ta, të “ndjekësit të rregullave”.

Strehëzat duhet të bëjnë kujdes që të mos vendosin rregulla, qëllimi i vetëm i të cilave është lehtësimi i funksionimit të strehëzës, pa i kushtuar kujdes sigurisë së banoreve.

Siguria dhe zvogëlimi i rrezikut duhet të jetë politikë e strehëzës

Stafi duhet të marrë të gjitha masat e kujdesshme për të siguruar shëndetin dhe jetën e të gjithë stafit dhe pjesëmarrëseve dhe duhet të përpiqet rregullisht të identifikojë dhe zgjidhë faktorët e rrezikut të mundshëm që mund të prekin pjesëmarrëset ose shërbimet e ofruara. Stafi duhet të trajnohet në fillim dhe më pas rregullisht në lidhje me të gjithë komponentët e planit të administrimit të rrezikut.

Rregullat e brendshme të strehëzës

1. Të kryhen punët e caktuara të shtëpisë brenda afateve të caktuara dhe të merret pjesë në përgatitjen e ushqimit dhe të pastrohet kuzhina sipas detyrave të ngarkuara. Të kryhen punët e mëngjesit jo më vonë se ora 10 paradite dhe punët e mbrëmjes jo më vonë se ora 10 pasdite dhe stafi të verifikojë plotësimin e çdo pune shtëpie pas kryerjes së tyre. Përgatitja e darkës fillon në ora 4:30 ndërsa pastrimi i sallës së ngrënies duhet të përfundojë brenda orës 7 të pasdites.

2. Dhoma të mbahet e rregullt (të rregullohen shtretërit, të mos ketë sende në shtretërit e fëmijëve, të largohen teshat nga dyshemeja, të mos ketë ushqim ose enë në dhomat e gjumit, pelenat e natës të largohen paradite). Dhoma të jetë në rregull përpara se pjesëmarrësja të largohet prej saj për aktivitetet e ditës. Gjatë javës përgjegjësi i shtëpisë bën kontrolle të dhomave të gjumit dhe banjave për t'u siguruar që janë respektuar standardet e pastërtisë dhe higjienës. Këto kontrolle gjatë fundjavës i bën stafi. Pas çdo përdorimi, kovat për larjen e dyshemesë duhen zbratur.

3. Të pastrohen banjat pas çdo përdorimi nga ju ose nga fëmijët tuaj.

4. Nuk lejohen fëmijët në zonën e kuzhinës, për arsye sigurie.

5. Familjet të mbajnë higjienën e duhur (të bëjnë banjë ose dush rregullisht). Artikujt emergjentë të higjienës mund të kërkohen sipas nevojës. Artikujt e higjienës që nuk i siguron strehëza dhe nuk kërkohen për arsye mjekësore, duhet të blihen nga vetë pjesëmarrësja.

6. Të jenë në kohë për mbledhjet dhe takimet e planifikuara. Të njoftohet stafi nëse keni probleme me respektimin e orareve (për përfundimin e punëve të shtëpisë, për orarin e sigurisë, për kujdesin e fëmijëve, për takimet e këshillimit dhe menaxhimit të rastit dhe për orët e mësimin në grup). Orët e mësimin për banorët në moshë madhore zhvillohen (përcaktoni orët) dhe në orë të ndryshme gjatë gjithë ditës. Të gjithë banorët marrin pjesë në mbledhjen e shtëpisë çdo (caktoni ditën e javës) dhe nxiten të marrin pjesë në orë shtesë mësimi, nëse ka. Pjesëmarrëset janë të lira të organizojnë mbledhje mbështetëse me pjesëmarrëset e tjera në çdo kohë.

7. Të pastrohet vendi i ngrënies (duke përfshirë edhe dyshemenë) pas çdo përdorimi nga ju vetë ose nga fëmijët tuaj (të mos lihet asnjë enë në banak, tryezë, karrige fëmije apo lavapjatë). Karriget e posaçme të fëmijëve të vegjël duhet të pastrohen dhe të lahen pas çdo përdorimi, nga personi që është përgjegjësi e kujdestarit të fëmijës.

8. Ushqimet dhe pijet lejohen vetëm në këndin e ngrënies (nuk lejohen enët prej qelqi në verandë). Me përjashtim të ujit, nëpër dhomat e gjumit nuk lejohen ushqimet apo pijet. Nuk lejohen ushqimet apo pijet në bibliotekë/sallën e kompjuterit.

9. Të gjithë anëtarët e familjes duhet të veshin tesha dhe këpucë të përshtatshme në çdo kohë. Përgjegjësja e shtëpisë kontaktohet nëse ka nevojë për veshje apo këpucë për pjesëmarrësen apo për fëmijët.

10. Të tregohet kujdes në kursimin e energjisë, duke fikur aparatit e televizorit, dritat, pajisjet etj., gjatë kohës kur nuk përdoren.

11. Televizori në dhomën e gjumit të fiket në orën 10 të darkës. Televizori në këndet e përbashkëta (dhomën e familjes dhe dhomën e ndenjjes) të fiket para mesnate nga e diela deri të enjten dhe brenda orës 1 të natës nga e premija deri të shtunën. Volumi i aparateve të televizorit duhet të mbahet brenda një niveli të arsyeshëm në çdo kohë, në mënyrë që të mos shqetësohen të tjerët.

12. Të gjitha dyert dhe dritaret duhet të mbahen të mbyllura dhe të siguruar në çdo kohë. Dritaret e mbrojtura me shufra hekuri mund të mbahen të hapura për ajrim.

13. Të mos hiqet apo zhvendoset asnjë orendi pa lejen e një anëtari të stafit. Sendet, shtrojat, ushqimet etj., që u janë dhënë për përdorim gjatë qëndrimit këtu janë pronë e strehëzës dhe nuk duhet të largohen nga strehëza gjatë qëndrimit tuaj këtu apo kur të largoheni prej këtu. Të lihet një takim me përgjegjësen e shtëpisë për të marrë sendet që mund të nevojiten për të ngritur familjen e re dhe stafi do të ndihmojë me ato që mundet.

14. Të gjitha ushqimet dhe pijet e blera nga strehëza të konsiderohen ushqime të shtëpisë dhe duhet të mbeten në mjediset e strehëzës për t'u përdorur nga banorët. Individët mund të blejnë

ushqimet e tyre, nëse duan, por strehëza nuk garanton dhe nuk zëvendëson asnjë ushqim që ka blerë një banor dhe që nuk gjendet më. Asnjë ushqim nuk mund të hyjë në strehëz pa marrë në fillim lejen e stafit.

15. Për çdo hyrje-dalje në strehëz të përdoret dera kryesore e saj. Të gjithë banorët duhet të nënshkruajnë në librin e hyrje-daljeve në hollin e hyrjes, për të treguar se ku shkojnë kur dalin nga strehëza dhe se kur mund të kthehen. Orari i sigurt është (vendosni orarin e sigurt), nëse nuk është rënë dakord për një zgjatje të orarit të sigurisë.

16. Telefoni në ambientet e banorëve mund të përdoret nga ora 7 e mëngjesit deri në orën 10 të mbrëmjes (dhe duhet të shkëputet gjatë seancave në grup). Të respektohen nevojat e njëritjetrit dhe të kufizohen telefonatat pa i zgjatur më shumë se 10 minuta. Telefoni duhet të qëndrojë në dhomën e familjes dhe të mos nxirret jashtë. Thirrjet telefonike me larg për arsye urgjente mund të bëhen nga telefoni i recepsionit vetëm pasi është marrë leja nga stafi dhe thirrjet telefonike me larg duhet të kufizohen në 3-5 minuta duke qenë se koston e mbulon strehëza. Të gjitha thirrjet telefonike me larg duhet të dokumentohen në regjistrin e telefonatave me larg të mbajtur në recepsion.

17. Brenda strehëzës nuk lejohet duhani. Duhani lejohet (caktoni vendin). Në strehëz nuk lejohet djegia e asnjë sendi. Të mbahen të gjithë artikujt që mund të marrin flakë (çakmakë, qirinj, shkrepëse, djegëse aromatike, lule të thata etj.), në vende të sigurta dhe larg fëmijëve.

18. Prej banorëve pritet që fëmijët nën 12 vjeç t'i fusin në dhomat e gjumit brenda orës 9 të mbrëmjes çdo ditë të javës.

19. Të gjitha dritat e dhomave të gjumit të fikën brenda orës 10 të mbrëmjes. Përjashtim bëhet vetëm me miratimin e stafit dhe me miratimin e të gjithë personave që e përdorin dhomën në fjalë.

20. Ju lutemi, të mos largoheni nga kuzhina kur të jeni duke gatuar, duke qenë se kjo përbën rrezik kundër jetës. Të mos gatuhet pas orës 9 e mbrëmjes. Pas orës 9 të mbrëmjes mund të hahen vakte të vogla.

21. Fëmijët duhet të monitorohen dhe mbikëqyren nga prindërit ose kujdestari i caktuar, në çdo kohë. Fëmijët nën 6 vjeç nuk duhet të lihen vetëm në asnjë moment ndërkohë që janë në vaskë. Ju lutemi, të tregohet vëmendje e veçantë sa i takon fëmijëve dhe ujit. Marrëveshjet për kujdesin e fëmijës duhet të plotësohen me kujdes dhe të miratohen nga stafi nëse një banor përdor punonjës të kujdesit të fëmijës ose një banor tjetër për t'ia mbikëqyrur fëmijët. Fëmijët nën 6 vjeç nuk lejohet të qëndrojnë në shtretërit e lartë.

22. Kërkesat e veçanta (domethënë zgjatja e orarit të sigurisë) duhet t'i dorëzohen me shkrim menaxherit të rastit brenda ditës së mërkurë të çdo jave, për t'u shqyrtuar gjatë mbledhjes së stafit të enjteve.

23. Të gjitha produktet e pastrimit (dezinfektues, zbardhues etj.) apo lëndët e tjera të rrezikshme (diluent për heqjen e llakut të thonjve, alkool) duhet të mbyllën me çelës në dollapë të sigurt në kuzhinën e pjesëmarrëseve ose në lavanderi.

24. Taksitë lejohen të vijnë në strehëz vetëm me miratimin e stafit dhe pas njoftimit paraprak.

Kriteret e pranimit/ripranimit

Vendimet në lidhje me ndërprerjen e shërbimit nuk duhet të bazohen në personalitetet e pjesëmarrëseve apo në vendimin e tyre për t'u kthyer te dhunuesi. Programet kundër dhunës në familje duhet të tregojnë kujdes në lidhje me përdorimin e kritereve kufizuese gjatë marrjes së vendimit për pranimin ose ripranimin e një pjesëmarrëseje. Programet duhet të shmangin marrjen e vendimeve në bazë të nocioneve subjektive lidhur me atë se kush është viktimë “e denjë” ose “e padenjë” dhe duhet të jenë të ndërgjegjshme për përdorimin e normave dominante kulturore si faktorë të marrjes së vendimit për pranimin/ripranimin.

Në ato programe ku fokusi është larguar nga siguria dhe vetëvendosja, dhe ku ekzistojnë paragjykime ndaj viktimave, personat e mëposhtëm mund të konsiderohen si “viktimë e padenjë”:

Pret “shumë gjatë” për të raportuar një incident të dhunshëm □

Nuk punon në mënyrë aktive në drejtim të ndërprerjes së marrëdhënies kur programi ka mendimin se ajo apo ai nuk duhet të kthehet te dhunuesi □

Nuk e përdor sistemin ligjor për t'i dhënë zgjidhje dhunës në familje në jetën e vet □ Vazhdon të ketë kontakt me dhunuesin pas largimit □

Duket e zemëruar, armiqësore apo nuk ka personalitet të ngrohtë e miqësor □

Nuk është “bashkëpunuese” ose “mirënjohëse” për shërbimet □

Përdor drogë apo alkool □

Ka vështirësi në mbajtjen në kontroll të fëmijëve të saj □

Nuk ndjek rregullat ose një orar të rregullt □

Ka ide, të cilat nuk janë “femërore” □

Është diagnostikuar me një sëmundje mendore ose aktualisht merr barna □

Është seksualisht provokuese □

Ka një aftësi të kufizuar □

Është e shëmtuar □

Është person i një kombësie tjetër normat e së cilës nuk dihen □

Është e infektuar me virusin HIV □

Është lesbike, homoseksuale, biseksuale ose e ka ndërruar seksin □

Asnjëri prej këtyre gjykimeve nuk është i pranueshëm. Këto gjykime duhet të trajtohen në mbledhjet e stafit dhe në takimet individuale me stafin. Nëse një punonjës vazhdon të ketë mendime të tilla, kjo përbën arsye për ndërprerjen e marrëdhënies të punës.

Refuzimi për dhënien e shërbimeve ose për t'u ripranuar në shërbime duhet të mbështetet vetëm në shkeljen e ruajtjes së fshehtësisë së informacionit ose shkeljen e standardeve të shëndetit/sigurisë. Nëse për këto arsye një pjesëmarrëse nuk pranohet ose nuk ripranohet, ose bëhet ndërprerje e shërbimeve, duhet të përdoret një plan i përshtatshëm dhe i veçantë referimi. Ky plan duhet të bazohet në burimet e komunitetit dhe në shërbimet që mund të ofrohen.

Pjesëmarrëset të cilave u janë mohuar shërbimet ose të cilave u janë ndërprerë shërbimet duhen rivlerësuar sa herë që kërkojnë për t'u ripranuar. Kjo mund të kërkojë lidhjen e një marrëveshjeje me to, si pjesë e procesit të ripranimit.

Mosdhënia e shërbimeve një pjesëmarrëseje mund të çojë në lëndime të rënda ose edhe vdekje, kështu mirë është që shërbimet të mos refuzohen shpesh. Përgjegjësia parësore e një programi është të ofrojë siguri për çdo pjesëmarrëse.

Programi e vlerëson çdo pjesëmarrëse që kërkon të pranohet në strehëz, porë në kontekstin e problemeve, të cilat mund ta vështirësojnë qëndrimin e tyre në strehëz (probleme me drogat/alkoolin, probleme gjatë ose përpara qëndrimit etj.), por programi nuk duhet të përdorë një listë të “refuzimit të strehimit” përpara se të bëjë vlerësimin individual.

Kriteret specifike për pranim në shërbimin e strehëzës janë:

- Të jenë gra, me ose pa fëmijë;
- Fëmijët djem nën moshën 14 vjeç;
- Rastet të vlerësuara në rrezik apo të kërcënuara nga dhuna në familje;
- Nuk kanë asnjë mundësi alternative të mbështetjes nga burime vetjake apo familjare;

Vendimet në lidhje me pranimin ose ripranimin nuk bazohen te fakti nëse një pjesëmarrëse largohet ose qëndron me dhunuesin apo nëse pjesëmarrësja konsiderohet apo jo pjesëmarrëse “e denjë”.

Kundërrindikimet/përrjashtimet: Nëse një nga situatat e mëposhtme është e vërtetë, personi në fjalë nuk është i përshtatshëm për t'u ndihmuar nga organizata jonë:

Në vlerësimet për pranim stafi duhet të ketë parasysh situatat e mëposhtme për të identifikuar rastet që nuk mund të përfitojnë nga shërbimi:

- Varësi nga substancat, alkool apo droga;
- Aftësi të kufizuara mendore;
- Aftësi të kufizuara fizike;

Për më shumë informacion rreth organizatës dhe shërbimeve që ofrojmë, ju lutemi kontaktoni:

- Emri i kontaktit;
- Organizata;
- Adresa postare;
- Adresa elektronike;
- Faqja e internetit;
- Numri i telefonit;
- Numri i faksit.

ANEKSI 1.1 PROCEDURAT DHE KRITERET E PRANIMIT/RIPRANIMIT

A. Procedurat

Në momentin e hyrjes në strehëz, pjesëmarrësja përshëndetet duke i uruar mirëseardhjen.

1. Këshillohet se si fillim ajo mund të pyetet se çfarë dëshiron të bëjë:

- të ushqehet;
- të pushojë;
- të bëjë një dush;
- të bisedojë; apo
- diçka tjetër.

2. Pjesëmarrësja pajiset me materialet më të domosdoshme: peshqirë, çarçafë, veshje apo artikuj të tjerë të kujdesit vetjak.

3. Pjesëmarrësja dhe fëmijët orientohen në strehëz: ku janë dhomat e gjumit, kuzhina, tualetet, dhoma e lojës për fëmijët, zyrat etj.

4. Orientojeni mbi politikën ushqimore të strehëzës, ku t'i mbajë sendet dhe ushqimin personal, ku t'i lajë teshat dhe ku të pijë duhan apo të bëjë telefonata. Kërkoni ndihmën e banorëve të tjerë në mënyrë që pjesëmarrësja e re të ndjehet rehat. Kjo do të mundësonte bashkëpunimin grave pjesëmarrëse në program.

5. Mblidhni informacion në momentin e pranimit dhe regjistrojeni në një dosje individuale. Me vazhdimin e procesit të pranimit, mbështetuni në informacionin e mbledhur më parë, gjatë kontaktit të parë. Shpjegoni se çfarë mund të presë ajo, shpjegoni rregullat e strehëzës, sa kohë mund të qëndrojë në strehëz etj.

6. Vendosni ilaçet në një mjedis të caktuar dhe të mbyllur më çelës.

7. Jepni informacion me shkrim, në mënyrë që banorja e re të mund ta lexojë këtë informacion edhe më vonë. Mund t'ju ndihmojë nëse këtë informacion e jepni në një dosje me letra bosh dhe stilolaps, në mënyrë që ajo të mbajë edhe shënime, të mbajë ditar apo të shënojë informacione gjatë kohës që qëndron në strehëz.

8. Punonjësja e strehëz punon për mbledhjen e informacionit shtesë, në mënyrë që brenda 72 orëve të ketë kompletuar dosjen me informacionin bazë. Disa informacione mund të mblidhen edhe më vonë, në varësi të rrethanave.

9. Stafit duhet të kujdeset që të nënshkruhen të gjitha kontratat, duke përfshirë edhe dhënien e pëlqimit për shërbimet, të drejtat dhe detyrimet e pjesëmarrëseve, procedurën e ankimit dhe përshkrimin/pritshmëritë e programit. Të gjitha këto dokumente duhet të vendosen në dosjet e pjesëmarrëseve.

B. Kriteret

Vendimet në lidhje me ofrimin e shërbimit të strehëzës nuk duhet të bazohet në personalitetet e pjesëmarrëseve apo në vendimin e tyre për t'u kthyer te dhunuesi.

Programet kundër dhunës në familje duhet të tregojnë kujdes në lidhje me përdorimin e kriterëve kufizuese gjatë marrjes së vendimit për pranimin ose ripranimin e një pjesëmarrëseje. Programet duhet të shmangin marrjen e vendimeve në bazë të nocioneve subjektive lidhur me atë

se kush është viktimë “e denjë” ose “e padenjë” dhe duhet të jenë të ndërgjegjshme për përdorimin e normave dominante kulturore si faktorë të marrjes së vendimit për pranimin/ripranimin.

Ndalohet përjashtimi nga shërbimi ose mohimi i këtij shërbimi nëse viktimat:

- pret “shumë gjatë” për të raportuar një incident të dhunshëm;
- nuk punon në mënyrë aktive në drejtim të ndërprerjes së marrëdhënies kur programi ka mendimin se ajo nuk duhet të kthehet te dhunuesi;
- nuk e përdor sistemin ligjor për t’i dhënë zgjidhje dhunës në familje në jetën e vet;
- vazhdon të ketë kontakt me dhunuesin pas largimit;
- duket e zemëruar, armiqësore apo nuk ka personalitet të ngrohtë e miqësor;
- nuk është “bashkëpunuese” ose “mirënjohëse” për shërbimet;
- ka vështirësi në mbajtjen në kontroll të fëmijëve të saj;
- nuk ndjek rregullat ose një orar të rregullt;
- ka ide, të cilat nuk janë “femërore”;
- është diagnostikuar me një sëmundje mendore ose aktualisht merr barna;
- është seksualisht provokuese;
- ka një aftësi të kufizuar;
- është e shëmtuar;
- është person i një kombësie tjetër normat e së cilës nuk dihen;
- është e infektuar me virusin HIV;
- është lesbike, homoseksuale, biseksuale ose e ka ndërruar seksin.

Asnjëri prej këtyre gjykimeve nuk është i pranueshëm. Këto gjykime duhet të trajtohen në mbledhjet e stafit dhe në takimet individuale me stafin. Nëse një punonjës vazhdon të ketë mendime të tilla, kjo përbën arsye për ndërprerjen e marrëdhënies të punës.

Refuzimi për dhënien e shërbimeve ose për t’u riparuar në shërbime duhet të mbështetet vetëm në shkeljen e ruajtjes së fshehtësisë së informacionit ose shkeljen e standardeve të shëndetit/sigurisë. Nëse për këto arsye një pjesëmarrëse nuk pranohet ose nuk riparohet, ose bëhet ndërprerje e shërbimeve, duhet të përdoret një plan i përshtatshëm dhe i veçantë referimi. Ky plan duhet të bazohet në burimet e komunitetit dhe në shërbimet që mund të ofrohen.

Pjesëmarrëset, të cilave u janë mohuar shërbimet ose të cilave u janë ndërprerë shërbimet, duhen rivlerësuar sa herë që kërkojnë për t’u riparuar. Kjo mund të kërkojë lidhjen e një marrëveshjeje me to, si pjesë e procesit të riprimit.

Mosdhënia e shërbimeve një pjesëmarrëseje mund të çojë në lëndime të rënda ose edhe vdekje, kështu mirë është që shërbimet të mos refuzohen shpesh. Përgjegjësia parësore e një programi është të ofrojë siguri për çdo pjesëmarrëse.

Programi e vlerëson çdo pjesëmarrëse që kërkon të pranohet në strehëz, parë në kontekstin e problemeve, të cilat mund ta vështirësojnë qëndrimin e tyre në strehëz (probleme me drogat/alkoolin, probleme gjatë ose përpara qëndrimit etj.), por programi nuk duhet të përdorë një listë të “refuzimit të strehimit” përpara se të bëjë vlerësimin individual.

Vendimet në lidhje me pranimin ose ripranimin nuk bazohen te fakti nëse një pjesëmarrëse largohet ose qëndron me dhunuesin apo nëse pjesëmarrësja konsiderohet apo jo pjesëmarrëse “e denjë”.

ANEKSI 1.2

POLITIKAT DHE PROCEDURAT PËR PRANIMIN NË STREHËZ

Çdo strehëz ka politikat dhe procedurat e veta, të cilat stafi i tyre duhet t’i respektojë në momentin e pranimit të një të mbijetuar të dhunës në familje. Politikat dhe procedurat e pranimit marrin parasysh nevojat në përgjithësi të kategorisë së prekur nga fenomeni i dhunës në familje, si dhe kapacitetet profesionale dhe fizike të çdo institucioni. Udhëzimet e mëposhtme janë vetëm orientuese. Ato duhen përshtatur sipas profilit të çdo shërbimi strehëze.

Kontakti i parë/pranimi

Strehëza pranon gra dhe fëmijë që janë viktimë të dhunës në familje, sikurse vërtetohet nga informacioni i mbledhur gjatë një interviste depistuese përmes telefonit, kontaktit të drejtpërdrejtë apo informacionit të grumbulluar nga partnerë e bashkëpunëtorë të tjerë. Pjesëmarrësja duhet të përmbushë kriteret e pranimit dhe të shprehë verbalisht gatishmërinë për t'u strehuar në strehëz dhe për të respektuar kërkesat e shërbimit. Strehëza nuk është një objekt i siguruar/i izoluar dhe pjesëmarrëset janë të lira të lëvizin lirisht gjatë ditës për të përmbushur nevojat e tyre, me kusht që të kthehen brenda orarit të përcaktuar.

Pjesëmarrëset janë përgjegjëse për sigurinë e tyre dhe të fëmijëve të tyre.

Personi në nevojë për t'u pranuar në strehëz mund të mos jetë personi që bën kontaktin e parë. Kontaktin e parë mund ta bëjë një mikeshë, një familjar, një efektiv i policisë ose një punonjës social. Pavarësisht se kush e bën kontaktin e parë, është përgjegjësia e stafit që në këtë moment të vlerësojë situatën dhe të vendosë se si do të veprohet.

Së pari, stafi duhet të vlerësojë shkallën e rrezikut që i kanoset viktimës. Kjo bëhet nëpërmjet pyetjeve të drejtpërdrejta ndaj viktimës.

Kur kontakti i parë bëhet përmes telefonit:

Procesi i vlerësimit paraprak duhet të përdoret për lejuar hyrjen e një individi apo familjeje dhe jo për ta përjashtuar atë. Nëse, gjatë këtij procesi konstatohet se shërbimet e strehëzës nuk janë të përshtatshme për nevojat e saj apo nëse ka një organizatë tjetër e cila mund t'i përmbushë më mirë nevojat e saj, atëherë kjo mundësi duhet diskutuar me të. Edhe këtu duhet thënë se refuzimi i mundësisë për të marrë shërbimet duhet të mbështetet te nevojat dhe shqetësimet e gruas.

Vlerësoni rrezikun që i kanoset viktimës. Pyeteni:

“A ndodheni në rrezik tani?”

“A jeni lënduar?”

“A ndodhet aty me ju dhunuesi?”

“A ka armë dhunuesi (armë zjarri, armë të ftohtë, mjete të forta, çekiç, sëpatë, armë të tjera)?”

“A është i dehur dhunuesi? A ka marrë ndonjë lloj droge?”

Është e rëndësishme që stafi që punon me viktimat të konstatojë në fillim nëse është apo jo jashtë rrezikut telefonuesja kur kontakti i parë me viktimën bëhet përmes telefonit. Nëse viktimë nuk është jashtë rrezikut ose nëse është plagosur/lënduar, sugjerojini të telefonojë policinë ose merrini leje që policinë ta telefononi ju në emër të saj. Nëse është plagosur, informojeni që një punonjës i strehëzës mund të takohet me të në një spital publik për t'i ofruar shërbime mbështetëse. Informojeni se shërbimet e strehëzës mund të diskutohen në këtë moment, nëse ajo është e interesuar.

Nëse viktimë nuk ka nevojë për ndihmë mjekësore dhe nëse stafi konstaton se viktimë ndodhet jashtë rrezikut, atëherë ky është momenti më i mirë për t'i dhënë mundësi viktimës të shkarkojë gjithë emocionet negative. Ajo mund të mos dojë të vijë në strehëz pasi mund të mos jetë e sigurt se cilat janë mundësitë që i ofron shërbimi. Në këtë moment jepini mundësi të flasë me ritmin e saj dhe sigurojeni se vendimi për të telefonuar është një vendim i mirë dhe se ju, si staf i strehëzës, jeni personi i duhur për ta dëgjuar. Ofroni referimet sipas nevojës dhe sugjeroni alternativa sa herë të jetë e mundur, por mos jepni këshilla!

Bëni pyetje për të parë se kur dhe si ka ndodhur kriza e tanishme:

“Kur ndodhi incidenti për të cilin po flisni?”

Sapo ka ndodhur, apo ka ndodhur përpara dy javësh? (Përcaktoni nëse pjesëmarrësja tani po paraqet një reagim të vonuar për incidentin apo nëse ajo vetëm tani e ka gjetur guximin për të shprehur nevojën për të folur me dikë lidhur me krizën.)

Bëni pyetje për të vlerësuar statusin dhe nevojat fizike të viktimës:

“Sa vjeç jeni?”

“A jeton me ju dhunuesi juaj?”

“A jeni e martuar me të?”

“A keni fëmijë?”

“A ndodhen me ju fëmijët?”

“A keni një familje, fqinje apo mikeshë tek e cila të keni besim dhe t’i kërkonti këshilla dhe/ose ndihmë?”

“A keni nevoja të veçanta mjekësore apo ndonjë gjendje të veçantë mjekësore?”

“A jeni duke marrë ndonjë shërbim këshillimi?”

“Këshillimin e bëni pa dhunuesin tuaj apo edhe ai vjen me ju në seancat e këshillimit?”

“A përdorni lëndë narkotike apo barna me recetë?”

“A konsumoni alkool tani?”

Bëni pyetje për të vlerësuar gjendjen emocionale të viktimës:

“Si ndjeheni tani?”

“Si ndjeheni kur dhunuesi juaj ...?”

Si person mbështetës, gjithmonë duhet të përpiqeni të vlerësoni gjendjen emocionale të viktimës, si gjatë bisedës telefonike, ashtu edhe kontaktit të drejtpërdrejtë.

Mbështetja juaj emocionale është e rëndësishme edhe për faktin se largon prej saj mendimet (dhe veprimet) për të vrarë veten apo për të vrarë dikë tjetër.

Gjatë procesit të dëgjimit, ndaluni herë pas here për të vlerësuar gjendjen emocionale të viktimës (si flet, si reagon, a është e qartë, a kupton, a kërcënon etj.).

Ndodh që stafi kupton se viktima është e pavëmendshme ndaj komunikimit me stafin. Ato janë të fokusuar te trauma dhe duan të flasin vetëm për të. Duhet respektuar kjo nevojë e tyre dhe duhen lënë në ritmin e tyre të shkarkojnë gjithë emocionet negative të akumuluar. Duke e ndihmuar atë t’i shprehë ndjenjat për atë që ka ndodhur, mund ta ndihmoni t’i kuptojë rrethanat në të cilat ndodhet, atë që i ka ndodhur dhe atë që mund të bëjë lidhur me këtë.

Bëni pyetje të drejtpërdrejta për të parë se çfarë dëshiron të bëjë viktima:

“A ju ka ndodhur më parë kjo?”

“Çfarë keni bërë atëherë?”

“Mënyra si e keni përballur këtë në të shkuarën a ka pasur sukses?”

“A mund të funksionojë e njëjta strategji tani?”

“A i keni përdorur shërbimet e strehëzës më parë?”

“Çfarë mendoni se ju duhet tani?” (Për shembull: thjesht të flasë me dikë, të ketë dikë i cili ta dëgjojë, ose viktima dëshiron të shfryjë inatin, dëshiron informacion ose dëshiron ta ndihmojë dikush për të krijuar një plan sigurie ose t’i shikojë me radhë mundësitë që ka përpara?)

“Çfarë dëshironi të bëni tani?”

Mos harroni, ju nuk duhet të merrni përgjegjësi për jetën apo situatën e viktimës!

Pyetjet duhet të orientohen te pjesëmarrësja dhe të përqendrohen te niveli i rrezikut të saj. Pasi të konstatohet se ndodhet jashtë rrezikut imediat, stafi mund të vlerësojë nevojat mjekësore që mund të ketë ajo.

- A ka nevojë për kujdes mjekësor?

Stafi mund të bëjë pyetje edhe për konsumimin e alkoolit apo drogave nga dhunuesi ose kandidatja për pjesëmarrëse.

Shënim. Secila strehëz, në varësi të profilit të shërbimit të saj dhe specialitetit të stafit, vendos nëse duhet të bëjë apo jo pyetje për konsumimin e alkoolit/drogave.

Informacioni që duhet t’u jepet telefonuesve përfshin çështjet e mëposhtme:

- Numrin e linjës së këshillimit për viktimat e dhunës;

- Shërbimet kundër dhunës në familje, shërbimet sociale, institucionet mjekësore, transporti, shërbimet juridike etj.;

- Të drejtat e tyre dhe ligjin që i mbron;

- Çfarë shërbimesh mund të marrë në strehëz;

- Mundësitë që kanë në dispozicion (domethënë, qëndrimi brenda marrëdhënies, planifikimi i sigurisë, qëndrimi me një mikeshë apo familjare, marrja e shërbimeve mbështetëse, hyrja në një strehëz etj.)

- Planifikimi i sigurisë për shtëpinë, punën, shkollën dhe fëmijët e tyre, familjen, miqtë, fqinjët, kolegët apo eprorët.

Mundësitë e ofruara varen nga rreziku, preferencat, burimet dhe pasja e shërbimeve dhe hapësirës në strehëz.

Pjesëmarrësja e mundshme duhet të vendosë hapin e ardhshëm pasi të marrë informacion për të gjitha alternativat e mundshme. Nëse stafi nuk flet drejtpërdrejt me pjesëmarrësen e mundshme, hapi tjetër duhet të jetë të prisni gjersa t'i jetë paraqitur informacioni personit dhe ajo t'i drejtohet stafit për hapin e ardhshëm.

Strehëzës mund t'i interesojë të vendosë protokolle me strehëza të tjera në lidhje me referimin e grave në krizë kur të mos keni vend në strehëz. Krahas kësaj, nëse strehëza nuk është njëra prej mundësive, ofroni shërbime të tjera të mundshme (për shembull, grupe mbështetëse, shërbime të punës afruese etj.).

Siguria e telefonave

Nuk ndodh rrallë që dhunuesit të marrin edhe numrat e telefonit dhe adresat e strehëzave, vendndodhja e të cilave mbahet e fshehtë. Nëse ju vjen një telefonatë kur viktimë është strehuar te ju, mos harroni se personi që telefonon mund të jetë duke telefonuar për llogari të dhunuesit apo mund të jetë vetë dhunuesi. Reagimi i duhur ndaj çdo telefonate të marrë në një strehëz e cila e kërkon me emër një viktimë të strehuar (ose e cila kërkon informacion për një viktimë të strehuar) është si vijon:

“Më vjen keq, por në bazë të ligjit, nuk mund t’ju jap asnjë informacion për asnjë person që merr shërbime te ne apo që banon këtu. Nuk mund të konfirmoj nëse është apo jo këtu personi për të cilin po telefononi”.

Ardhja në strehëz

Nëse konstatohet se viktimë kërkon strehim, atëherë duhet të caktoni një vend dhe orë për t’u takuar me viktimën dhe për të kryer një intervistë pranimit ballë për ballë.

Shumica e strehëzave e ruajnë rreptësisht fshehtësinë e informacionit për vendndodhjen dhe adresën e strehëzës. Në këto kushte, mund të jetë e nevojshme që takimi të lihet jashtë strehëzës. Vend takimi mund të jenë zyrat e linjave të këshillimit, zyrat rajonale të shërbimeve sociale, zyrat e qeverisjes vendore, zyrat e shoqatave, postat e policisë apo urgjencat e spitale.

Punonjëset e strehëzës nuk duhet të shkojnë në shtëpinë e viktimës për ta marrë atë!

Viktimë mund të orientohet për të kërkuar ndihmën e policisë për t’u larguar nga shtëpia.

Sa herë që stafi komunikon me policinë apo personelin e urgjencës në spital, stafi duhet të prezantohet me profesionalizëm dhe respekt kundrejt personelit të strukturave të tjera të menaxhimit të krizave, njësoj siç do të donte të silleshin të tjerët me të.

Mbështetja për një të mbijetuar të dhunës në familje, viktimë përdhunimi apo viktimë të përndjekur nga një person tjetër ndryshon nga mbështetja që të ofron një mik.

Ndërhyrja për krizat është një ndërhyrje imediate profesionale dhe e drejtpërdrejtë në një pikë kritike të jetës së viktimës.

Nëse pjesëmarrësja e mundshme kërkon strehim, stafi duhet të shikojë nëse shërbimet janë të përshtatshme dhe të gatshme për të në këtë moment.

Duhet minimizuar në maksimum shkaqet e përjashtimit të viktimës nga shërbimi i strehëzës.

Nga ana tjetër, duhet siguruar që strehëza ka kapacitetin për të plotësuar nevojat e viktimës. Strehëza nuk duhet të kthehet në një institucion ku abuzohet me nevojat e viktimës!

Problemet e shëndetit mendor, drogës apo alkoolit, numrit të fëmijëve, moshës së fëmijëve, moshës së fëmijëve djem, apo mungesës së një dokumenti që provon dhunë, duhen trajtuar rast pas rasti dhe në përputhje me politikat pranuese të strehëzës. Pyetja bazë që duhet bërë është: “A është ky vendi më i mirë për këtë person?” Nëse jo, duhen bërë referime të përshtatshme dhe të përgjegjshme. Nëse strehëza është plot, atëherë stafi duhet t’ia referojë personin një strehëze tjetër, nëse ka një të tillë.

Nëse vendoset për strehimin e viktimës në strehëz, porositeni të sjellë dokumente identifikimi dhe dokumente shkollore, informacione financiare dhe punësimi, dokumente për pronat dhe gjendjen mjekësore.

Jepni informacion për mundësitë e transportit: linjat e autobusit, patrullën e policisë, taksi etj.

Shënim. Transporti dhe arritja në strehëz është një çështje e rëndësishme për t'u pasur parasysh. Institucionet që ofrojnë shërbimin e strehëzës duhet të mendojnë edhe për organizimin e këtij shërbimi. Bashkëpunimi me disa taksi, me forcat e policisë, me qeverisjen vendore, apo me vullnetarë janë disa prej alternativave.

PROCEDURAT E PRANIMIT

Në momentin e hyrjes në strehëz, pjesëmarrësja përshëndetet duke i uruar mirëseardhjen.

1. Këshillohet se si fillim ajo mund të pyetet se çfarë dëshiron të bëjë:

- të ushqehet;
- të pushojë;
- të bëjë një dush;
- të bisedojë; apo
- diçka tjetër.

2. Pjesëmarrësja pajiset me materialet më të domosdoshme: peshqirë, çarçafë, veshje apo artikuj të tjerë të kujdesit vetjak.

3. Pjesëmarrësja dhe fëmijët orientohen në strehëz: ku janë dhomat e gjumit, kuzhina, tualetet, dhoma e lojës për fëmijët, zyrat etj.

4. Orientojeni mbi politikën ushqimore të strehëzës, ku t'i mbajë sendet dhe ushqimin personal, ku t'i lajë teshat dhe ku të pijë duhan apo të bëjë telefonata. Kërkoni ndihmën e banorëve të tjerë në mënyrë që pjesëmarrësja e re të ndjehet rehat. Kjo do të mundësonte bashkëpunimin grave pjesëmarrëse në program.

5. Mblidhni informacion në momentin e pranimit dhe regjistrojeni në një dosje individuale. Me vazhdimin e procesit të pranimit, mbështetuni në informacionin e mbledhur më parë, gjatë kontaktit të parë. Shpjegoni se çfarë mund të presë ajo, shpjegoni rregullat e strehëzës, sa kohë mund të qëndrojë në strehëz etj.

6. Vendosni ilaçet në një mjedis të caktuar dhe të mbyllur më çelës.

7. Jepni informacion me shkrim në mënyrë që banorja e re të mund ta lexojë këtë informacion edhe më vonë. Mund t'ju ndihmojë nëse këtë informacion e jepni në një dosje me letra bosh dhe stilolaps në mënyrë që ajo të mbajë edhe shënime, të mbajë ditar apo të shënojë informacione gjatë kohës që qëndron në strehëz.

8. Punonjësja e strehëz punon për mbledhjen e informacionit shtesë në mënyrë që brenda 72 orëve të ketë kompletuar dosjen me informacionin bazë. Disa informacione mund të mblidhen edhe më vonë, në varësi të rrethanave.

9. Stafi duhet të kujdeset që të nënshkruhen të gjitha kontratat, duke përfshirë edhe dhënien e pëlqimit për shërbimet, të drejtat dhe detyrimet e pjesëmarrëseve, procedurën e ankimit dhe përshkrimin/pritshmëritë e programit. Të gjitha këto dokumente duhet të vendosen në dosjet e pjesëmarrëseve.

Bashkëngjitur:

1. Formulari i vlerësimit të dhunës te personi i rritur;
2. Formulari i vlerësimit të dhunës te fëmijët.

ANEKSI 1.3 ORIENTIMI I BANORËVE

Mirë se vini në (emri i strehëzës).

Politika e strehëzës është që të gjithë banorëve t'u jepen shërbime të barabarta.

Cilat janë shërbimet tona?

Strehëza ofron një shumëllojshmëri shërbimesh për të mbijetuarit e dhunës në familje. Misioni ynë është (citoni misionin)

Gjatë kohës që do të qëndroni në strehëz, mund të prisni shërbimet e mëposhtme: (Shërbimet janë orientuese. Ato mund të përshtaten sipas profilit të strehëzës.)

- Stafit do të jetë në dispozicion tuaj për këshillim për krizat, planifikim të sigurisë dhe menaxhim të rastit. Strehëza ka administratorë të rasteve të cilët ju ndihmojnë me planet tuaja të tranzicionit dhe përmes sigurimit të nevojave tuaja bazë gjatë qëndrimit tuaj në strehëz. Kohëzgjatja e qëndrimit në strehëz është maksimumi deri në 6 muaj.

- Strehëza ka staf, i cili ju ndihmon për depozitim të një kërkesë për urdhër mbrojtjeje kundër dhunës tuaj. Ky mund të jetë një hap i rëndësishëm në planin tuaj të sigurisë.

- Strehëza ka një qendër për kujdesin e fëmijëve e cila mund të përdoret përmes regjistrimit të fëmijës për këtë shërbim, pas kryerjes së orientimit dhe plotësimit të një formulari çdo ditë sa herë dëshironi ta përdorni këtë shërbim. (Jepni një kopje të formularit.)

- Strehëza beson se shërbimet e ndjekjes pas daljes nga strehëza janë një shërbim i rëndësishëm të cilat mund t'ju ofrojnë pasi të keni dalë nga strehëza. Strehëza ka punonjës mbrojtës të cilët ofrojnë shërbime avokacie për t'ju ndihmuar pasi ta keni kaluar fazën e tranzicionit.

Jeta në strehëz

Ruajtja e fshehtësisë së informacionit

- Kur të mbërrini në strehëz, një anëtar i stafit do t'ju bëjë pyetje për familjen tuaj, për rrethanat që ju sollën këtu dhe për të ardhurat tuaja. Ky informacion do të regjistrohet në atë që më pas do të jetë dosja juaj si banore e strehëzës, në përputhje me ligjin.

I gjithë informacioni do të mbahet i fshehtë. Informacioni do t'i jepet një të treti vetëm pasi të keni nënshkruar një deklaratë pëlqimi për nxjerrjen e informacionit, ku të përcaktoni emrin dhe informacionin që mund të nxjerrim. Nga ky rregull ka katër përjashtime:

- Kur ju përbëni rrezik për veten apo të tjerët;

- Kur ka abuzim apo moskujdesje ndaj një fëmije;

- Kur ka abuzim apo moskujdesje ndaj një të moshuari apo një personi me aftësi të kufizuara;

- Kur ka vendim gjykate për këtë;

- Një strehëz kundër dhunës në familje duhet ta mbrojë jetën private të personave të mbijetuar përmes mosdhënies së identitetit apo vendndodhjes së personave banues në një strehëz kundër dhunës në familje dhe përmes kufizimit të ardhjes së vizitorëve në strehëz.

Ju lutemi, mos harroni se ndodheni në një strehëz emergjence dhe, për sigurinë tuaj dhe atë të personave të tjerë, është e rëndësishme ta mbani të fshehtë informacionin për vendndodhjen tonë, pikat e takimit, pjesëmarrëset dhe përshkrimin e automjeteve.

Administratori i rastit tuaj do të punojë me ju dhe me planin e sigurisë për ardhjen dhe largimin nga vendndodhja. Shkelja e fshehtësisë së informacionit përmes dhënies së informacionit për vendndodhjen e strehëzës një personi të paautorizuar apo përmes dhënies së emrit të një personi tjetër të strehëzës një personi të paautorizuar, mund të sjellë largimin e paplanifikuar.

Të drejtat e pjesëmarrëses

- Pjesëmarrëset kanë të drejtën për të marrë shërbimet e ofruara nga strehëza pa dallime dhe kufizime për arsye moshe, race, etnie, besimi etj.;

- Pjesëmarrëset kanë të drejtën të trajtohen me respekt dhe dinjitet;

- Pjesëmarrëset kanë të drejtën e ankimit. Ankesa mund të paraqitet verbalisht te punonjësi social apo drejtuesi i shërbimit, mund të paraqitet formalisht apo në mënyrë anonime. Kjo e

fundit mund të hidhet në kutinë e ankesave që gjendet në një vend të arritshëm në strehëz. Drejtori do t'ju përgjigjet brenda 5 ditësh. Nëse nuk është e kënaqur me përgjigjen, banorja ka të drejtën të paraqesë një ankesë pranë bordit.

Pesë përjashtime kryesore/rregulla:

Ju lutemi, ta kuptoni se këto pesë rregulla janë për sigurinë e të gjithëve. Shkelja e këtyre rregullave mund të sjellë largimin e detyrueshëm nga strehëza. Ju falënderojmë për bashkëpunimin.

1. Ju lutemi, respektojini banoret e tjera, stafin, vullnetarët dhe fëmijët, duke mos i kërcënuar apo duke mos kryer akte të dhunës fizike.

2. Respektojini strehëzën, duke mos e dëmtuar apo shkatërruar mjediset e saj.

3. Respektojini pronën vetjake të të tjerëve, duke mos vjedhur prej banoreve të tjera, stafit/vullnetarëve të strehëzës apo nga vetë strehëza.

4. Për sigurinë tuaj, strehëza nuk lejon përdorimin apo mbajtjen e drogave, të alkoolit ose të armëve në mjediset e saj.

5. Merrni vendime të mira për sigurinë tuaj vetjake dhe mos e shkelni fshehtësinë e informacionit për strehëzën dhe banorët.

Kujdesi për fëmijët

Sikurse, ju kemi informuar më lart, strehëza ofron shërbime të kujdesit të fëmijëve. Hë për hë, strehëza nuk mund t'u ofrojë shërbime kujdesi të gjithë fëmijëve në strehëz. Prioritet u jepet nënave që punojnë, pas të cilave prioritet u jepet nënave që kanë takime pune ose në shërbim të zgjidhjes së situatës së tyre. Është përgjegjësia e vetë banores të caktojë orën për kujdesin e fëmijës dhe ta anulojë takimin nëse vendos se ky shërbim nuk i nevojitet. Me këtë ndihmoni banoret e tjera të cilat mund të kenë nevojë për kujdes për fëmijët e tyre atë ditë. Ju lutemi, dorëzoheni formularin që ju është dhënë, ku shpjegohet orari gjatë të cilit do të ofrohet kujdesi për fëmijët atë ditë.

Strehëza mund t'u japë mundësi me raste banoreve të tjera të kujdesen për fëmijët tuaj. Duhet të informohet një punonjësve mbrojtëse nëse një banore tjetër ka ndër mend të kujdeset për fëmijët tuaj. Kujdesi për fëmijët midis banoreve mund të bëhet e shumta për 3 orë nëse nuk bëhet përjashtim nga një punonjëse mbrojtëse. Banoret duhet të plotësojnë një marrëveshje banore me banore ÇDO herë që ia lejojnë një banoreje tjetër të kujdeset për fëmijën a fëmijët e saj. Nuk i lejohet një banoreje tjetër të kujdeset për më shumë se 5 fëmijë njëherësh, përshirë këtu edhe fëmijët e vet. Banoret të cilat kanë rënë dakord të kujdesen për fëmijët kanë të drejtën të vendosin të mos e ofrojnë këtë shërbim kur mendojnë se nuk mund ta ofrojnë më (këtu jepet marrëveshja "banore me banore").

Sikurse thuhet në standardet e strehëzës, nënat duhet medoemos t'i vëzhgojnë fëmijët e tyre në çdo kohë. Mosndjekja e kësaj kërkese mund të konsiderohet moskujdesje.

Fëmijët mund të luajnë vetëm në vendet e përcaktuara për këtë gjë në strehëz. Fëmijët nuk mund të luajnë në parking dhe përreth barakave të shërbimit apo mbrapa shtëpive.

Llojet e lodrave që nuk lejohen:

- patinat, skejtbordet;
- lodrat armë/lodrat shpatë;

Llojet e aktiviteteve që nuk lejohen:

- lufta;
- mundja;
- lëvizja me skejtbord;
- lëvizja me biçikletë brenda oborrit të strehëzës;

Vendet ku nuk mund të luhet:

- rruga dhe trotuari;
- parkingu;

- Planifikoni dhe ofroni shërbimin shëndetësor në vazhdim, nëse duhet dhe sipas kërkesës.

Vlerësimi dhe menaxhimi i shëndetit mendor dhe psikologjik

Në rastet e ushtrimit të dhunës në familje apo dhunës me bazë gjinore në situata të emergjencave civile, ndërhyrjet psikologjike të rekomanduara kryhen në varësi të momentit të ndërhyrjes:

- Menjëherë pas incidentit të DHF-së/DHBJGJ-së, duhet të ofrohet mbështetje psikologjike për t'iu përgjigjur nevojave psikologjike të menjëhershme të të mbijetuarës/it subjekt i DHF-së/DHBJGJ-së. Ndiheja e parë psikologjike përfshin elementet e mëposhtme: ofrimin e kujdesit dhe mbështetjes praktike pa ndërhyrje, vlerësimin e nevojave dhe shqetësimeve, ofrimin e ndihmës për të zgjidhur nevojat bazë (ushqimin, ujin, informacionin), dëgjimin e të mbijetuar/ave por jo duke u bërë presion që të flasin, qetësimin dhe mbështetjen e tyre për t'u ndierë mirë, ndihmën për të marrë informacionin e duhur, shërbimet dhe mbështetjen sociale, mbrojtjen nga dëmtime të mëtejshme, si dhe ofrimin e një informacioni të shkruar mbi strategjitë e përballimit të stresit të rëndë.

- Deri në 3 muaj pas traumave: vazhdoni të ofroni kujdes dhe mbështetje praktike pas vlerësimit të nevojave dhe pritshmërive. Aplikoni “pritjen vigjilente” për 1-3 muaj pas ngjarjes, nëse personi nuk është në gjendje depresive, apo nuk ka probleme me përdorimin e alkoolit ose drogës, simptoma psikotike, apo nuk shfaq tentativa vetëvrasëse ose vetë-dëmtuese, ose nëse nuk ka vështirësi në kryerjen e veprimeve nga dita në ditë. Nëse e/i mbijetuar/a paraqet simptoma pas përdhunimit ose ndonjë problem tjetër të shëndetit mendor, referojeni atë te punonjëset apo punonjësit e shërbimeve shëndetësore të specializuara për shërbimet e ndërhyrjes mendore/psikologjike.

- Pas 3 muajve të traumës: vlerësoni shëndetin mendor dhe për problemet që janë të pa stabilizuara, referojeni të mbijetuarën/in te një specialiste apo specialist përkatës (neurologe, neurolog, psikiatër apo psikiatre).

Mbledhja e provave

Provat për DHF-në/DHBJGJ-në duhet të grumbullohen vetëm nga punonjëset dhe punonjësit e shërbimeve shëndetësore, të cilat/cilët duhet të jenë të trajnuar posaçërisht për teknikat e mbledhjes së provave, në zbatim të legjislacionit dhe rregulloreve që përcaktojnë kompetencat e kryerjes së procedurave. Do të ishte mirë që, të dy llojet e provave si ato mjekësore dhe ato mjeko-ligjore, të mbledhen gjatë një procesi ekzaminimi. Provat mjekësore mbledhen nga personeli mjekësor i qendrave shëndetësore ose i spitaleve, kurse ato mjeko-ligjore nga personeli i mjekësisë ligjore.

- Shpjegojani të mbijetuarës/it se për çfarë qëllimi mund të jenë të rëndësishme/të dobishme provat e mbledhura.

- Pyeteni të mbijetuarën/in nëse dëshiron që të mbledhen provat e ushtrimit të dhunës (nga ana mjekoligjore).

- Nëse kushtet për mbledhjen e provave nuk plotësohen dhe e/i mbijetuar/a shpreh dëshirën që të mbledhen provat, referojeni atë në institucionin më të afërt që mund ta ofrojë këtë shërbim. Jepini të mbijetuarës/it informacion të saktë mbi shërbimin që duhet ta ndihmojë në këtë çështje.

- Shpjegojani të mbijetuarës/it rëndësinë e mbledhjes së provave sa më shpejt të jetë e mundur në veçanti për disa situata të ushtrimit të DHF-së/DHBJGJ-së (dhunës seksuale).

- Shpjegojani se çfarë duhet bërë dhe çfarë duhet të shmangët për të ruajtur/për të mos shkatërruar provat (të mos i lajë/të mos i ndërrojë rrobat).

- Risigurojeni të mbijetuarën/in në lidhje me konfidencialitetin e informacionit/provave, duke i shpjeguar edhe rastet e mos ruajtjes së këtij konfidencialiteti kur flitet për detyrimin ligjor për ta raportuar rastin në polici).

- Zvogëloni rrezikun e traumës dhe humbjes së kohës përmes integritetit të procedurave të mjekësisë me ato të mjekësisë ligjore, nëse është e mundur – p.sh., duke e referuar rastin te Qendra “Lilium”, si e vetmja qendër shtetërore e specializuar aktualisht për ekzaminimin dhe trajtimin e rasteve të sulmeve seksuale.

Dokumentimi i DHF-së/DHBGJ-së

Mblidhni dhe regjistroni informacionin për të mbijetuarën/in subjekt i DHF-së/DHBGJ-së, duke përfshirë: të dhënat demografike (emri, mbiemri, mosha, gjinia, adresa, numri i telefonit, data e paraqitjes), marrjen e miratimit, historinë (historia mjekësore e përgjithshme dhe ajo gjinekologjike), përshkrimin e incidentit, rezultatet e ekzaminimit fizik, analizat dhe rezultatet e tyre, planin e trajtimit, medikamentet e dhëna ose të përshkruara për t'u dhënë me recetë, arsimimin e viktimës, informacionin e dhënë dhe referimin.

- Mblidhni dhe regjistroni detajet e plota të DHF-së/DHBGJ-së duke përfshirë:
- prova që mbështesin kryerjen e shkeljes ligjore të pretenduar;
- historikun e ndonjë incidenti tjetër, duke përfshirë ato me partnerë të mëparshëm;
- marrëdhënien e viktimës me dhunuesin;
- llojin e dhunës së ushtruar;
- dëshmitarët e pranishëm gjatë incidentit, përfshirë fëmijët;
- nëse janë përdorur armë (si dhe çfarë lloji).
- Përshkruani me hollësi çdo dëmtim që vëreni. Për këtë qëllim, përdorni formularë specifikë të përshtatur dhe harta të trupit për një paraqitje më të saktë;
- Shënoni edhe simptomat emocionale dhe psikologjike;
- Shënoni çfarë thotë vetë e/i mbijetuar/a duke përdorur fjalët e saj;
- Dokumentoni dyshimet tuaja dhe provat mbi të cilat bazohen;
- Informoni të mbijetuarat/it për përdorimin e mundshëm të të dhënave të tyre dhe merrni miratimin paraprak për këtë.
- Ruajini të gjitha të dhënat në një vend të sigurt e konfidencial;
- Planifikoni kohë të mjaftueshme për të hedhur të dhënat në sistemin e mbledhjes së të dhënave.

Referimi

Punonjëset dhe punonjësit e shërbimeve shëndetësore janë shpesh profesionistët dhe profesionistët e parë në kontakt me të mbijetuarën/in subjekt i DHF-së/DHBGJ-së. Prandaj, punonjëset dhe punonjësit e shërbimeve shëndetësore mund t'i referojnë të mbijetuarat/it subjekte të DHF-së/DHBGJ-së te profesionistët dhe profesionistët e tjerë të shëndetësisë në të njëjtën institucion shëndetësor, në ndonjë institucion tjetër shëndetësor, ose në shërbime të tjera (policia, shërbimet e specializuara, mbrojtja sociale etj.). Po kështu, punonjëseve dhe punonjësve të shërbimeve shëndetësore mund t'u duhet t'i asistojnë të mbijetuarat/it subjekte të DHF-së/DHBGJ-së të referuara nga punonjëse dhe punonjës të shërbimeve të tjera. Të mbijetuarat/it subjekte të DHF-së/DHBGJ-së kanë nevoja komplekse, prandaj për një reagim efektiv ndaj DHF/DHBGJ kërkojnë një sërë shërbimesh të disponueshme për një qasje të koordinuar shumë-sektoriale, që mund të sigurohet nga një referim efektiv.

Referimet efektive kërkojnë që punonjëset dhe punonjësit e shërbimeve shëndetësore:

- Të jenë të afta/afte të njohin dhe lehtësojnë zbulimin e DHF-së/DHBGJ-së së ushtruar, si dhe të ofrojnë mbështetjen e linjës së parë.
- Të jenë të afta/afte të vlerësojnë situatën individuale dhe nevojat e të mbijetuarës/it subjekt i DHF-së/DHBGJ-së. Nëse rreziku vlerësohet si i lartë, e/i mbijetuar/a ka nevojë për ndërhyrje të menjëhershme, të tilla si ndihmë mjekësore, shtrim në spital ose ndihmë psikologjike të menjëhershme dhe/ose strehim në një strehëz. Nëse rreziku nuk vlerësohet si i lartë, mund të jenë të përshtatshme referimet për mbështetje të tjera sociale, psikologjike ose ligjore.
- Të njohin ligjshmërinë për DHF-në/DHBGJ-në, duke përfshirë përkufizimet përkatëse për veprat penale, masat mbrojtëse në dispozicion dhe të gjitha detyrimet për raportimin nga ana e tyre. Këto njohuri kërkojnë vetëm mbi bazën e detyrimeve profesionale përkatëse.
- Të marrin miratimin e të mbijetuarës/it përpara se të ndajnë informacionin rreth rastit të saj/tij me agjencitë e tjera ose punonjëset e punonjësit e shërbimeve dhe të ndjekin procedurën që mbron konfidencialitetin e të mbijetuarës/it. Ka edhe situata në të cilat duhet të përcillet informacioni edhe nëse e/i mbijetuar/a nuk jep miratim (kur raportimi i rastit në polici është

detyrim ligjor, për shkak se dhuna e ushtruar përbën vepër penale).

Hapat e mëposhtëm duhet të ndiqen për të siguruar një referim efektiv:

- Përditësoni listën me institucionet/organizatat që ofrojnë shërbime për të mbijetuarat/it subjekte të DHF-së/DHBJGJ-së. Lista duhet të përfshijë emrin e institucionit, personin e kontaktit, adresën, të dhëna të tjera të kontaktit, si dhe listën e shërbimeve që ofrohen.

- Vlerësoni se çfarë referimi mund të jetë i dobishëm për të mbijetuarat/it subjekte të DHF-së/DHBJGJ-së, sipas vlerësimit të nevojave dhe kërkesave të tyre.

- Informojeni të mbijetuarën/in subjekt i DHF-së/DHBJGJ-së për mundësinë e referimit të shërbimeve të tjera, sipas kërkesës ose nevojës.

- Merrni miratimin e të mbijetuarës/it për të bërë referimin, para çdo hapi tjetër të mëtejshëm.

- Sqaroni të mbijetuarën/in se çfarë informacioni do të ndahet me institucionet e tjera të shërbimeve dhe çfarë informacioni do të mbahet konfidencial (specifikoni nëse ka ndonjë rregullim ligjor/kufizim).

- Jepini të mbijetuarës/it informacion të plotë dhe korrekt për institucionet që ofrojnë shërbime të tjera, sipas skemës së përshkruar më poshtë:

KUSH - cili institucion/organizatë ofron shërbime për të mbijetuarat/it subjekt i DHF-së/DHBJGJ-së, shoqëruar me të dhënat e personit (emrin, numrin e telefonit) që mund të kontaktohet si pikë kontakti për atë shërbim.

ÇFARË - çfarë lloj ndihme mund të presin të marrin nga ky institucion, së bashku me informacion për kostot e këtij shërbimi.

KU - ku ndodhet saktësisht (adresa e saktë) shërbimi i caktuar.

- Bëjeni referimin sipas vendimit (zgjedhjes) të të mbijetuarës/it.

- Shoqërojeni referimin me një raport të shkurtër me shkrim dhe një diskutim në telefon me punonjësen apo punonjësin e shërbimeve të tjera, si një metodë për të shmangur situatën kur e/i mbijetuar/a duhet ta përsërisë historinë dhe t'u përgjigjet të njëjtave pyetje gjatë intervistave të shumëfishta, duke përjetuar përsëri traumë psikologjike të shkaktuar nga incidenti i DHF-së/DHBJGJ-së.

- Nxisini pavarësinë e të mbijetuarës/it duke e ndëgjegjësuar atë që ta bëjë vetë referimin (nëse është e mundur).

- Shoqërojeni të mbijetuarën/in tek institucioni ku po referohet, nëse është e nevojshme dhe e mundur.

- Shpjegojani të mbijetuarës/it se mund të rikthehet për ndihmë të mëtejshme. Parashtroni çështjen e takimit të ardhshëm.

- Shpjegojani të mbijetuarës/it planin e ndjekjes së mëtejshme të gjendjes shëndetësore të saj.

- Jepini detajet e kontaktit për ndjekjen në vazhdim.

- Përfundojeni ndihmën kur të arrihet rezultati më i mirë i mundshëm (e/i mbijetuar/a i referohet institucioneve të tjera të shërbimeve), ose nevojat/kërkesat e të mbijetuar/ave ndryshojnë.

- Lidhni marrëveshje dhe protokolle për procesin e referimit me shërbime/institucione të rëndësishme, përfshirë përcaktimin e përgjegjësive të qarta për secilin shërbim.

- Sigurohuni që procedurat midis shërbimeve/institucioneve për shkëmbimin e informacionit dhe referimet janë të vazhdueshme dhe njihen nga personeli.

SHTOJCË 1 BAZA LIGJORE PËR EMERGJENCAT CIVILE

I. Ligji nr. 8756, datë 26.3.2001, “Për emergjencat civile”, ndryshuar neni 29, pika 1

Në nenet e këtij ligji jepen:

Qëllimi: Planifikimi dhe Përballimi i Emergjencave Civile (PPEC), si detyra të shtetit shqiptar për parandalimin, pakësimin dhe riaftësimin nga çdo dëmtim, apo fatkeqësi e mundshme, që prek popullatën, gjënë e gjallë, pronën etj.

Përkufizime: Ku sqarohet kuptimi i termave.

Parime të përgjithshme: Ku sqarohen detyrat dhe përgjegjësitë e organeve shtetërore dhe strukturave të tjera të ngritura, në bazë të këtij ligji, për parandalimin, përballimin dhe riaftësimin e gjendjes së shkaktuar nga një fatkeqësi e mundshme (ose emergjencë civile).

Strukturat e Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile:

Strukturat në nivel qendror:

- Këshilli i Ministrave (KM);
- Komiteti Ndërmintor i Emergjencave Civile (pranë KM);
- Ministria e Mbrojtjes (MM);
- Drejtoria e Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile (DPPEC) në Drejtorinë e Përgjithshme të Emergjencave Civile atashuar në MM.
- Qendra Kombëtare Operacionale e Emergjencave Civile (QKOEC) në Drejtorinë e Përgjithshme të Emergjencave Civile, atashuar në Ministrinë e Mbrojtjes:
- Komisioni Teknik Këshillimor i specialistëve (pranë DPPEC);
- Ministritë e linjës;
- Entet e ndryshme publike.

Strukturat në nivel vendor:

- Prefekti, që është përgjegjës për planifikimin dhe përballimin e emergjencave civile (PPEC) në qarkun përkatës, krijon dhe drejton Komisionin e Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile të qarkut.
- Kryetari i Bashkisë, që është përgjegjës për planifikimin dhe përballimin e emergjencave civile në bashkinë dhe njësitë administrative përkatëse, krijon dhe drejton Komisionin e Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile të bashkisë.

Strukturat operative:

- Baza e mbrojtjes civile, forcat e armatosura, policia e shtetit, sistemi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi, shërbimi i urgjencës mjekësore, shërbimi vullnetar.

Subjektet që përfshihen në PPEC: Këtu jepet detyrimi i shtetasve për pjesëmarrjen e tyre në situatat e përballimit të emergjencave civile, rastet e përjashtimit nga ky detyrim, si dhe detyrimet e personave fizikë e juridikë që përdorin, prodhojnë, transportojnë etj., substanca të rrezikshme, për të planifikuar dhe përballuar me shpenzimet e veta rastet e emergjencave civile të mundshme në zonën e tyre të veprimtarisë.

Së fundi: jepen burimet financiare që do të përdoren në rastet e emergjencave civile, si dhe sanksione e dispozita të fundit.

II. VKM-ja nr. 655, datë 18.12.2002, “Për ngritjen dhe funksionimin e strukturës së sistemit kombëtar të planifikimit dhe përballimit të emergjencave civile”

Në këtë vendim përcaktohen detyrimet për disa dikastere kryesore, si Ministria e Mbrojtjes, Ministria e Punëve të Brendshme, Ministria e Shëndetësisë etj., si dhe për pushtetin vendor, si vijon:

- Brenda strukturave të tyre të përfshihet ngritja e sektorit të planifikimit dhe përballimit të emergjencave civile, si dhe vendosjen (emërimin) në këtë sektor të specialistëve për planifikimin dhe përballimin e emergjencave civile.

- Pranë këtyre dikastereve të funksionojë Komisioni i Planifikimit dhe i Përballimit të Emergjencave Civile (KPPEC), detyrat e të cilit përcaktohen në shtojcën bashkëlidhur këtij vendimi.

- Ngritja dhe funksionimi në strukturën e Ministrisë së Mbrojtjes, i Drejtorisë së Përgjithshme të Emergjencave Civile dhe në përbërje të saj, Drejtoria e Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile si dhe Qendra Kombëtare Operacionale e Emergjencave Civile

- Ngritja dhe funksionimi i zyrës (sektorit) të Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile në bazë prefektore (nivel qaraku), i zyrës së (sektorit) të Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile në bazë bashkie.

- Ngritja dhe funksionimi i zyrës (sektorit) të ZIMEK-ut (Zyra e Informacionit dhe Menaxhimit të Emergjencave Civile dhe Krizave), në bazë të VKM-së nr. 965, datë 2.12.2015, “Për bashkëpunimin ndërinstitucional të strukturave të drejtimit në rastet e Emergjencave Civile dhe Krizave”.

- Së fundi, në këtë vendim jepen dhe mënyrat e rekrutimit dhe trajnimit të personelit të strukturave të emergjencave civile.

III. VKM-ja nr. 663, datë 18.12.2002, “Për përbërjen, funksionimin dhe përgjegjësitë e Komisionit Teknik Këshillimor të Specialistëve për Emergjencat Civile”

Në këtë vendim përcaktohet detyrimi i Ministrisë së Mbrojtjes, për:

- Ngritjen dhe funksionimin e Komisionit Teknik Këshillimor të Specialistëve për Emergjencat Civile, që do të thirret dhe drejtohet nga drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Emergjencave Civile.

- Ky komision do të ketë përfaqësues nga Këshilli i Ministrave, dikasteret, institucionet shkencore, Kryqi i Kuq, OJF-të etj. Gjithashtu jepen edhe detyrat e përgjegjësitë e funksionimit të tij.

IV. VKM-ja nr. 664, datë 18.12.2002, “Për kriteret dhe procedurat e shpalljes së gjendjes së Emergjencës Civile”

Në këtë vendim përcaktohen të gjitha kriteret e procedurat se kur duhet të shpallet gjendja e jashtëzakonshme për Emergjencat Civile, si dhe detyrimet e dikastereve për zbatimin e tij.

V. VKM-ja nr. 531, datë 1.8.2003, “Për organizimin, funksionimin, detyrat dhe përgjegjësitë e Shërbimit të Emergjencave Civile”

Në këtë vendim përcaktohet funksionimi i Shërbimit të Emergjencave Civile përmes 3 strukturave bazë operative, që janë:

- a) strukturat monitoruese – njoftuese;
- b) strukturat vepruese – aktive;
- c) strukturat vepruese – mbështetëse.

Në këtë vendim jepen gjithashtu sqarimet përkatëse mbi përbërjen e këtyre strukturave, mënyra e veprimit të tyre, detyrimet dhe përgjegjësitë e disa dikastereve e strukturave vendore për zbatimin e tij.

VI. Urdhri i ministrit të Shëndetësisë nr. 130, datë 15.5.2007. “Mbi ngritjen dhe funksionimin e Komisionit të Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile në Ministrinë e Shëndetësisë”

Ky urdhër ka dalë në zbatim të ligjit nr. 8756, datë 26.3.2001, “Për emergjencat civile”, për krijimin e Komisionit të Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile në Ministrinë e Shëndetësisë, i cili drejtohet nga zëvendësministri i Shëndetësisë dhe ka anëtarë gjithë drejtorët e drejtorive, si dhe disa drejtues të institucioneve kryesore shëndetësore kombëtare.

VII. Urdhri i ministrit të Shëndetësisë nr. 297, datë 30.7.2007, “Mbi ngritjen dhe funksionimin në nivel rrethi të Komisionit të Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile”

Ky urdhër ka dalë po në zbatim të ligjit nr. 8756, datë 26.3.2001, “Për emergjencat civile”, për krijimin e Komisionit të Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile në nivel rrethi, ku përcaktohet detyrimi për të gjitha Drejtoritë e Shëndetit Publik (DSHP-të) e rretheve, për krijimin

e këtij komisioni, që do të drejtohet nga drejtori i DSHP-së dhe që ka anëtarë specialistë të higjienës – epidemiologjisë, mjekësisë familjare etj.

VIII. Ligji nr. 10107, datë 30.3.2009, “Për kujdesin shëndetësor në Republikën e Shqipërisë”

Në kreun I: “Dispozita të përgjithshme”, neni 3, pika 12, jepet përkufizimi i “Gjendjes së emergjencës shëndetësore”.

Në kreun VIII: “Kujdesi shëndetësor në gjendjet e emergjencës shëndetësore”, nenet 34, 35 dhe 36 jepen masat për përballimin e emergjencave shëndetësore dhe shërbimet që ofrohen në rastet e emergjencave civile.

IX. Miratim me nr. 2584 prot., datë 14.7.2011, për dokumentin “Platforma e përgjithshme e Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale për Menaxhimin e Riskut dhe Fatkeqësive”

Element të përgjithshëm të platformës

Platforma e PPEC-së mbështetet në disa koncepte dhe parime bazë të cilat duhet të reflektohen në të gjithë përbërësit e saj:

- bazën legjislative;
- politikën e MSHMS-së ndaj PPEC-së;
- programet e menaxhimit të rrezikut;
- planet e emergjencave;
- trajnimin e personelit, si dhe në të gjithë procesin e përgjigjes dhe rikuperimit të efekteve të fatkeqësive të mundshme.

REFERENCA

- Ligji nr. 8756, datë 26.3.2001, “Për emergjencat civile”, i ndryshuar;
- Platforma e Përgjithshme e Ministrisë së Shëndetësisë për Menaxhimin e Riskut dhe të Fatkeqësive me nr. 2584 prot., datë 14.7.2011;
- Plani Kombëtar për Emergjencat Civile, 2004;
- Broshura: “Çfarë duhet të dimë rreth dhunës me bazë gjinore dhe dhunës seksuale në kushte krizash/emergjencash”, përgatitur nga UNFPA, Shkup;
- Udhëzues për Integrimin e ndërhyrjeve kundër dhunës me bazë gjinore në veprimet humanitare”, përgatitur nga IASC, 2015;
- Ofrimi i shërbimeve të kujdesit shëndetësor, si pjesë e reagimit shumësektorial ndaj Dhunës me Bazë Gjinore (DHBGJ) – Procedurat Standarde të Veprimit, përgatitur nga Instituti i Evropës Lindore për Shëndetin Riprodhues (EEIRH, Rumania) dhe botuar nga Zyra Rajonale e UNFPA-së për Evropën Lindore dhe Azinë Qendrore (UNFPA EECARO), 2015.

II. Barazia gjinore
Mbrojtja nga diskriminimi

LIGJ
Nr. 9970, datë 24.7.2008

PËR BARAZINË GJINORE NË SHOQËRI

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

PJESA I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Objekti

Ky ligj rregullon çështjet themelore të barazisë gjinore në jetën publike, të mbrojtjes dhe trajtimit të barabartë të grave e burrave, për mundësitë dhe shanset e barabarta për ushtrimin e të drejtave, si dhe për pjesëmarrjen e ndihmesën e tyre në zhvillimin e të gjitha fushave të jetës shoqërore.

Neni 2
Qëllimi

Qëllimi i këtij ligji është:

- a) të sigurojë mbrojtje efikase nga diskriminimi për shkak të gjinisë dhe nga çdo formë sjelljeje, që nxit diskriminimin për shkak të gjinisë;
- b) të përcaktojë masa për garantimin e mundësive të barabarta ndërmjet grave e burrave, për të eliminuar diskriminimin e bazuar në gjini, në çfarëdo forme me të cilën shfaqet;
- c) të përcaktojë përgjegjësitë e autoriteteve shtetërore, qendrore dhe vendore, për të hartuar dhe zbatuar aktet normative, si dhe politikat që mbështesin zhvillimin dhe nxitjen e barazisë gjinore në shoqëri.

Neni 3
Parimet themelore

1. Ky ligj bazohet në parimin e barazisë e të mosdiskriminimit dhe në parimet e tjera, të sanksionuara nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, nga konventa “Për eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit ndaj gruas”, si dhe nga të gjitha aktet e tjera ndërkombëtare, të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë.

2. Dispozitat e këtij ligji nuk duhet të interpretohen apo zbatohen në mënyrë që të kufizojnë apo reduktojnë garancitë për arritjen e barazisë gjinore, të shprehura në aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, *acquis communautaire* të Bashkimit Europian, konventa “Për eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit ndaj gruas”.

Neni 4 Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Barazi gjinore” është pjesëmarrja e barabartë e femrave dhe e meshkujve në të gjithat fushat e jetës, pozita e barabartë ndërmjet tyre, mundësi e shanse të barabarta, për të gëzuar të drejtat dhe për të përmbushur detyrimet në shoqëri, duke përfituar njëloj nga arritjet e zhvillimit të saj.

2. “Përkatësi gjinore” janë mundësitë dhe atributet shoqërore, të lidhura me të qenit femër apo mashkull, si dhe marrëdhëniet ndërmjet tyre.

3. “Diskriminim për shkak të gjinisë” është çdo dallim, përjashtim ose kufizim mbi baza gjinore, që ka për qëllim ose për pasojë dëmtimin, mosnjohjen, mosgëzimin dhe mosushtrimin, në mënyrë të barabartë, nga secila gjini, të të drejtave të njeriut dhe lirive të parashikuara në Kushtetutë dhe në ligje, në fushat politike, ekonomike, shoqërore, kulturore e civile.

4. “Integrim gjinor” është procesi që zhvillohet ndërmjet femrave dhe meshkujve, si një proces që nuk i përket vetëm njërës gjini si grup i veçuar, por shoqërisë në tërësi. Si i tillë, integrimi gjinor është rruga për arritjen e barazisë gjinore në shoqëri, nëpërmjet përfshirjes së perspektivës së secilës nga gjinitë në të gjitha proceset ligjvënëse, politikëbërëse, planifikuese, zbatuese e monitoruese.

5. “Përfaqësim i barabartë gjinor” është përfaqësimi i secilës prej gjinive me jo më pak se 30 për qind në një institucion, në nivel drejtues, organ të emëruar, parti politike.

6. “Masa të veçanta të përkohshme” janë masat e ndërmarra nga organet shtetërore, që synojnë përshpejtimin e vendosjes së barazisë faktike ndërmjet femrave dhe meshkujve në shoqëri.

7. “Nëpunës që merret me çështjet e barazisë gjinore” është punonjësi i administratës publike, qendrore apo vendore, i cili ka formim dhe njohuri të posaçme në fushën e barazisë gjinore dhe ia kushton kohën e punës arritjes së barazisë gjinore dhe integritit gjinor në sektorin apo territorin që mbulon.

8. “Punë me vlerë të barabartë” është veprimtaria e paguar, e cila, e krahasuar me të njëjtët tregues ose njësi matëse të një veprimtarie tjetër, pasqyron njohuritë e ngjashme ose të barabarta dhe aftësitë profesionale në realizimin e një sasive të barabartë dhe të përafërt të përpjekjeve fizike e intelektuale.

9. “Ngacmim për shkak të përkatësisë gjinore” është çdo formë sjelljeje e padëshiruar, që lidhet me gjininë e një personi dhe ka për qëllim dhe/ose sjell si pasojë cenimin e dinjitetit personal ose krijimin e një mjedisi kërcënues, armiqësor, poshtërues, përçmues apo fyes.

10. “Shqetësim seksual” është çdo formë e padëshiruar sjelljeje, e shprehur me fjalë ose veprime fizike dhe simbolike, me natyrë seksuale, e cila ka për qëllim ose sjell si pasojë cenimin e dinjitetit personal, në mënyrë të veçantë kur krijon një mjedis kërcënues, armiqësor, poshtërues, përçmues apo fyes.

Neni 5 Zbatimi i ligjit

1. Ky ligj mbron nga diskriminimi për shkak të gjinisë të gjithë personat, që jetojnë dhe qëndrojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë.

2. Shtetasit shqiptarë, me banim të përkohshëm ose të përhershëm jashtë kufijve të Republikës së Shqipërisë, gëzojnë mbrojtjen, që ofron ky ligj, në marrëdhëniet me organet shtetërore shqiptare.

3. Personat fizikë e juridikë të huaj, me banim, vendqëndrim apo seli jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, gëzojnë mbrojtjen, që ofron ky ligj, në marrëdhëniet me organet shtetërore shqiptare.

Neni 6

Ndalimi i diskriminimit për shkak të gjinisë

1. Çdo trajtim më pak i favorshëm i një personi për shkak të gjinisë, në krahasim me trajtimin që i bëhet, i është bërë ose do t'i bëhej një personi të gjinisë tjetër, në një situatë të ngjashme, përbën diskriminim të drejtpërdrejtë për shkak të gjinisë dhe ndalohe.

2. Hartimi, zbatimi, nxitja dhe krijimi i dispozitave, kushteve, kriterëve apo praktikave, në dukje neutrale, por që sjellin vendosjen në një situatë më pak të favorshme të një personi të njëjës gjini, krahasuar me personat e gjinisë tjetër, përbën diskriminim të tërthortë për shkak të gjinisë dhe ndalohe. Nga ky ndalim bëjnë përjashtim rastet kur këto dispozita, kushte, kriterë apo praktika justifikohen nga një qëllim i përligjur dhe mjetet apo rrugët për arritjen e këtij qëllimi janë të nevojshme dhe të përshtatshme.

Neni 7

Masat e nevojshme për sigurimin e barazisë gjinore

Për sigurimin e barazisë gjinore dhe eliminimin e diskriminimit për shkak të gjinisë, organet shtetërore, në bazë të kompetencave të tyre:

1. Sigurojnë, përmes masave legislative ose me mjete të tjera të përshtatshme, zbatimin praktik të parimit të barazisë gjinore.

2. Sigurojnë, përmes masave legislative ose me mjete të tjera të përshtatshme, të shoqëruar edhe me sanksione, kur është rasti, ndalimin e çdo diskriminimi për shkak të gjinisë.

3. Sigurojnë, përmes rregullimeve ligjore dhe nënligjore ose me mjete të tjera të përshtatshme, ndryshimin ose shfuqizimin e çdo akti ligjor, zakoni apo praktike, që përbën diskriminim për shkak të gjinisë.

4. Marrin të gjitha masat e përshtatshme, për të krijuar lehtësitë e nevojshme e të përligjura objektivisht, për mundësi të barabarta dhe akses të barabartë për të dyja gjinitë.

5. Sigurojnë, përmes institucioneve publike dhe gjykatave kombëtare, mbrojtjen efektive të të dyja gjinive ndaj çdo veprimi diskriminues.

Neni 8

Masat e veçanta të përkohshme

1. Masat e veçanta të përkohshme përfshijnë kuotat për të arritur përfaqësim të barabartë gjinor, rritjen e pjesëmarrjes së gjinisë më pak të përfaqësuar në vendimmarrje dhe në jetën publike, fuqizimin ekonomik dhe të pozitës së personave të secilës gjini në fushën e punës, përmirësimin në mënyrë të barabartë të nivelit arsimor, si dhe masa të tjera në çdo fushë, ku personat e njëjës gjini nuk gëzojnë pozitë të barabartë me personat e gjinisë tjetër.

2. Nuk përbëjnë diskriminim për shkak të gjinisë rastet kur organet shtetërore marrin masa të veçanta të përkohshme, përfshirë edhe dispozita ligjore, që synojnë përshtetimin e vendosjes së barazisë faktike ndërmjet femrave dhe meshkujve. Këto masa duhet të pushojnë së ekzistuari sapo të jenë arritur objektivat e barazisë gjinore, për të cilat janë krijuar.

Neni 9

Masat e veçanta

Nuk përbëjnë diskriminim për shkak të gjinisë rastet kur shteti merr masa të veçanta, përfshirë edhe dispozita ligjore, që synojnë:

a) mbrojtjen e posaçme të grave gjatë shtatzënisë dhe lindjes, të nënave të reja, si dhe të prindërve të rinj, për shkak të lindjes natyrore ose të adoptimit të fëmijës, duke krijuar kushte për

mbrojtjen dhe lehtësimin e tyre në punë; në sigurimet shoqërore e ndihmat sociale; në sigurimin e ndihmës së nevojshme shëndetësore për nënën dhe fëmijën; në sigurimin dhe nxitjen e sistemit të shërbimeve sociale, duke favorizuar zhvillimin e rrjetit të çerdheve e kopshteve;

b) lehtësimin e ndihmën për personat, që kanë përgjegjësi të veçanta në familje, për shkak të përkujdesjes së përditshme ndaj anëtarëve të paaftë të familjes, për shkak të moshës, paaftësisë fizike apo mendore ose për shkaqe të tjera paaftësie.

c) kufizimet për të punuar në disa sektorë të punëve të rënda dhe të rrezikshme për gratë shtatzëna dhe ato me fëmijë në gj. Këto kufizime do të rishikohen periodikisht, në varësi të njohurive shkencore e teknike dhe sipas nevojave që paraqiten.

PJESA II ORGANET PËRGJEGJËSE PËR MBARËVAJTJEN E BARAZISË GJINORE DHE DETYRAT E TYRE

Neni 10

Këshilli i Ministrave

1. Këshilli i Ministrave miraton strategjinë kombëtare dhe planin e veprimit për arritjen e barazisë gjinore në Shqipëri.

2. Projektligjet e përgatitura nga Këshilli i Ministrave, që i paraqiten Kuvendit për miratim, nëse është rast, duhet të shoqërohen edhe me një vlerësim të efekteve për secilën gjini.

Neni 11

Këshilli Kombëtar i Barazisë Gjinore

1. Këshilli Kombëtar i Barazisë Gjinore është organ këshillimor që ngrihet me urdhër të Kryeministrit, me propozim të ministrit që mbulon çështjet e barazisë gjinore. Përbërja e tij miratohet mbi bazën e përfaqësimit të barabartë, sipas përkatësisë gjinore.

2. Këshilli Kombëtar i Barazisë Gjinore kryesohet nga ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore dhe në përbërje ka dhjetë përfaqësues të përcaktuar nga Qeveria dhe tre nga shoqëria civile. Përfaqësuesit nga shoqëria civile duhet të jenë shtetas shqiptarë, me arsim të lartë dhe të njohur, për shkak të veprimtarisë së tyre në fushën e barazisë gjinore.

3. Mandati i anëtarëve të Këshillit Kombëtar të Barazisë Gjinore është 4 vjet, me të drejtë riemërimi, me përjashtim të anëtarëve që janë zgjedhur për shkak të detyrës. Në çdo rast, ripërtëritja e të gjithë anëtarëve të këshillit në të njëjtën kohë ndalohe.

4. Rregullat procedurale të funksionimit të Këshillit Kombëtar të Barazisë Gjinore, si dhe shpërblimi i anëtarëve të tij miratohen nga Këshilli i Ministrave në Rregulloren e Këshillit Kombëtar të Barazisë Gjinore.

Neni 12

Detyrat e Këshillit Kombëtar të Barazisë Gjinore

Detyrat e Këshillit Kombëtar të Barazisë Gjinore janë:

a) këshillon Qeverinë për përcaktimin e drejtimit të politikave shtetërore për barazi gjinore, me përjashtim të çështjeve që merren në shqyrtim nga Këshilli Kombëtar i Punës. Për çështje të një rëndësie të veçantë, Këshilli Kombëtar i Barazisë Gjinore mund të zhvillojë mbledhje të përbashkëta me Këshillin Kombëtar të Punës;

b) siguron integrimin gjinor në të gjitha fushat, sidomos në ato politike, shoqërore, ekonomike dhe kulturore;

c) i propozon Këshillit të Ministrave programet kryesore për nxitjen dhe arritjen e barazisë gjinore në Shqipëri;

ç) vlerëson gjendjen konkrete të barazisë gjinore në vend, duke dalë me udhëzime për strukturën e çështjeve të barazisë gjinore në ministrinë që mbulon çështjet e barazisë gjinore, si dhe propozime e rekomandime për Qeverinë, për përmirësimin e gjendjes;

d) miraton raportin vjetor për çështjet e barazisë gjinore të ministrisë që mbulon çështjet e barazisë gjinore.

Neni 13

Autoriteti shtetëror përgjegjës për zbatimin e ligjit dhe të programeve shtetërore për barazinë gjinore

1. Autoriteti shtetëror përgjegjës për zbatimin e këtij ligji, si dhe të programeve shtetërore për barazinë gjinore është ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore.

2. Ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore:

a) zbaton dhe mbikëqyr zbatimin e këtij ligji, strategjisë kombëtare dhe planit të veprimit për arritjen e barazisë gjinore, si dhe të detyrimeve ndërkombëtare të Republikës së Shqipërisë në fushën e barazisë gjinore;

b) i propozon Këshillit të Ministrave ndryshime ligjore e nënligjore, nënshkrimin e akteve ndërkombëtare në fushën e barazisë gjinore dhe të të drejtave të grave, si dhe ndërmarrjen e masave të tjera, që synojnë të zhdukin dallimet ndërmjet gjinive në gëzimin e të drejtave dhe ofrimin e mundësive, pasi këshillohet me Këshillin Kombëtar të Barazisë Gjinore;

c) bashkëpunon dhe u ofron mbështetje organizatave jofitimprurëse, aktive në fushën e barazisë gjinore;

ç) organizon edukimin dhe përgatitjen profesionale të nëpunësve për çështjet e barazisë gjinore;

d) ndërton mekanizmat e mbledhjes së statistikave, të ndara sipas gjinisë, në bashkëpunim me Institutin e Statistikave dhe me institucionet e tjera shtetërore, si dhe mbikëqyr mbledhjen dhe përpunimin e tyre;

dh) organizon grumbullimin, analizën dhe përhapjen e informacionit për problemet e përkatësisë gjinore;

e) vetë ose në bashkëpunim me institucione të tjera, ndërton dhe realizon veprimtari për edukimin, trajnimin, informimin dhe ndërgjegjësimin e qytetarëve, si dhe punonjësve e funksionarëve të administratës publike e sistemit gjyqësor mbi konceptin e barazisë gjinore, mosdiskriminimin e gruas, eliminimin e stereotipave gjinorë, kuptimin e drejtë të rolit të femrës e të mashkullit, të nënës e të babait në familje dhe shoqëri;

ë) brenda tremujorit të parë të çdo viti, i paraqet Këshillit Kombëtar të Barazisë Gjinore raportin e vitit paraardhës për veprimtarinë e realizuar, ecurinë e punës për arritjen e barazisë gjinore, problemet e hasura dhe rrugët për kapërcimin e tyre;

f) organizon mbledhjet e Këshillit Kombëtar të Barazisë Gjinore dhe përgatit materialet, aktet dhe dokumentet e nevojshme që paraprijnë ose pasojnë këto mbledhje.

3. Institucionet shtetërore, në nivel qendror dhe vendor, kanë detyrimin ligjor për të bashkëpunuar me ministrin përkatës, për shkëmbimin e informacionit dhe lehtësimin e përmbushjes së funksionit të tij. Për këtë qëllim, në çdo ministri emërohet një nëpunës që merret me çështjet e barazisë gjinore.

4. Ministri realizon detyrat e përcaktuara në pikën 2 të këtij neni, si dhe mbikëqyr veprimtarinë për çështjet e barazisë gjinore nëpërmjet strukturës që ai ka për këtë qëllim. Drejtuesi i kësaj strukture drejton këtë veprimtari, si dhe e përfaqëson strukturën në marrëdhëniet me të tretët.

5. Ministria për çështjet e barazisë gjinore ka burime financimi:

a) Buxhetin e Shtetit;

b) donatorë të ndryshëm.

Neni 14

Organet e qeverisjes vendore

1. Organet e qeverisjes vendore bashkëpunojnë me organet e qeverisjes qendrore për zbatimin e legjislacionit dhe politikave shtetërore për barazinë gjinore.
2. Organet e qeverisjes vendore bashkëpunojnë ngushtë me organizatat jofitimprurëse për arritjen e barazisë gjinore në fusha të ndryshme, në territorin që mbulojnë.
3. Organet e qeverisjes vendore kryejnë mbledhjen dhe përpunimin e statistikave vendore, të ndara sipas gjinisë.
4. Organet e qeverisjes vendore emërojnë një ose disa nëpunës vendorë, që merren me çështje të barazisë gjinore, pranë tyre.

PJESA III

PJESËMARRJA E BARABARTË GJINORE NË PROCESIN E VENDIMMARRJES

Neni 15

Pjesëmarrja në procesin e vendimmarrjes

1. Përfaqësimi i barabartë gjinor në të gjitha organet e pushtetit legjislativ, ekzekutiv dhe gjyqësor dhe në institucionet e tjera publike arrihet kur:
  - a) sigurohet përfaqësim në masën mbi 30 për qind për secilën gjini, përfshirë edhe në organet e tyre drejtuese;
  - b) sigurohet respektimi në mënyrë të njëjtë për secilën gjini i procedurave dhe kritereve të konkurrimit, gjatë emërimit në këto organe;
  - c) sigurohet përfshirja mbi 30 për qind e secilës gjini në listën e kandidatëve për zgjedhjet në organet përfaqësuese vendore;
  - ç) sigurohet përfshirja jo më pak se 30 për qind e secilës gjini në listën e kandidatëve të paraqitur nga partitë politike për sistemin proporcional për zgjedhjet e Kuvendit të Republikës së Shqipërisë;
  - d) sigurohet përfshirja mbi 30 për qind të secilës gjini në organet administruese të procesit të zgjedhjeve qendrore dhe vendore.
2. Partitë politike përcaktojnë mënyrat dhe masat për të përmbushur kërkesat e përcaktuara në pikën 1 të këtij neni.
3. Partitë politike paguajnë një gjobë deri në një të dhjetën e fondit shtetëror për financimin e fushatës zgjedhore, nëse shkelin dispozitat e këtij neni, deri në ndreqjen e shkeljes.

PJESA IV

MBROJTJA DHE TRAJTIMI I BARABARTË, NË BAZË TË PÛRKATËSISË GJINORE, NË MARRËDHËNIET E PUNËS

Neni 16

Detyrimet e punëdhënësit në marrëdhëniet e punës

Punëdhënësi dhe çdo individ, që vepron në emër dhe për llogari të tij, me cilësinë e ndërmjetësit, të agjentit apo të përfaqësuesit, detyrohet që, për promovimin e barazisë gjinore para dhe gjatë marrëdhënieve të punës:

1. Të mos përfshijë elemente të diskriminimit në bazë të gjinisë në shpalljen e vendit të lirë të punës dhe të sigurojë mundësi të barabarta për femrat dhe meshkujt për të aplikuar në vendet e lira të punës.

Kur për një vend të lirë pune ose për një kategori të caktuar pune ka një shpërndarje të pabarabartë të femrave dhe meshkujve, nuk përbën diskriminim nëse shpallja vë në dukje qëllimin e vendosjes së parimeve të barazisë.

2. Të zbatohet kriteret e njëjta në të gjitha procedurat e rekrutimit, me përjashtim të rasteve të veçanta, të përcaktuara në nenin 9 të këtij ligji.

Punëdhënësi nuk mund të disfavorizojë një punëkërkuar, duke vendosur rregulla, kriteret ose metoda procedurale, që në dukje janë neutrale, por që në praktikë janë më pak të favorshme për personat e gjinisë tjetër, përveçse për shkaqe objektive dhe të arsyeshme.

3. Të punësojë pa diferencim gjinor, në çdo pozicion ose vend të lirë, në të gjitha nivelet e hierarkisë profesionale.

4. Të promovojë shpërndarje të barabartë, ndërmjet femrave dhe meshkujve, në lloje të ndryshme të vendeve të punës dhe brenda kategorive të ndryshme të punëmarrësve, përmes trajnimit dhe zhvillimit të aftësive profesionale e të masave të tjera të përkohshme.

5. Të krijojë kushte pune të barabarta dhe të përshtatshme, mundësi të barabarta për informacion, trajnim e kualifikim dhe trajtim të barabartë të punëmarrësve gjatë marrëdhënieve të punës.

6. Të zbatohet kriteret e barabarta në vlerësimin e cilësisë së punës. Punëdhënësi nuk mund të zbatohet një kriter vlerësues, në dukje neutral, por që në praktikë është në disavantazh të personave të gjinisë tjetër.

7. Të japë pagesë të barabartë për punë me vlerë të barabartë.

8. Të marrë masa për ndalimin e diskriminimit, ngacmimeve dhe shqetësimeve seksuale ndaj punëmarrësit.

9. Të mos vendosë në pozitë të disfavorshme ose të mos marrë masa disiplinore ndaj punëmarrësit, i cili kundërshton ose ankohet për diskriminim, ngacmim ose shqetësim seksual, si edhe ndaj punëmarrësit që dëshmon për veprime diskriminuese, ngacmim ose shqetësim seksual, të kryera prej punëdhënësit ose punëmarrësve të tjerë.

Neni 17

Veprimet diskriminuese të punëdhënësit

1. Veprimet e punëdhënësit në sektorin publik ose privat janë diskriminuese, nëse, për shkak të gjinisë:

a) përdor standarde ose/dhe procedura të diferencuara ndaj punëmarrësve për rekrutimin, trajnimin dhe ritrajnimin, promovimin në detyrë, nxitjen profesionale, menaxhimin dhe shpërndarjen e punës, kohëzgjatjen dhe kushtet e provës, sigurimet shoqërore dhe përfitimet në rastet e daljes në pension, papunësisë, sëmundjes, invaliditetit, paaftësisë për punë, të drejtën e lejes dhe të lejes së paguar, mbrojtjen e shëndetit dhe të sigurisë në punë, pagesën për punë me vlerë të barabartë, pjesëmarrjen në organizatat sindikale, përveçse për shkaqe objektive dhe të arsyeshme, të parashikuara në nenin 9 të këtij ligji;

b) krijon kushte pune të diferencuara për punëmarrësit e të njëjtit nivel;

c) ndërmerr dënim disiplinor ndaj punëmarrësit, ndryshon kushtet e punës, e transferon në një punë tjetër, shkurton vende pune, pushon apo largon nga puna ose përfundon kontratën e punës;

ç) vendos në pozitë të disfavorshme punëmarrësin, për shkak të një ankese ndaj veprimeve të mësipërme të punëdhënësit.

2. Ndalohet diskriminimi në përzgjedhjen e një kandidati për punë dhe përfundimi i marrëdhënieve të punës nga punëmarrësi për shkaqe të mëmësisë, mundësisë për shtatzëni në të ardhmen, shtatzënisë, përgjegjësisë prindërore, gjendjes civile, përgjegjësisë familjare. Nuk përbën diskriminim nëse vendi i punës është përcaktuar nga Këshilli i Ministrave si i vështirë ose i rrezikshëm për shëndetin e nënave me fëmijë në gji dhe për gratë shtatzëna.

3. Gjatë proceseve të riorganizimit dhe reformimit të vendeve të punës, punëdhënësi respekton rregullat e përfaqësimit të barabartë gjinor në përfundimin e marrëdhënieve të punës.

Neni 18

Përgjegjësitë e punëdhënësit për mbrojtjen e punëmarrësit nga diskriminimi, ngacmimi dhe shqetësimi seksual

1. Çdo diskriminim, ngacmim apo shqetësim seksual në vendin e punës nga punëdhënësi dhe/ose punëmarrësi është i ndaluar.

2. Punëdhënësi, për të mbrojtur punëmarrësit nga diskriminimi, ngacmimi e, veçanërisht, nga shqetësimi seksual, detyrohet:

a) të marrë masa parandaluese dhe të përcaktojë masa (sanksione) disiplinore në rregulloren e brendshme, për ndalimin e ngacmimeve dhe të shqetësimeve seksuale ndaj punëmarrësit, në përputhje me këtë ligj;

b) nëse merr dijeni, në mënyrë të tërthortë ose me ankesë nga një punëmarrës, i cili pretendon se është diskriminuar, ngacmuar ose shqetësuar seksualisht nga një punëmarrës tjetër, pasi bindet, merr masat e duhura organizative për ndalimin e vazhdimin dhe parandalimin e diskriminimit, të ngacmimit ose shqetësimit seksual dhe zbaton sanksionet disiplinore;

c) të informojë të gjithë punëmarrësit për ndalimin e diskriminimit, të ngacmimit dhe shqetësimit seksual në vendin e punës.

3. Punëdhënësi vendos në kontratën kolektive të punës rregulla për të parandaluar diskriminimin për shkak të gjinisë dhe për mënyrën e zgjidhjes së ankesave të bëra prej personave të dëmtuar nga akte të tilla.

4. Çdo marrëveshje individuale ose kontratë kolektive, që vjen në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji, është e pavlefshme.

5. Dispozitat e këtij ligji i shtrijnë efektet e tyre edhe tek të vetëpunësuarit, si dhe për punëmarrësit, për punët që kryhen në kushtet e shtëpisë.

Neni 19

Autoriteti publik përgjegjës për barazinë gjinore në fushën e punës

1. Ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore është autoriteti publik përgjegjës për të zbatuar dhe kontrolluar respektimin e këtij ligji në fushën e punës dhe të punësimit.

2. Me qëllim që të zbatojnë masat për përmirësimin e mundësive të barabarta ndërmjet femrave dhe meshkujve, për eliminimin e diskriminimit të drejtpërdrejtë apo të tërthortë, për shkak të përkatësisë gjinore, ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore organizon mbikëqyrjen dhe ushtron kontroll ndaj institucioneve që varen prej tij, të cilat ndjekin problemet e barazisë gjinore, si më poshtë:

a) Shërbimi Kombëtar i Punësimit siguron zbatimin e masave për mbikëqyrjen e mundësive dhe të trajtimit të barabartë ndërmjet burrit dhe gruas në fushën e shërbimit të punësimit dhe të formimit profesional, si dhe në mbështetjen me të ardhura nga papunësia, kontrollon marrjen dhe zbatimin e masave të veçanta, të përkohshme, nga punëdhënësi, si dhe i paraqet ministrit që mbulon çështjet e barazisë gjinore propozime për ndryshime në ligje e akte nënligjore, çdo nismë e projekte, studime e bashkëpunime të tjera në fushën e barazisë gjinore;

b) Inspektorati Shtetëror i Punës siguron kontrollin dhe zbatimin e masave për respektimin e barazisë gjinore në fushën e marrëdhënieve të punës e të punësimit, të sigurimeve shoqërore e shëndetësore, të sigurisë në punë prej punëdhënësit dhe personave të punësuar në sektorin publik e privat, si dhe kontrollon marrjen dhe zbatimin e masave të veçanta të përkohshme nga punëdhënësi;

c) Shërbimi Social Shtetëror inspekton dhe përgjigjet për zbatimin e masave për respektimin e parimeve të barazisë gjinore në fushën e zbatimit të politikave dhe të legjislacionit të ndihmës ekonomike, pagesës për personat me aftësi të kufizuar dhe shërbimeve të përkujdesit shoqëror në të gjithë vendin.

3. Ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore bashkëpunon me Ministrin e Financave, me qëllim që Instituti i Sigurimeve Shoqërore të sigurojë zbatimin e masave për mbikëqyrjen e barazisë gjinore në fushën e administrimit dhe të menaxhimit të sistemit publik të pensioneve dhe të të drejtave të tjera të sigurimit shoqëror.

4. Mënyrat, format dhe fushat konkrete të bashkëpunimit në fushën e barazisë gjinore ndërmjet institucioneve, në varësi të ministrisë që mbulon çështjet e barazisë gjinore dhe ministrive të tjera, përcaktohen me akte nënligjore.

Neni 20

Njoftimet diskriminuese

1. Përbën diskriminim një njoftim pune, arsimimi, kualifikimi ose trajnimi, kur në të përcaktohen kërkesa ose preferenca, të cilat i japin përparësi aplikuesit të një gjinie të caktuar, me përjashtim të rasteve të veçanta, të përcaktuara në nenin 9 të këtij ligji, për shkak të natyrës së veçantë të punës.

2. Përbën diskriminim një njoftim pune/arsimimi, i cili përmban kërkesa, që nuk kanë lidhje me vendin e punës/arsimit ose që mund të përjashtojë një femër/mashkull nga aplikimi, ose që të lë përshtypjen e parapëlqimeve ndaj një gjinie të caktuar, përveçse për shkaqe objektive dhe të arsyeshme.

3. Përbën diskriminim specifikimi në njoftim i kërkesave ose parapëlqimeve, që kanë të bëjnë me gjendjen familjare e martesore apo me detyrimet familjare.

4. Në njoftimet e punës është e ndaluar të kërkohet nga njoftuesi informacion rreth jetës private ose familjare të aplikuesit.

5. Njoftimi nuk është diskriminues nëse gjinia e përfaqësuar në nivelin më të ulët (duke pasur parasysh vendin e punës dhe postin) nxitet të aplikojë.

Neni 21

Të drejtat e punëmarrësit për respektimin e parimeve të barazisë gjinore

Punëmarrësit femra dhe meshkuj kanë të drejtë që pa asnjë diskriminim për shkak të gjinisë:

a) të zgjedhin lirisht profesionin dhe vendin e punës, sistemin e përgatitjes dhe përsosjes profesionale dhe të kualifikimit të pandërprerë, të mësimin të zanateve, të ngrihen në përgjegjësi, të kenë punë të qëndrueshme;

b) të kenë të njëjtat mundësi punësimi, përfshirë zbatimin e të njëjtave kritere të përzgjedhjes për punësim;

c) të informohen nga punëdhënësi për vendet e lira të punës dhe të drejtat e tyre mbi mundësitë e barabarta në marrëdhëniet e punës;

ç) të kenë pagë të barabartë për punë me vlerë të barabartë, përfshirë shpërblimet, për trajtim të barabartë për punë me vlerë të barabartë, si dhe për trajtim të barabartë lidhur me vlerësimin e cilësisë së punës;

d) të kenë sigurime shoqërore, veçanërisht në rastet e daljes në pension, të papunësisë apo të humbjes së aftësisë së përkohshme për punë;

dh) të kenë mbrojtjen e shëndetit dhe sigurimin në punë, përfshirë ruajtjen e funksionit të riprodhimit;

e) të mos diskriminohen ose pushohen nga puna për shkak të martesës ose gratë për shkak të shtatzënisë ose amësisë dhe të garantohet e drejta efektive për punë;

ë) të kenë të drejtë të përfitojnë kompensime për fëmijët që kanë në ngarkim;

f) të kenë mbështetjen dhe inkurajimin e sistemit të shërbimeve sociale të nevojshme, për t'u lejuar prindërve punëmarrës të gërshetojnë detyrimet familjare me përgjegjësitë profesionale;

g) të marrin informacion me shkrim nga punëdhënësi, pas paraqitjes së një kërkesë, lidhur me natyrën dhe qëllimin e trajnimit, eksperiencën në punë dhe të kualifikimeve të tjera që pati personi i gjinisë tjetër, i cili fitoi të drejtën, u përzgjedh, u promovua në një pozicion ose vend të lirë pune;

gj) të anëtarësohen dhe të aktivizohen në organizatat sindikale dhe në çdo organizatë tjetër profesionale.

Neni 22

Masat e veçanta të përkohshme në fushën e marrëdhënieve të punës

1. Për të siguruar përfaqësim të barabartë në fushën e marrëdhënieve të punës, nuk përbën diskriminim nëse shpallja për një vend të lirë pune deklaron parapëlqim për kandidatin e gjinisë më pak të përfaqësuar.

2. Për të siguruar përfaqësim të barabartë në fushën e marrëdhënieve të punës, në procesin e përzgjedhjes për marrjen në punë, ngritjen në detyrë, zhvillimin e aftësive profesionale, kur kandidatët kanë rezultate ose nivele të barabarta, punëmarrësi i jep përparësi kandidatit të gjinisë më pak të përfaqësuar.

Neni 23

Vlerësimi i punës së papaguar

1. Puna e papaguar e femrave dhe e meshkujve vlerësohet kontribut për zhvillimin e familjes dhe të shoqërisë, në rast kur ai/ajo:

- a) kujdeset për mirëqenien e familjes;
- b) kujdeset për fëmijët;
- c) kujdeset për anëtarë të tjerë të familjes;
- ç) punon në bujqësi dhe ekonomi familjare.

2. Subjektet e përcaktuara në pikën 1 të këtij neni përfitojnë nga shërbimet në komunitet, politikat e punës dhe të punësimit, si dhe të formimit profesional në bazë të legjislacionit në fuqi.

PJESA V

TRAJTIMI I BARABARTË DHE MBROJTJA NGA DISKRIMINIMI PËR SHKAK TË GJINISË NË ARSIM DHE KUALIFIKIM

Neni 24

Ndalimi i pabarazisë për shkak të përkatësisë gjinore

1. Ndalohet diskriminimi, për shkak të përkatësisë gjinore, ndaj personave nga/në institucionet arsimore të të gjitha niveleve, publike ose private.

2. Përbëjnë diskriminim rastet kur:

a) parashikohen norma kufizuese, bazuar në dallime gjinore dhe pengohet krijimi i lehtësive të nevojshme për t'u arsimuar pranë institucioneve shtetërore ose private, që ofrojnë arsimim apo shërbime të tjera kualifikimi e trajnimi;

b) krijohen mundësi të ndryshme e të pajustificuara objektivisht ndaj burrit dhe gruas, për zgjedhjen e një fushe të veçantë studimi, trajnimi, diplomimi, si dhe për kohëzgjatjen e mësimit.

Neni 25

Edukimi i barazisë gjinore

1. Subjektet, që ofrojnë arsimim, kualifikim e trajnim, si dhe ata që formulojnë tekstet, programet dhe materialet e tjera mësimore, në të gjitha nivelet, sigurojnë mësimdhënien e

njohurive të nevojshme dhe përdorin metoda mësimdhënieje, trajnimi e kualifikimi, në mënyrë të tillë që të ndihmojnë në promovimin, nxitjen dhe formimin e edukatës së barazisë dhe në ndalimin e diskriminimit për shkak të gjinisë, të stereotipave negativë, paragjyqimeve dhe praktikave zakonore ose të çdo lloji tjetër, që cenojnë parimet e barazisë gjinore.

2. Institucionet e arsimit të lartë, në mënyrë të veçantë, sipas fushave përkatëse, ndërmarrin nisma për kryerjen e studimeve në fushën e barazisë gjinore, ose e përfshijnë atë në studimet e kryera, për të siguruar materiale me informacionin përkatës, si dhe për t'i paraprirë zhvillimit praktik e shkencor të kësaj fushe.

PJESA VI TRAJTIMI I BARABARTË DHE MBROJTJA NGA DISKRIMINIMI PËR SHKAK TË GJINISË NË MEDIA

Neni 26

Barazia gjinore në media

1. Media ndihmon në rritjen e vetëdijes së përgjithshme për barazinë e femrave dhe të meshkujve:

- a) përmes raportimit jodiskriminues mbi baza gjinore;
- b) përmes përdorimit të terminologjisë neutrale në aspektin gjinor;
- c) përmes shmangies së stereotipave gjinorë në veprimtarinë e vet.

2. Ndalohet transmetimi, botimi dhe publikimi i materialeve dhe i informacioneve, që përmbajnë apo nënkuptojnë dallime poshtëruese apo fyese, përjashtime apo kufizime të njërës prej gjinive, në bazë të diskriminimit për shkak të gjinisë.

PJESA VII ZGJIDHJA E MOSMARRËVESHJEVE DHE SANKSIONET

Neni 27

Masat disiplinore

Shkelja e nenit 18 pika 2 shkronja “b” të këtij ligji sjell përgjegjësi disiplinore. Masat disiplinore jepen nga eprori i drejtpërdrejtë, sipas legjislacionit përkatës.

Neni 28

Gjoba

1. Shkelja e neneve 16, 17, 18 pika 2 shkronjat “a” dhe “c” dhe 20 pika 3 të këtij ligji dënohen me gjobë nga Inspektorati Shtetëror i Punës.

2. Shkelja e neneve 24 pika 2 dhe 26 të këtij ligji përbën kundërvajtje administrative dhe dënohet me gjobë nga Inspektorati Shtetëror i Punës.

3. Çdo person që shkel dispozitat e këtij ligji dënohet me gjobë si më poshtë:

- a) personi fizik, nga 30 000 deri 60 000 lekë;
- b) personi juridik nga 60 000 deri 100 000 lekë;
- c) personi fizik brenda personit juridik, i cili është përgjegjës për shkelje, nga 30 000 deri 80 000 lekë;
- ç) personi, i cili ushtron funksion publik dhe është përgjegjës për shkelje në bazë të këtij ligji, nga 30 000 deri 80 000 lekë.

4. Shkeljet e dispozitave të këtij ligji, në rastet kur përbëjnë veprë penale, dënohen sipas dispozitave të Kodit Penal.

Neni 29
Shpërblimi i dëmit

Shpërblimi për dëmin material dhe moral, të shkaktuar nga cenimi i dispozitave të këtij ligji, përfshirë rikthimin e të drejtave të shkelura, bëhet në rrugë gjyqësore në bazë të Kodit Civil.

Neni 30
Procedurat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve

1. Çdo ankesë për shkeljen e barazisë gjinore, sipas këtij ligji, shqyrtohet ose gjykohet nga organet administrative, në përputhje me dispozitat e Kodit të Procedurave Administrative. Organet administrative vendosin sipas dispozitave të këtij ligji.

2. Palët, sipas zgjedhjes së tyre të lirë, kur është rasti, mund të përmbushin çdo procedurë ndërmjetësimi ose të zgjidhjes me pajtim, të parashikuar nga legjislacioni në fuqi, për të adresuar shkeljet në bazë të këtij ligji. Përmbushja e këtyre procedurave nuk i heq të drejtën ankuesit ta ndjekë çështjen pranë organit administrativ ose gjykatës kompetente.

3. Nëse shkelja është bërë nga nëpunësit e administratës publike, zbatohen dispozitat e ligjit nr.8510, datë 15.7.1999 “Për përgjegjësitë jashtëkontraktore të organeve të administratës shtetërore”.

4. Organizatat jofitimprurëse, të licencuara për ofrim shërbimi social, mund të përfaqësojnë ose të mbështesin në procese ligjore, në emër ankuesit, sipas parashikimeve të këtij ligji.

**PJESA VIII
DISPOZITA PËRFUNDIMTARE**

Neni 31
Shfuqizimet

Ligji nr.9198, datë 1.7.2004 “Për barazinë gjinore në shoqëri”, i ndryshuar dhe aktet nënligjore, të dala në zbatim të tij, shfuqizohen.

Neni 32
Aktet nënligjore

1. Ngarkohet ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore për nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të nenit 13 shkronja “d” dhe të nenit 19 pika 4 të këtij ligji, brenda 3 muajve nga hyrja në fuqi e tij.

2. Ngarkohet Këshilli i Ministrave për nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të nenit 11 pikat 1 dhe 4 të këtij ligji, brenda 3 muajve nga hyrja në fuqi e tij.

Neni 33
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.5850, datë 30.7.2008 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bamir Topi**

UDHËZIM
Nr.1220, datë 27.5.2010

**PËR PËRCAKTIMIN E TREGUESVE TË VLERËSIMIT DHE TË
MONITORIMIT TË TREGUESVE TË BARAZISË GJINORE DHE DHUNËS NDAJ
GRAVE, PËRFSHIRË DHUNËN NË FAMILJE, MBIKËQYRJEN, MBLEDHJEN
DHE PËRPUNIMIN E TYRE**

Në mbështetje të nenit 100, pika 4 të Kushtetutës dhe të nenit 13, shkronjat “d”, “dh”, dhe të nenit 32, pika 1 të ligjit nr.9970, datë 24.7.2008 “Për barazinë gjinore në shoqëri”,

UDHËZOJ:

1. Monitorimi dhe vlerësimi i monitorimit të treguesve të barazisë gjinore dhe dhunës ndaj grave, përfshirë dhunën në familje, realizohen në nivel vendor e kombëtar dhe ka për qëllim:

a) monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të objektivave, të masave e veprimeve në zbatim të legjislacionit, strategjive dhe programeve për barazi gjinore dhe dhunës ndaj grave, përfshirë dhunën në familje;

b) vlerësimin e efektivitetit të zbatimit të politikave dhe programeve të barazisë gjinore dhe dhunës ndaj grave, përfshirë dhunën në familje;

c) vlerësimin e ndikimit të politikave në uljen e dhunës, shmangien e përjashtimit shoqëror dhe garantimin e mundësive të barabarta;

d) hartimin e rekomandimeve dhe të politikave për mbështetjen e programeve të barazisë gjinore dhe dhunës ndaj grave, përfshirë dhunën në familje.

2. Drejtoria e Politikave të Shanseve të Barabarta dhe Familjes, struktura për çështjet e barazisë gjinore dhe dhunës ndaj grave, përfshirë dhunën në familje, vlerëson të dhënat statistikore, si dhe harton raporte në fushën e barazisë gjinore dhe dhunës ndaj grave, për:

i) mekanizmat ligjorë dhe institucionalë;

j) fuqizimin e grave nëpërmjet pjesëmarrjes së tyre më të madhe në vendimmarrje;

k) fuqizimin ekonomik të grave dhe mundësive të tyre në rritje për punësim dhe trajnime profesionale;

l) promovimin e së drejtës së grave e vajzave të reja për arsim cilësor;

m) përmirësimin e qasjes ndaj shërbimeve cilësore sociale për gratë e vajzat në rrezik;

n) përmirësimin e shëndetit të popullsisë, duke siguruar një përgjigje më të mirë të sistemit shëndetësor ndaj nevojave të femrave;

o) përditësimin e rolit të medias në përparimin e barazisë gjinore në shoqëri;

p) eliminimin e dhunës ndaj grave, përfshirë dhunën në familje.

3. INSTAT-i mbledh të dhënat administrative nga burimet e veta, nga ministrinë e linjës, si dhe institucionet e tjera të përcaktuara në formularin nr.1, për të dhënat e parashikuara në përmbajtjen e këtij formulari bashkëlidhur udhëzimit.

4. Ministrinë e linjës/institucionet qendrore të parashikuara në formularët 2/1-2/11, çdo vit, brenda datës 10 të muajit shkurt të vitit pasardhës, dërgojnë të dhënat e përpunuara në INSTAT, sipas formularëve nr.2/1 deri 2/11 bashkëlidhur këtij udhëzimi.

5. Me kërkesë të MPCSSH-së, INSTAT-i përcjell në strukturën e statistikave të kësaj ministrie të dhënat e grumbulluara për indikatorët e barazisë gjinore dhe dhunës në familje sipas formularit nr.1 bashkëlidhur këtij udhëzimi.

6. Ministrinë/institucionet qendrore të parashikuara në formularët 3, 3/1-3/4, çdo vit brenda datës 10 të muajit shkurt të vitit pasardhës përpunojnë dhe dërgojnë në strukturën e statistikës në MPCSSH, të dhëna statistikore sipas formularit nr.3 dhe formularëve nr.3/1 deri 3/4, bashkëlidhur këtij udhëzimi.

7. Struktura e statistikës në MPCSSH, grumbullon dhe përpunon të dhënat nga institucionet qendrore sipas pikës 6 të këtij udhëzimi.

8. Drejtorja e Politikave për Shanset e Barabarta dhe Familjen në MPCSSH, të dhënat e grumbulluara në përputhje me procedurat e përcaktuara, pasi i vlerëson, harton raporte për realizimin e qëllimeve të parashikuara në pikën 2 të këtij udhëzimi.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI I PUNËS, ÇËSHTJEVE SOCIALE
DHE SHANSEVE TË BARABARTA
Spiro Ksera

Formulari nr.1

Instituti i Statistikës (INSTAT) mbledh treguesit e përpunuar, të listuar si më poshtë si pjesë e detyrimeve që janë aktualisht në fuqi sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme dhe i dërgon ato në strukturën që mbulon çështjet e statistikës në Ministrinë e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta (MPCSSH).

Drejtimi : FUQIZIMI I GRAVE NËPËRMJET PJESEMARRJES SË TYRE MË TË MADHE NË VENDIMMARRJE

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave dhe meshkujve në shërbimin civil, në katër nivelet më të larta të mbajtjes së detyrave.	%	INSTAT, marrë nga DAP	Vjetore
Përqindja e femrave dhe meshkujve të punësuar në sektorin publik, në nivel administrativ dhe menaxherial.	%	INSTAT, marrë nga DAP	Vjetore

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave dhe meshkujve kandidatë/e në listat partiake vendore.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e femrave dhe meshkujve kandidatë/e në listat partiake kombëtare.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e femrave dhe meshkujve drejtues/e në partitë politike.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e femrave dhe meshkujve të regjistruar si votues.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e femrave dhe meshkujve (me të drejtë vote) që votojnë.	%	INSTAT, marrë prej KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e listave zonale për zgjedhjet kombëtare që përmbushin kuotat.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Numri mesatar i kandidateve femra në listat partiake kombëtare.	Numër	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Numri mesatar i kandidateve femra në listat partiake vendore.	Numër	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e femrave dhe meshkujve në KQZ dhe në komisionin zonal administrativ rajonal.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e listave zonale për zgjedhjet vendore që përmbushin kuotat.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave dhe meshkujve gjyqtarë sipas niveleve.	%	INSTAT marrë nga Ministria e Drejtësisë	Vjetore
Përqindja e femrave dhe meshkujve prokurorë sipas niveleve.	%	INSTAT, marrë nga Ministria e Drejtësisë	Vjetore
Përqindja e femrave dhe meshkujve të përfshirë në strukturat policore sipas gradave.	%	INSTAT marrë nga Ministria e Brendshme	Vjetore

Drejtimi : FUQIZIMI EKONOMIK I GRAVE DHE MUNDËSITË E TYRE NE RRIJTJE PËR PUNËSIM DHE TRAJNIMET PROFESIONALE

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave/meshkujve të punësuar në tregun formal të punës, të ndarë sipas moshës, nivelit arsimor dhe vendndodhjes (rurale/urbane).	%	INSTAT-AFP ⁸⁸	3-mujore pas tremujorit të dytë të vitit 2010
Shkalla e papunësisë sipas seksit.	%	INSTAT/A FP	Vjetore-3-mujore pas tremujorit të dytë të vitit 2010
Përqindja e femrave/meshkujve të pushuar nga puna sipas seksit, vendbanimit (rurale/urbane) dhe llojit të aktivitetit ekonomik.	%	INSTAT-AFP	3-mujore pas tremujorit të dytë të vitit 2010
Përqindja e femrave/meshkujve që përfitojnë pagesë papunësie.	%	INSTAT - AFP	Vjetore dhe 3-mujore
Përqindja e femrave që zotërojnë biznese të vogla/mesme/mëdha.	%	INSTAT-ASN	Vjetore
Përqindja e femrave dhe meshkujve që janë të punësuar në mënyrë informale (15 vjeç e lart), sipas zonave të banimit dhe moshës.	%	INSTAT - AFP	Vjetore – tremujore pas tremujorit të dytë të vitit 2010
Përqindja e femrave/meshkujve që kanë mundësi të kenë trajnime profesionale në punë.	%	INSTAT-AFP	Vjetore-3-mujore pas tremujorit të dytë të vitit 2010
Dallimet midis rrogave/pagesa të femrave dhe meshkujve sipas të njëjtit profesion dhe të njëjtit nivel të ushtrimit të profesionit në të njëjtin sektor.	%	INSTAT-AFP	Vjetore-3-mujore pas tremujorit të dytë të vitit 2010
Përqindja e femrave/meshkujve të papunë gjatë 4 javëve të fundit e ndarë sipas moshës, nivelit arsimor, vendbanimit dhe numrit të fëmijëve, sipas metodologjisë së LSMS-së.	%	INSTAT-AFP	Vjetore-3-mujore pas tremujorit të dytë të vitit 2010
Numri i orëve të shpenzuara për aktivitete që paguhen dhe nuk paguhen në javë, sipas seksit dhe vendbanimit (rural/urban).	Orë	INSTAT - APK	Çdo 5 vjet
Numri i orëve të shpenzuara për fëmijët dhe të rriturit (që kanë nevojë për përkujdesje) në javë, sipas seksit dhe vendbanimit (rural/urban).	Orë	INSTAT, vërtetimi mbi përdorimin e kohës	Çdo 5 vjet
Përdorimi i kohës së femrave/meshkujve në aktivitetet e përzgjedhura (përfshirë përkujdesin ndaj shtëpisë të papaguar dhe atë ndaj fëmijëve)	Aktivitet	INSTAT, vërtetimi mbi përdorimin e kohës	Çdo 5 vjet
Përqindja e femrave/meshkujve që kryejnë punë të papaguar në familje sipas moshës dhe vendbanimit (rurale/urbane).	%	INSTAT-AFP	Vjetore/3-mujore pas tremujorit të dytë të vitit 2010

⁸⁸ Anketa e Forcave të Punës

Përqindja e femrave/meshkujve të cilët punojnë në sektorin privat jobujqësor; sipas vendbanimit (rurale/urbane) dhe moshës.	%	INSTAT-AFP	Vjetore/3-mujore pas tremujorit të dytë të vitit 2010
Përqindja e femrave/meshkujve që i drejtohen zyra të punësimit në nivel vendor sipas moshës dhe nivelit arsimor.	%	INSTAT-AFP	Vjetore/3-mujore pas tremujorit të dytë të vitit 2010
Përqindja e femrave/meshkujve të cilët gëzojnë të drejtën e pasjes së lejes së lindjes.	%	INSTAT e merr nga ISSH	Vjetore
Përqindja e grave dhe burrave përfitues/e të lejes së lindjes të pjeshme ndaj periudhës totale të vendosur në ligj.	%	INSTAT - ISSH	Vjetore
Përqindja e femrave/meshkujve që përfitojnë pagesë papunësie.	%	INSTAT marrë prej, ISSH	Vjetore
Përqindja e femrave/meshkujve që marrin pension sipas vendbanimit (urbane/rurale) ndaj totalit të kësaj grupmoshe.	%	INSTAT marrë nga ISSH	Vjetore

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave dhe meshkujve që kanë qasje ndaj huave të biznesit dhe mikrokredive të ndara sipas moshës, nivelit arsimor dhe vendndodhjes (rural/urban).	%	INSTAT, marrë nga Banka e Shqipërisë	Vjetore
Përqindja e femrave që përfitojnë nga fondet/kreditë shtetërore sipas vendndodhjes (rural/urban), gjendjes ekonomike dhe asaj martesore.	%	INSTAT, marrë nga Banka e Shqipërisë/METE	Vjetore

Drejtimi: PROMOVIMI I SË DREJTËS SE GRAVE DHE VAJZAVE TË REJA PËR NJË ARSIMIM CILËSOR

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshtësia e mbledhjes së të dhënave
Braktisja e shkollës nga femrat/meshkujt në arsimin e detyrueshëm (5 deri 16 vjeç).	%	MASH	Vjetore
Braktisja e shkollës nga femrat/meshkujt me aftësi të kufizuara në arsimin e detyrueshëm (5 deri 16 vjeç).	%	MASH	Vjetore
Numri i viteve të arsimimit të kryer, sipas nivelit arsimor, seksit dhe vendbanimit (rurale/urbane).	Numër vitesh	INSTAT - AFP	Vjetore
Përqindja bruto e regjistrimit i nxënësve në nivelin e parë arsimor për femra/meshkuj.	%	INSTAT	Vjetore
Përqindja e popullsisë së grupmoshës 15-24 vjeç që mund të lexojnë dhe shkruajnë, të ndarë sipas seksit.	%	INSTAT-ABF	
Raporti femra/meshkuj të cilët janë drejtues/e të institucioneve arsimore sipas niveleve (parë, të dytë dhe atë universitar), si dhe drejtues të drejtorive arsimore rajonale.	%	MASH	Vjetore
Raporti femra/meshkuj midis mësuesve në nivelin e parë arsimor (klasa 1-5), të dytë (atij të ulët klasa 6-9 dhe atij mbi 10 e lart) dhe atë të arsimimit universitar.	%	INSTAT, marrë nga MASH	Vjetore
Raporti i regjistrimit të femrave dhe meshkujve në sistemin arsimor të niveli të parë dhe të dytë.	%	MASH	INSTAT - AFP
Raporti i regjistrimit të femrave dhe meshkujve me aftësi të kufizuara në sistemin arsimor të niveli të parë dhe të dytë.	%	MASH	INSTAT - AFP
Raporti mes femrave dhe meshkujve të cilët janë diplomuar sipas degëve në universitetet publike.	%	MASH	Vjetore
Përqindja e të diplomuarve meshkuj/femra sipas nivelit të arsimimit (gjithsej dhe të ndarë sipas vendbanimit urban/rural).	%	MASH	Vjetore

Shpenzimet për librat, shpenzimet subvencionuese të akorduara nga bordi i shkollës, si mirëmbajtja e klasës, etj. Kostot sekondare për arsimimin e popullsisë më të varfër.	Lekë	MASH INSTAT- LSMS	Vjetore
Raporti femra dhe meshkuj që ndjekin arsimin profesional të specializuar, në nivelin e dytë arsimor dhe më lart sipas profilit të specializimit.	%	MASH	Vjetore
Raporti femra dhe meshkuj me aftësi të kufizuar që ndjekin arsimin profesional të specializuar, në nivelin e dytë arsimor dhe më lart sipas profilit të specializimit.	%	MASH	Vjetore
Përqindja e buxhetit të vënë në dispozicion për arsimimin e femrave dhe meshkujve.	%	MASH	
Raporti i regjistrimit të femrave dhe meshkujve në sistemin arsimor të shkallës së tretë dhe diplomave të universitetit nivelit të dytë profesional dhe universitar sipas profilit të specializimit, vendbanimit dhe rajonit.	%	MASH	Vjetore
Raporti i diplomimit të femrave dhe meshkujve në mastera.	%	MASH	Vjetore
Raporti mes femrave dhe meshkujve që po mbrojnë grada shkencore si, DSH, ASPROF, PROF.	%	MASH	
Përqindja e të diplomuarve sipas seksit, nivelit të arsimit (gjithsej dhe sipas vendbanimit urban/rural)	%	INSTAT- LSMS dhe MASH	Vjetore
Numri i trajnimeve mbi edukatën seksuale në programet e trajnimit të vazhdueshëm (Instituti i Kurrikulës) të shkollave të ciklit të dytë.	%	MASH	Vjetore

Drejtimi: PËRMIRËSIMI I QASJES NDAJ SHËRBIMEVE KUALITATIVE SOCIALE PËR GRATË DHE VAJZAT E REJA NË RREZIK

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e varfërisë absolute sipas seksit, vendbanimit dhe statusit ekonomik.	%	INSTAT-LSMS	Çdo 3 vjet
Përqindja e varfërisë ekstreme sipas seksit, vendbanimit dhe statusit ekonomik.	%	INSTAT- LSMS	Çdo 3 vjet
Përqindja e varfërisë absolute sipas gjinisë së kryefamiljarit/es.	%	INSTAT-LSMS	Çdo 3 vjet
Përqindja e varfërisë relative sipas seksit, vendbanimit dhe statusit ekonomik.	%	INSTAT-LSMS	Çdo 3 vjet
Përqindja e femrave dhe meshkujve përfitues të strehimit social.	%	INSTAT, marrë nga bashkitë	Vjetore

Drejtimi: PËRMIRËSIMI I SHËNDETTIT TË POPULLSISË DUKE SIGURUAR NJË PËRGJIGJE MË TË MIRË TË SISTEMIT SHËNDETTËSOR NDAJ NEVOJAVE TË VEÇANTA TË FEMRAVE DHE MESHKUJVE

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshtësia e mbledhjes së të dhënave
Shkalla e vdekshmërisë nga SIDA sipas seksit.	%	INSTAT-skedar e vdekjes	Vjetore
Vdekshmëria sipas seksit dhe sipas qarkut.	%	INSTAT – skedarët e vdekjeve	Vjetore
Jetëgjatësia, sipas seksit dhe sipas qarkut.	%	INSTAT sektori demografik	Vjetore

Përçindja e lindjeve nën kujdesin e një mjeku/e, mamie, apo ndihmësi/eje të trajnuar.	%	INSTAT, mbledhur nga MSH –format e lindjes	Vjetore
Vdekshmëria e nënave (për 100 000 lindje të gjalla).	Numri për 100 000 lindje	Formulari i vdekjeve, INSTAT	Vjetore
Shkalla e vdekshmërisë foshnjore sipas seksit.	Numri për 1000 lindje të gjalla	Formulari i vdekjeve, INSTAT	Vjetore
Shkalla e vdekshmërisë nga kanceri i gjirit dhe kanceri i qafës së mitrës sipas vendndodhjes dhe moshës.	%	INSTAT-skedat e vdekjeve	Vjetore
Përçindja e aborteve të kryera sipas standardeve, sipas moshës, nivelit arsimor, profesionit dhe vendbanimit (fshat/ qytet); dhe sipas institucionit privat/publik.	%	INSTAT, marrë nga /ISHP	Vjetore
Shpeshësia e SST-ve sipas vendbanimit (urban/rural).	%	INSTAT, marrë nga ISHP	Vjetore
Përhapja e HIV/AIDS-it sipas moshës dhe seksit.	%	INSTAT, marrë nga ISHP	Tremujore
Përçindja e të rriturve dhe fëmijëve me një fazë të përparuar të infeksionit HIV/AIDS që i nënshtrohen trajtimit antiretroviral, sipas seksit dhe vendbanimit (fshat/ qytet).	%	INSTAT, marrë nga ISHP	Vjetore
Përçindja e femrave dhe meshkujve që përfitojnë lehtësira në kujdes shëndetësor.	%	INSTAT, marrë nga ISKSH	Vjetore
Numri i shërbimeve, diagnozave që i përkasin shëndetit riprodhues dhe janë mbuluar nga skema e sigurimeve.	Numer	INSTAT, marrë nga MSH/ISKSH	Vjetore
Përçindja e grave të diagnostikuara me kancer të qafës së mitrës dhe kancerin e gjirit.	%	MSH-regjistri i sëmundjeve	Vjetore
Numri i vizitave obstetrikale të ndara sipas javëve të shtatzanisë: 0-13 javë/ 13 – 28javë/ dhe mbi 28 javë.	%	MSH	Vjetore
Numri i qendrave shëndetësore që ofrojnë paketa të plota të kujdesit para lindjes sipas vendndodhjes dhe pronësisë/ menaxhimit publike.	Numer	MSH	Vjetore

Formulari 2/1

Ministria e Mbrojtjes Për treguesit e mëposhtëm nuk ka burim të dhënash për momentin, por është rënë dakord me institucionin që të mblidhen në të ardhmen. Mbështetje për mbledhjen e metadatave të këtyre treguesve do të jepet sipas kërkesës.

Drejtimi 2: FUQIZIMI I GRAVE NËPËRMJET PJESËMARRJES SË TYRE MË TË MADHE NË VENDIMMARRJE

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshësia e mbledhjes së të dhënave	Shënime
Përçindja e femrave dhe meshkujve të përfshira në forcat e armatosura, sipas gradave.	%	INSTAT, marrë nga Ministria e Mbrojtjes	Vjetore	

Formulari 2/2

Departamenti i Administratës Publike dërgon treguesit e përpunuar, të listuar si më poshtë tek INSTAT sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit bazë	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave dhe meshkujve në shërbimin civil, në katër nivelet më të larta të mbajtjes së detyrave.	%	INSTAT, marrë nga DAP	Vjetore
Përqindja e femrave dhe meshkujve të punësuar në sektorin publik, në nivel administrativ dhe menaxherial.	%	INSTAT, marrë nga DAP	Vjetore

Formulari 2/3

Instituti i Shëndetit Publik (ISHP) dërgon treguesit e përpunuar, të listuar si më poshtë tek INSTAT, sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e aborteve të kryera sipas standardeve, sipas moshës, nivelit arsimor, profesionit dhe vendbanimit (fshat/qytet); dhe sipas institucionit privat/publik.	%	INSTAT, marrë nga ISHP	Vjetore
Shpeshhtësia e SST-ve sipas vendbanimit (urban/rural).	%	INSTAT, marrë nga ISHP	Vjetore
Përhapja e HIV/AIDS-it sipas moshës dhe seksit.	%	ISHP	Tremujore
Përqindja e të rriturve dhe fëmijëve me një fazë të përparuar të infeksionit HIV/AIDS, që i nënshtrohen trajtimit antiretroviral, sipas seksit dhe vendbanimit, (fshat/qytet).	%	ISHP	Vjetore

Formulari 2/4

Instituti i Sigurimeve të Kujdesit Shëndetësor (ISKSH) dërgon treguesit e listuar si më poshtë tek INSTAT sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Numri i shërbimeve, diagnozave që i përkasin shëndetit riprodhues dhe janë mbuluar nga skema e sigurimeve.	Numër	MSH/ISKSH	Vjetore
Përqindja e femrave dhe meshkujve që përfitojnë lehtësira në kujdes shëndetësor.	%	INSTAT, marrë nga ISKSH	Vjetore

Formulari 2/5

Instituti i Sigurimeve Shoqërore dërgon treguesit e listuar si më poshtë tek INSTAT-i, sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit bazë	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave/meshkujve të cilët gëzojnë të drejtën e pasjes së lejes së lindjes.	%	INSTAT, marrë nga ISSH	Vjetore
Përqindja e grave dhe burrave përfitues/e të lejes së lindjes të pjesshme ndaj periudhës totale të vendosur në ligj.	%	INSTAT, marrë nga ISSH	Vjetore
Përqindja e femrave/meshkujve që përfitojnë pagesë papunësie.	%	INSTAT, marrë prej ISSH	Vjetore
Përqindja e femrave/meshkujve që marrin pension sipas vendbanimit (urbane/rurale) ndaj totalit të kësaj grupmoshe.	%	INSTAT, marrë nga ISSH	Vjetore

Formulari 2/6

Komisioni Qendror i Zgjedhjeve (KQZ) dërgon treguesit të listuar si më poshtë tek INSTA-i, sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave dhe meshkujve kandidatë/e në listat partiake vendore.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e femrave dhe meshkujve kandidatë/e në listat partiake kombëtare.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e femrave dhe meshkujve drejtues/e në partitë politike.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e femrave dhe meshkujve të regjistruar si votues.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e femrave dhe meshkujve (me të drejtë vote) që votojnë.	%	INSTAT, marrë prej KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e listave zonale për zgjedhjet kombëtare që përmbushin kuotat.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Numri mesatar i kandidateve femra në listat partiake kombëtare.	Numër	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Numri mesatar i kandidateve femra në listat partiake vendore.	Numër	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e femrave dhe meshkujve në KQZ dhe në Komisionin Zonal Administrativ Rajonal.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale
Përqindja e listave zonale për zgjedhjet vendore që përmbushin kuotat.	%	INSTAT, marrë nga KQZ	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale

Formulari 2/7

Ministria e Arsimit dhe e Shkencës dërgon treguesit e listuar si më poshtë tek INSTAT-i, sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Braktisja e shkollës nga femrat/meshkujt në arsimin e detyrueshëm (5 deri 16 vjeç).	%	MASH	Vjetore
Braktisja e shkollës nga femrat/meshkujt me aftësi të kufizuara në arsimin e detyrueshëm (5 deri 16 vjeç).	%	MASH	Vjetore
Numri i viteve të arsimimit të kryer, sipas nivelit arsimor, seksit, dhe vendbanimit (rurale/urbane).	Vite	INSTAT - AFP	Vjetore
Përqindja bruto e regjistrimit i nxënësve në nivelin e parë arsimor për femra/meshkuj.	%	INSTAT	Vjetore
Përqindja e popullsisë së grupmoshës 15-24 vjeç që mund të lexojnë dhe shkruajnë, të ndarë sipas seksit.	%	INSTAT-ABF	
Raporti femra/meshkuj të cilët janë drejtues/e të institucioneve arsimore sipas niveleve (parë, të dytë dhe atë universitar), si dhe drejtues të drejtorive arsimore rajonale.	%	MASH	Vjetore
Raporti femra/meshkuj midis mësuesve në nivelin e parë arsimor (klasa 1-5), të dytë (atij të ulët klasa 6-9 dhe atij mbi 10 e lart) dhe atë të arsimimit universitar.	%	INSTAT, marrë nga MASH	Vjetore
Raporti i regjistrimit të femrave dhe meshkujve në sistemin arsimor të niveli të parë dhe të dytë.	%	MASH	INSTAT - AFP
Raporti i regjistrimit të femrave dhe meshkujve me aftësi të kufizuara në sistemin arsimor të niveli të parë dhe të dytë.	%	MASH	INSTAT - AFP
Raporti mes femrave dhe meshkujve të cilët janë diplomuar sipas degëve në universitetet publike.	%	MASH	Vjetore
Përqindja e të diplomuarve meshkuj/femra sipas nivelit të arsimimit (gjithsej dhe të ndarë sipas vendbanimit urban/rural).	%	MASH	Vjetore
Shpenzimet për librat, shpenzimet subvencionuese të akorduara nga bordi i shkollës, si mirëmbajtja e klasës, etj. kostot sekondare për arsimimin për popullsinë më të varfër.	Lekë	MASH dhe INSTAT-LSMS	Vjetore
Raporti femra dhe meshkuj që ndjekin arsimin profesional të specializuar, në nivelin e dytë arsimor dhe më lartë sipas profilit të specializimit.	%	MASH	Vjetore
Raporti femra dhe meshkuj me aftësi të kufizuara që ndjekin arsimin profesional të specializuar, në nivelin e dytë arsimor dhe më lartë sipas profilit të specializimit.	%	MASH	Vjetore
Përqindja e buxhetit të vënë në dispozicion për arsimimin e femrave dhe meshkujve.	%	MASH	
Raporti i regjistrimit të femrave dhe meshkujve në sistemin arsimor të shkallës së tretë dhe diplomave të universitetit nivelit të dytë profesional dhe universitar sipas profilit të specializimit, vendbanimit dhe rajonit.	%	MASH	Vjetore
Raporti i diplomimit të femrave dhe meshkujve në mastera.	%	MASH	Vjetore
Raporti mes femrave dhe meshkujve që po mbrojnë grada shkencore si, DSH, ASPROF, PROF.	%	MASH	Vjetore
Përqindja e të diplomuarve sipas seksit, nivelit të arsimit (gjithsej dhe sipas vendbanimit urban/rural).	%	INSTAT-LSMS dhe MASH	Vjetore
Numri i trajnimeve mbi edukatën seksuale në programet e trajnimit të vazhdueshëm (Instituti i Kurrikulës) të shkollave të ciklit të dytë.	%	MASH	Vjetore

Formulari 2/8

Ministria e Drejtësisë dërgon treguesit e listuar si më poshtë tek INSTAT-i, sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit bazë	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave dhe meshkujve gjyqtarë sipas niveleve.	%	INSTAT, marrë nga MD	Vjetore
Përqindja e femrave dhe meshkujve prokurorë sipas niveleve.	%	INSTAT, marrë nga MD	Vjetore

Formulari 2/9

Ministria e Ekonomisë, Tregtisë dhe Energjetikës (METE) dërgon treguesit e listuar si më poshtë tek INSTAT-i, shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave që përfitojnë nga fondet/kreditë shtetërore sipas vendndodhjes (rural/urban), gjendjes ekonomike dhe asaj martesore.	%	INSTAT, marrë nga METE	Vjetore

Formulari 2/10

Ministria e Shëndetësisë dërgon treguesit e listuar si më poshtë tek INSTAT-i, sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Shkalla e vdekshmërisë nga SIDA sipas seksit.	%	INSTAT-skedat e vdekjes	Vjetore
Vdekshmëria sipas seksit dhe sipas qarkut.	%	INSTAT – skedarët e vdekjeve	vjetore
Jetëgjatësia, sipas seksit dhe sipas qarkut.	%	INSTAT, sektori demografik	vjetore
Përqindja e lindjeve nën kujdesin e mjekut/es, mamisë ose ndihmësit/es së trajnuar.	%	MSH, regjistri i lindjeve	Vjetore
Vdekshmëria e nënave për 100,000 lindje të gjalla.	Numër për 100 000 lindje të gjalla	INSTAT-skedat e vdekjes dhe MSH	Vjetore
Shkalla e vdekshmërisë foshnjore sipas seksit.	Numri për 1000 lindje të gjalla	Formulari i vdekjeve INSTAT	Vjetore
Shkalla e vdekshmërisë nga kanceri i gjirit dhe kanceri i qafës së mitrës sipas vendndodhjes, moshës.	%	INSTAT-skedat e vdekjeve	vjetore
Përqindja e grave të diagnostikuara me kancer të qafës së mitrës dhe kancerin e gjirit.	%	MSH-regjistri i sëmundjeve	Vjetore
Numri i vizitave obstetrikale të ndara sipas javëve të shtatzanisë: 0-13javë/ 13 – 28javë/ dhe mbi 28 javë.	%	MSH	Vjetore
Numri i qendrave shëndetësore që ofrojnë paketa të plota të kujdesit para lindjes sipas vendndodhjes dhe pronësisë/menaxhimit publike.	Numer	MSH	Vjetore

Formulari 2/11

Ministria e Brendshme dërgon treguesit e si më poshtë tek INSTAT-i, sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave dhe meshkujve të përfshirë në strukturat policore sipas gradave.	%	INSTAT, marrë nga Ministria e Brendshme	Vjetore

Formulari nr.3

Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta, si edhe institucionet e tjera në varësi të saj bien mbledh treguesit e përpunuar, të listuar si më poshtë, si pjesë e detyrimeve që janë aktualisht në fuqi.

Drejtimi: MEKANIZMAT LIGJORË DHE INSTITUCIONALË TË CILËT SIGUROJNË BARAZINË GJINORE

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Ekzistenca e legjislacionit dytësor për eliminimin e dhunës në familje dhe LBGJ-së, që përfshijnë:	Cilësor	MPÇSSH	Vjetore
Shërbime ligjore falas;	Cilësor	MPÇSSH	Vjetore
Funksionimin e strehëzës kombëtare;	Cilësor	MPÇSSH	Vjetore
Koordinimin ndërinstitutional;	Cilësor	MPÇSSH	Vjetore
Strehimi.	Cilësor	MPÇSSH	Vjetore
Monitorimi i angazhimeve të barazisë gjinore, duke përfshirë këtu grumbullimin e të dhënave statistikore të nevojshme.	Cilësor	INSTAT dhe MPÇSSH	Vjetore
Përqindja e politikave kombëtare dhe sektoriale ekzistuese dhe legjislacioni që integron barazinë gjinore, duke përdorur standarde dhe norma ndërkombëtare.	%	MPÇSSH	Vjetore
Pjesa e buxheteve në sektorët e gjerë të politikave/legjislacionit të cilët mbështesin barazinë gjinore.	%	MPÇSSH	Vjetore
Shkalla e zbatimit të masave të veçanta në politikat kombëtare dhe legjislacionit për të mbështetur barazinë gjinore.	Cilësore	MPÇSSH	Vjetore
Numri i debateve parlamentare lidhur me barazinë gjinore, të drejtat njerëzore të grave dhe dhunës në familje për vit.	Numër	MPÇSSH	Vjetore
Numri i: a) ministrive, b) agjencive qeveritare, të cilat kanë vendosur nëpunës të barazisë gjinore me a) kohë të plotë, b) kohë të pjesshme në departamentet përkatëse të politikave.	Numër	MPÇSSH	Vjetore
Numri i njësive të administratës publike lokale që kanë punësuar nëpunës të barazisë gjinore: a) me kohë të plotë, b) me kohë të pjesshme.	Numër	MPÇSSH	Vjetore

Numri i vendimeve marrë nga Këshilli Kombëtarë mbi Barazinë Gjinore dhe alokimet buxhetore për të mbështetur zbatimin e vendimeve.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i raporteve: a) qeveritare; b) sektoriale; c) të donatorëve që shpjegojnë gjendjen e grave dhe barazinë gjinore.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i veprimeve të përbashkëta të marra nga institucionet përgjegjëse kombëtare që varen nga LBGJ-ja me nëpunësit gjinorë.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i veprimeve të përbashkëta të koordinuara mes qeverisë dhe organizatave jofitimprurëse që punojnë në fushën e barazisë gjinore dhe të drejtat e njeriut e të grave.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i fushatave sensibilizuese në nivel vendor mbi barazinë gjinore dhe dhunën në familje.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore

Drejtimi: FUQIZIMI EKONOMIK I GRAVE DHE MUNDËSITË E TYRE NE RRIJJE PËR PUNËSIM DHE TRAJNIMET PROFESIONALE

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave që trajnohen në DRFPP-të, si dhe të atyre që përfitojnë formim profesional me tarifa të reduktuara dhe falas.	%	MPÇSSHB/ SHKP	Vjetore
Përqindja e femrave të punësuar nëpërmjet formimit profesional.	%	MPÇSSHB/ SHKP	Vjetore
Rishikim dhe mundësisht përmirësim i Kodit të Punës për të siguruar përputhje me normat dhe direktivat ndërkombëtare (CEDAW, BE, Këshilli i Evropës) lidhur me barazinë gjinore në vendin e punës.	Cilësore	MPÇSSHB	Vjetore Një herë
Përqindja e femrave/meshkujve kryefamiljarë/e që përfitojnë ndihmë ekonomike.	%	MPÇSSHB marrë nga SHSSH	Vjetore

Drejtimi: PËRDITËSIMI I ROLIT TË MEDIAS NË PËRPARIMIN E BARAZISË GJINORE NË SHOQËRI, DUKE PËRFSHIRË PJESËMARRJEN NË RRIJJE TË GRAVE DHE VAJZAVE TË REJA NË MEDIA

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshësia e mbledhjes së të dhënave
Ndarja e hapësirës për trajtimin e çështjeve mbi gratë në median: a) e shkruar, b) audio dhe c) vizive.	%	MPÇSSHB	Çdo tre vjet dhe/ose menjëherë pas zgjedhjeve
Ndarja e mediave të shkruara, audio dhe vizive, të cilat sistematikisht përdorin gjuhë jo të duhur duke iu referuar seksit femër.	%	MPÇSSHB	Çdo tre vjet dhe/ose menjëherë pas zgjedhjeve
Ndarja e hapësirës për trajtimin e çështjeve mbi gratë në median e shkruar/audio dhe vizive.	Cilësore	MPÇSSHB	Çdo tre vjet dhe/ose menjëherë pas zgjedhjeve
Kategorizimi i mediave të shkruara/audio dhe vizive të cilat sistematikisht përdorin gjuhë jo të duhur duke iu referuar seksit femër.	Cilësore	MPÇSSHB	Çdo tre vjet dhe/ose menjëherë pas zgjedhjeve
Numri i gazetarëve dhe anëtarët e stafit redaksional dhe shpërndarja e tyre sipas seksit, nivelit, llojit dhe medias.	Numër	MPÇSSHB	Çdo tre vjet dhe/ose menjëherë pas zgjedhjeve
Numri i grave të përfaqësuara në një mënyrë të barabartë në median e shkruar/audio dhe vizive.	Numër	MPÇSSHB	Çdo tre vjet dhe/ose menjëherë pas zgjedhjeve

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Numri i bashkive që kanë marrëveshje të nënshkruara me aktorët vendorë për t'iu përgjigjur, ndihmuar dhe monitoruar rastet e dhunës në familje në rajonet e tyre.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i bashkive me sistem të ngritur të monitorimit të përhapjes së dhunës në familje.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i strukturave/njësive në nivel vendor dhe kombëtar që merren me eliminimin e dhunës në familje, sipas llojit të organizmit (polici, gjyqësor, shëndetësi, arsim, mbrojtje sociale, etj.).	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i gjyqtarëve të përfshirë në kurse të vazhdueshme trajnimi për ligjin kundër dhunës në familje dhe për barazinë gjinore në Shkollën e Magjistraturës.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i qendrave (private dhe publike) që ofrojnë shërbime për viktimat e dhunës në familje, sipas burimit të ndihmës.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i shtretërve/vendeve që ekzistojnë në qendrat që ofrojnë mbështetje për viktimat e dhunës në familje, sipas 12 qarqeve.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i qendrave që ofrojnë shërbime sociale dhe rehabilitime për viktimat e dhunës në familje, si edhe për ushtruesit e dhunës, sipas 12 qarqeve.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore
Numri i OJF-ve që punojnë për eliminimin e dhunës në familje, sipas 12 qarqeve.	Numër	MPÇSSHB	Vjetore

Formulari 3/1

Komisioni Qendror i Zgjedhjeve (KQZ) dërgon treguesit e listuar si më poshtë te sektori i statistikës në MPÇSSHB, sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e vendeve të mbajtura nga femrat dhe meshkujt në pozicione të zgjedhura vendore dhe kombëtare.	%	MPÇSSHB marrë nga KQZ	Pas çdo zgjedhjeje vendore apo kombëtare
Numri i rasteve kur organizmat administrativë ndërmarrin sanksione siç parashikohen nga LBGJ dhe Kodi Zgjedhor në mbështetje të kuotave, siç aplikohet për pozicionet e zgjedhura dhe emëruara në nivel kombëtar dhe vendor.	Numër	MPÇSSHB në bashkëpunim me KQZ-në dhe Kuvendin	Zgjedhjet kombëtare dhe lokale

Formulari 3/2

Ministria e Shëndetësisë dërgon treguesit e listuar si më poshtë te sektori i statistikës në MPCSSH B sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Numri i grave dhe vajzave që marrin ndihmë në qendrat e kujdesit shëndetësor si pasojë e dhunës në familje sipas rajonit moshës, nivelit arsimor, gjendjes martesore dhe profesionit.	Numër	MPCSSH B/ MSH	Vjetore

Formulari 3/3

Departamenti i Administratës Publike dërgon treguesit e listuar si më poshtë te sektori i statistikës në MPCSSH B, sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme.

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Përqindja e femrave dhe meshkujve në vendet e emëruara në organizmat e niveleve kombëtare dhe vendore qeveritare.	%	MPCSSH B marrë nga DAP	Vjetore
Përqindja e femrave dhe meshkujve në shërbimin civil, në katër nivelet më të larta të mbajtjes së detyrave.	%	MPCSSH B marrë nga DAP	Vjetore

Formulari 3/4

Ministria e Brendshme dhe Drejtoria e Policisë së Shtetit dërgojnë treguesit e listuar si më poshtë te sektori i statistikës në MPCSSH B sipas shpeshhtësisë së mbledhjes së treguesve në tabelën e mëposhtme:

Treguesit	Njësia e matjes	Burimi i të dhënave	Shpeshhtësia e mbledhjes së të dhënave
Numri i rasteve të regjistruara të dhunës në familje, sipas llojit, seksit, moshës, nivelit arsimor, statusit të punësimit, statusit civil, shtetësisë, minoritetit, dhe vendbanimit (urbane/rurale).	Numër	MPCSSH B/ Drejtoria e Policisë së Shtetit	Çdo 6 muaj/çdo 5 vjet
Numri i punonjësve të Policisë së Shtetit të trajnuar për zbatimin e ligjit “Për masat ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”, duke zbatuar procedura standarde për trajtimin dhe mbrojtjen e viktimave.	Numër	MPCSSH B/ Drejtoria e Policisë së Shtetit	Vjetore
Numri i veprimeve të kryera nga punonjësve të policisë së shtetit për të mbrojtur viktimat e dhunës në familje, si këshillime, kërkesëpadi për urdhër mbrojtjeje, referime në prokurori.	Numër	MPCSSH B/ Drejtoria e Policisë së Shtetit	Vjetore

LIGJ
Nr.10 221, datë 4.2.2010

PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI⁸⁹
(ndryshuar me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

Në mbështetje të neneve 18, 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozim të një grupi deputetësh,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Objekti

(ndryshuar me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.

Neni 2

Qëllimi

Qëllimi i këtij ligji është të sigurojë të drejtën e çdo personi për:

- a) barazi përpara ligjit dhe mbrojtje të barabartë nga ligji;
- b) barazi të shanseve dhe mundësive për të ushtruar të drejtat, për të gëzuar liritë dhe për të marrë pjesë në jetën publike;
- c) mbrojtje efektive nga diskriminimi dhe nga çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin.

---

⁸⁹. Përafruar plotësisht me:

1. 32000L0043, Direktivën e Këshillit 2004/43/KE të 29 qershorit 2000 për “Zbatimin e parimit të trajtimit të barabartë ndërmjet personave pavarësisht prejardhjes racore apo etnike”.
2. 32000L0078, Direktivën e Këshillit 2000/78/KE të 27 nëntorit 2000 për “Përcaktimin e një kuadri të përgjithshëm për trajtimin e barabartë në punësim dhe marrëdhëniet gjatë punës”.
3. 32004L0113, Direktivën e Këshillit 2004/113/KE të 13 dhjetorit 2004 për “Zbatimin e parimit të trajtimit të barabartë ndërmjet burrave dhe grave në mundësinë për të pasur dhe për t’u furnizuar me mallra dhe shërbime”.
4. 32006L0054, Direktivën e Parlamentit Europian dhe të Këshillit 2006/54/KE të 5 korrikut 2006 për “Zbatimin e parimit të mundësive të barabarta dhe të trajtimit të barabartë të burrave dhe grave në çështjet e punësimit dhe marrëdhëniet gjatë punës”.

Neni 3

Përkufizimet

(ndryshuar me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

1. “Diskriminim” është çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët të të drejtave e lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi.

2. “Diskriminim i drejtpërdrejtë” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një person ose grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër, ose një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji.

3. “Diskriminim ndërsektorial” është ajo formë diskriminimi në të cilën disa shkaqe veprojnë dhe bashkëveprojnë me njëra-tjetrën në të njëjtën kohë, në mënyrë të tillë që ato të jenë të pandashme dhe të prodhojnë forma të veçanta të diskriminimit.

4. “Diskriminim për shkak të shoqërimit” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur ka një dallim, kufizim ose preferencë për arsye të shoqërimit me persona që u përkasin grupeve të përmendura në nenin 1 të këtij ligji, si dhe për shkak të supozimit për një shoqërim të tillë.

5. “Diskriminim i shumëfishtë” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një person ose grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër ose një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në dy ose më shumë shkaqe që veprojnë veçmas.

6. “Diskriminim strukturor” është ajo formë diskriminimi që u referohet rregullave, normave, praktikave, modeleve të qëndrimeve dhe sjelljeve në institucione dhe në struktura të tjera shoqërore, që në mënyrë të vetëdijshme ose të pavetëdijshme paraqesin pengesa për grupet ose individët për të pasur të njëjta të drejta dhe mundësi si të tjerët dhe që kontribuojnë në rezultate më pak të favorshme për ta në raport me të tjerët.

7. “Diskriminim i tërthortë” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një dispozitë, kriter ose praktikë, e paanshme në dukje, do ta vinte një person ose grup personash në kushte më pak të favorshme, për shkaqet e parashtruara në nenin 1 të këtij ligji, në raport me një tjetër person ose grup personash, kur ajo dispozitë, kriter a praktikë nuk justifikohet objektivisht nga një synim i ligjshëm, ose kur mjetet e arritjes së këtij synimi ose nuk janë të përshtatshme, ose nuk janë të domosdoshme dhe në përpjesëtim të drejtë me gjendjen që e ka shkaktuar atë.

8. “Gjuha e urrejtjes” është çdo formë e shprehjes në publik, me çdo mjet, e promovimit, nxitjes së denigrimit, urrejtjes ose shpifjes, çdo shqetësim, fyerje, stereotip negativ, stigmatizim ose kërcënim ndaj një personi ose grupi personash, si dhe çdo justifikim i të gjitha formave të shprehjes e bazuar në një listë joshteruese të shkaqeve, sipas nenit 1 të këtij ligji.

9. “Mohim i një përshtatjeje të arsyeshme” është ajo formë diskriminimi që ndodh kurdoherë kur ka një mohim ose kundërshtim për të kryer ndryshime ose rregullime të domosdoshme e të përshtatshme, që nevojiten në një rast të veçantë dhe nuk imponojnë një barrë të tepruar, me qëllim që të sigurohet gëzimi dhe ushtrimi në baza të barabarta i të drejtave dhe lirive themelore, të njohura në kuadrin ligjor kombëtar, për personat me aftësi të kufizuara, ose të ndodhur në kushtet e tjera të përmendura në nenin 1 të këtij ligji.

10. “Nxitja ose ndihma për diskriminim” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një ose më shumë persona nxisin ose ndihmojnë një ose më shumë persona të tjerë, duke përfshirë edhe financimin e tyre, me qëllim për të diskriminuar, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji.

11. “Organizatata me interesa legjitime” janë ato organizata, të cilat janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë dhe kanë si objekt të deklaruar të veprimtarisë së tyre mbrojtjen e të drejtave të njeriut, ose u ofrojnë ndihmë viktimave të diskriminimit.

12. “Qëllimi i shpallur për diskriminim” është ajo formë diskriminimi që ndodh bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, edhe në mungesë të një viktime konkrete.

13. “Shqetësim” është ajo formë diskriminimi që ndodh në rastin e një sjelljeje të padëshiruar, kur lidhet me cilëndo nga shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji, që ka për qëllim ose efekt cenimin e dinjitetit të personit dhe krijimin e një mjedisi frikësues, armiqësor, përçmues, poshtërues a ofendues për atë person, si dhe trajtimi më pak i favorshëm, i kryer si rezultat i kundërshtimit ose i mosnënshtrimit nga ana e personit të cenuar ndaj një sjelljeje të tillë.

14. “Shqetësim seksual” është ajo formë diskriminimi që ndodh në rastin e një sjelljeje të padëshiruar, verbale ose joverbale, e natyrës seksuale, e cila ka për qëllim ose efekt cenimin e dinjitetit të personit dhe krijimin e një mjedisi frikësues, armiqësor, përçmues, poshtërues a ofendues për të.

15. “Udhëzim për të diskriminuar” është një udhëzim ose kërkesë për të diskriminuar një ose më shumë persona, në bazë të shkaqeve të përmendura në nenin 1 të këtij ligji.

16. “Veçimi” është ajo formë diskriminimi, e cila ndodh në rastet kur një person ose grup personash ndahen nga të tjerët pa një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, dhe kjo ndarje bëhet për të paktën një nga shkaqet e parashikuara në nenin 1 të këtij ligji.

17. “Viktimizimi” është trajtim i disfavorshëm ose pasojë negative, që vjen si reagim ndaj një ankimit a një procedimi, që synon zbatimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit, sipas parashikimeve të nenit 1 të këtij ligji, lidhur me pretendimin për diskriminim të ankuesit.

Neni 3/1

Format e rënda të diskriminimit

(shtuar me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

Çdo sjellje diskriminuese që është motivuar nga më shumë se një shkak, kur është kryer më shumë se një herë, kur ka zgjatur për një periudhë të gjatë kohore, ose kur ka sjellë pasoja veçanërisht të dëmshme për viktimën përbën formë të rëndë të diskriminimit.

Neni 4

Subjektet

1. Ky ligj zbatohet për të gjithë personat, që jetojnë dhe qëndrojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë.

2. Shtetasit shqiptarë, me banim të përkohshëm ose të përhershëm jashtë kufijve të Republikës së Shqipërisë, gëzojnë mbrojtjen, që ofron ky ligj, në marrëdhëniet me organet shtetërore shqiptare.

3. Personat fizikë e juridikë të huaj, me banim, vendqëndrim apo seli jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, gëzojnë mbrojtjen, që ofron ky ligj, në marrëdhëniet me organet shtetërore shqiptare.

Neni 5

Ndalimi i diskriminimit

(hequr pika 2 me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

1. Ndalohet diskriminimi për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji dhe mosmarrja në shqyrtim, sipas rasteve të përmendura në nenin 3 të këtij ligji, e një ankimi ose procedure, si dhe çdo forme tjetër sjelljeje që pengon zbatimin e parimit të trajtimit të barabartë.

Neni 6

Trajtimi i ndryshëm i përligjur

1. Ndalimi i diskriminimit i përshkruar nga ky ligj nuk zbatohet në raste kur ka një qëllim objektivisht të justifikueshëm dhe të përligjur në bazë të Kushtetutës, të marrëveshjeve apo akteve ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë dhe legjislacioni në fuqi.

2. Trajtimi i ndryshëm që bazohet në një karakteristikë të lidhur me shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji, nuk përbën diskriminim kur për shkak të natyrës së aktiviteteve profesionale, ose të kushteve në të cilat profesioni ose veprimtaria ushtrohet, këto karakteristika përbëjnë një kërkesë të vërtetë dhe profesionale të domosdoshme, me kusht që qëllimi i trajtimit të ndryshëm të jetë i përligjur dhe kërkesa të mos kapërcejë atë çfarë është e domosdoshme për realizimin e saj.

Neni 7

Mbrojtja nga diskriminimi

(shtuar pika 3 me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

1. Çdo veprim ose mosveprim i autoriteteve publike ose i personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta ose të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash, përbën diskriminim.

2. Eliminimi i të gjitha privilegjeve dhe i diskriminimit të padrejtë, garantohet për cilindo, në bazë të të drejtave vetjake, politike, ekonomike, shoqërore dhe kulturore të siguruara nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë dhe aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi.

3. Autoritetet publike kanë detyrimin për të promovuar barazinë dhe për të parandaluar diskriminimin gjatë ushtrimit të funksioneve të tyre.

Neni 8

Reklamat diskriminuese

Ndalohet publikimi i reklamave dhe njoftimeve të ndryshme, nëse ato paraqesin, haptazi apo në mënyrë të nënkuptuar, qëllim për të diskriminuar, për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji.

Neni 9

Pjesëmarrja në politikë

Ndalohet diskriminimi në ushtrimin e së drejtës për të zgjedhur, për t'u zgjedhur dhe për t'u emëruar në një detyrë publike, për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji.

Neni 10

Ndërgjegjia dhe feja

1. Ndalohet diskriminimi lidhur me ushtrimin e lirisë së ndërgjegjes dhe fesë, veçanërisht kur ka të bëjë me shprehjen e tyre individualisht ose kolektivisht, në publik ose në jetën private, nëpërmjet kultit, arsimit, praktikave ose kryerjes së riteve.

2. Përjashtimi nga kjo dispozitë mund të lejohet vetëm kur ekziston një përligje e arsyeshme dhe objektive. Megjithatë, në çdo rast, lejimi i diskriminimit për shkak të ushtrimit të lirisë së ndërgjegjes dhe fesë mund të vendoset vetëm me ligj për një interes publik ose për mbrojtjen e të

drejtave të të tjerëve. Përjashtimi për këtë shkak duhet të jetë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar nevojën për diskriminimin. Në çdo rast lejimi i diskriminimit për shkak të ushtrimit të lirisë së ndërgjegjes dhe fesë nuk mund të cenojnë thelbin e lirisë dhe të të drejtave dhe në asnjë rast nuk mund të tejkalojnë kufizimet e parashikuara në Konventën Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Neni 11 **Veprime pozitive**

Masa e përkohshme, e veçantë që synon përsheptimin e vendosjes reale të barazisë, kur mungesa e barazisë është shkaktuar nga diskriminimi për çdo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, konsiderohet veprim pozitiv dhe nuk përbën diskriminim, sipas këtij ligji. Kjo masë ndërpritet sapo të jenë arritur objektivat e trajtimit dhe ofrimit të mundësive të barabarta.

KREU II MBROJTA NGA DISKRIMINIMI NË PUNËSIM

Neni 12 **Ndalimi i diskriminimit**

1. Ndalohet diskriminimi i personit në lidhje me të drejtën e tij për punësim. Diskriminimi përfshin çdo dallim, kufizim ose përjashtim që bazohet në shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji dhe që, ndër të tjera, ka lidhje me:

- a) shpalljen e vendeve të lira të punës;
- b) rekrutimin dhe përzgjedhjen e punëmarrësve;
- c) trajtimin e punëmarrësve në vendin e punës, duke përfshirë trajtimin e tyre gjatë vendosjes ose ndryshimit të kushteve të punës, shpërblimin, përfitimet dhe mjedisin e punës, trajtimin lidhur me trajnimet profesionale ose gjatë procesit disiplinor apo lidhur me pushimin nga puna ose zgjidhjen e kontratës së punës;
- ç) anëtarësinë në sindikata dhe mundësinë për të përfitur nga lehtësitë që siguron kjo anëtarësi.

2. Ndalohet çdo lloj shqetësimi, përfshirë edhe shqetësimin seksual, nga punëdhënësi përkundërt një punëmarrësi ose një kërkuesi për punë ose midis punëmarrësve.

3. Zbatimi i masave të posaçme dhe të përkohshme, bazuar në shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji, me qëllim përsheptimin e barazisë në fushën e punësimit, nuk konsiderohet diskriminim. Zbatimi i masave të tilla, në asnjë rast, nuk mund të nënkuptojë mbajtjen në mënyrë të përhershme të standardeve të pabarabarta ose të ndryshme dhe masat e posaçme ndërpritën kur arrihet objektivi i trajtimit dhe ofrimit të mundësive të barabarta.

Neni 13 **Detyrimet e punëdhënësit**

1. Punëdhënësi është i detyruar:

- a) të zbatojë, të mbrojë e të nxisë parimin e barazisë dhe të ndalimit të çdo lloj diskriminimi;
- b) të marrë masat e nevojshme, përfshirë dhe masa disiplinore, për mbrojtjen e punëmarrësve nga diskriminimi dhe viktimizimi, brenda një muaji nga marrja e dënjesisë;
- c) t'u përgjigjet efektivisht dhe në përputhje me këtë ligj ankimeve të marra për shkak të diskriminimit të kryer nga punëmarrësit e tij, brenda një muaji nga marrja e tyre.

2. Punëdhënësi detyrohet të rrisë ndërgjegjësimin për këtë ligj edhe duke e afishuar atë në mjediset publike të vendit të punës, si dhe të mundësojë kuptimin e plotë të tij me mjetet e veta ose me ndihmën e subjekteve të specializuara.

Neni 14

Detyrat e Këshillit të Ministrave, ministrit përgjegjës për punën dhe çështjet sociale dhe ministrit përgjegjës për çështjet e brendshme

Këshilli i Ministrave, ministri përgjegjës për punën dhe çështjet sociale dhe ministri përgjegjës për çështjet e brendshme janë secili përgjegjës për marrjen e masave me karakter pozitiv për të luftuar diskriminimin në lidhje me të drejtën për punësim. Masat që merren, ndër të tjera, janë:

a) rritja e ndërgjegjësimit për këtë ligj të punëmarrësit dhe punëdhënësit, ndër të tjera, duke dhënë informacion për këtë ligj;

b) vendosja e politikave të posaçme dhe të përkohshme, në bazë të shkaqeve të përmendura në nenin 1 të këtij ligji, me qëllim nxitjen e barazisë, në veçanti midis burrit dhe gruas, si dhe midis personave me aftësi të plotë fizike dhe atyre me aftësi të kufizuar.

Neni 15

Të drejtat e punëmarrësit

1. Çdo punëmarrës ka të drejtë të ankohet te punëdhënësi, te Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, ose në gjykatë, nëse beson se ka pësuar diskriminim. Kjo dispozitë nuk e kufizon të drejtën e ankimit në institucione të veçanta, të ngritura pranë sektorëve të ndryshëm të punësimit.

2. Gjatë periudhës së shqyrtimit të ankesës, punëmarrësi ka të drejtë të vazhdojë punën sipas kushteve të kontratës.

3. Punëmarrësi ka të drejtë të marrë informacion në çdo kohë në lidhje me trajtimin e ankesës, si dhe të marrë shpjegime për vendimet e marra nga punëdhënësi, në përgjigje të ankesës së tij, menjëherë pas shqyrtimit.

4. Në rast se punëdhënësi nuk merr masa për të hetuar dhe për të zgjidhur ankesën për diskriminim, punëmarrësi që ka bërë ankesën ka të drejtë ta ndërpresë punën, pa humbur të drejtën e pagës, për aq kohë sa është e nevojshme për t'u mbrojtur nga diskriminimi. Punëmarrësi kthen pagën e marrë, sipas këtij neni, në rast se diskriminimi i pretenduar nuk rezulton i vërtetuar me vendim të formës së prerë.

Neni 16

Zbatimi i ligjit për personat e vetëpunësuar

Dispozitat e kreut II të këtij ligji zbatohen në lidhje me kushtet për pranimin në profesion dhe marrjen e lejeve të ushtrimit të profesionit, sidomos në rastet kur personat janë të vetëpunësuar.

KREU III

MBROJTJA NGA DISKRIMINIMI NË FUSHËN E ARSIMIMIT

Neni 17

Ndalimi i diskriminimit

1. Ndalohet çdo dallim, kufizim ose përjashtim që bazohet në shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji dhe që, ndër të tjera, ka lidhje me:

a) krijimin e institucioneve publike ose private që ofrojnë shërbime arsimore ose profesionale;

b) financimin e institucioneve publike që ofrojnë shërbime arsimore ose profesionale;

c) përmbajtjen e parimeve dhe kritereve të veprimtarisë arsimore, duke përfshirë programet mësimore dhe metodat e mësimdhënies;

ç) trajtimin e studentëve ose nxënësve, duke përfshirë pranimin, vlerësimin, zbatimin e masave disiplinore ose përjashtimin e tyre.

2. Ndalohet t'i refuzohet një personi ose një grupi personash pranimi në një institucion

arsimor publik, për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji.

3. Ndalohet çdo lloj shqetësimi, veçanërisht shqetësimi seksual, i studentëve, nxënësve dhe punëmarrësve në institucionet arsimore.

4. Zbatimi i masave të posaçme dhe të përkohshme, bazuar në shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji, me qëllim përsheptimin e barazisë në arsim, nuk konsiderohet diskriminim. Zbatimi i masave të tilla, në asnjë rast, nuk mund të nënkuptojë mbajtjen e përhershme të standardeve të pabarabarta ose të ndryshme dhe këto masa ndërpriten kur arrihet objektivi i trajtimit dhe ofrimit të mundësive të barabarta.

Neni 18

Detyrat e Këshillit të Ministrave dhe ministrit përgjegjës për arsimin dhe shkencën

1. Këshilli i Ministrave dhe ministri përgjegjës për arsimin dhe shkencën janë secili përgjegjës për marrjen e masave me karakter pozitiv për të luftuar diskriminimin në lidhje me të drejtën për arsimim.

2. Këshilli i Ministrave dhe ministri përgjegjës për arsimin dhe shkencën, ndër të tjera, marrin secili masa për:

a) rritjen e ndërgjegjësimit për këtë ligj në sistemin arsimor, ndër të tjera duke përfshirë informacion për të në programet mësimore;

b) përfshirjen në programet mësimore të koncepteve dhe veprimeve kundër modeleve të sjelljes diskriminuese;

c) arsimimin e të gjithë popullsisë, në mënyrë të veçantë, duke marrë masa në favor të grave dhe vajzave, pakicave, personave me aftësi të kufizuar, si dhe personave që janë, ose kanë më shumë mundësi të jenë objekt i diskriminimit, për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji;

ç) respektimin dhe sigurimin e së drejtës për arsimim në gjuhët e pakicave, si dhe në mënyrat e përshtatshme për persona me aftësi të kufizuar.

Neni 19

Detyrat e drejtuesit të institucionit arsimor

Drejtuesi i institucionit arsimor është përgjegjës për marrjen e masave me karakter pozitiv në institucionin përkatës, për të luftuar diskriminimin në lidhje me të drejtën për arsimim. Masat që merren, ndër të tjera, janë:

a) rritja e ndërgjegjësimit për këtë ligj brenda institucionit, ndër të tjera duke afishuar ligjin në një vend të dukshëm;

b) lufta kundër modeleve të sjelljes diskriminuese që përbëjnë ose nxisin diskriminim brenda institucionit;

c) të marrë masat e nevojshme, përfshirë dhe masa disiplinore, për mbrojtjen e punëmarrësve nga diskriminimi dhe viktimizimi, brenda një muaji nga marrja e dijenisë;

ç) trajtimi efektiv i ankesave për diskriminim në institucion, duke shqyrtuar çdo ankim brenda 30 ditëve nga paraqitja e tij;

d) vendosja e masave disiplinore ndaj çdo personi që verifikohet të ketë kryer një veprim diskriminues kur një gjë e tillë është e përshtatshme, proporcionale dhe në përputhje me kompetencat e drejtorit.

KREU IV
NDALIMI I DISKRIMINIMIT
NË FUSHËN E TË MIRAVE DHE TË SHËRBIMEVE

Neni 20

Të mirat dhe shërbimet

1. Personi fizik ose juridik që ofron të mira apo shërbime për publikun, me pagesë ose jo, ndalohet të diskriminojë një person tjetër, i cili kërkon t'i arrijë ose t'i përdorë ato:

a) duke refuzuar t'i japë një personi apo grupi personash të mira apo shërbime për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji;

b) duke refuzuar t'i ofrojë një personi të mira apo shërbime në mënyrë të ngjashme, ose me cilësi të ngjashme, ose në kushte të ngjashme me ato në të cilat këto të mira apo shërbime i ofrohen publikut në përgjithësi.

2. Pika 1 e këtij neni zbatohet veçanërisht për:

a) mundësi për të hyrë në një vend ku publiku lejohet të hyjë ose për të përdorur një vend, i cili lejohet për t'u përdorur nga publiku;

b) mundësi për të marrë ose për të përfitur nga të mirat apo shërbimet që kanë të bëjnë me shëndetin;

c) kontributin dhe mundësinë për të përfitur të mira nga skemat e mbrojtjes shoqërore, duke përfshirë asistencë sociale, sigurime shoqërore, mbrojtje të fëmijëve, përfitim për shkak të aftësisë së kufizuar, apo ndonjë skemë tjetër të mbrojtjes sociale ose avantazh tjetër social të ofruar për publikun;

ç) mundësi për të përdorur ose për të hyrë në një institucion arsimor;

d) sistemimin në një vend ku ofrohet strehim;

dh) shitjen ose dhënien me qira të banesave dhe të mjediseve të tjera;

e) shërbimet e bankës dhe mundësi për të siguruar grante, huadhënie, depozita bankare ose financim;

ë) lehtësi për argëtim, çlodhje e freskim;

f) lehtësi për transport ose udhëtim;

g) shërbimet e profesioneve të lira.

3. Ndalohet për një person fizik ose juridik, që ofron të mira dhe shërbime për publikun, të mos pranojë ose të kundërshtojë realizimin e ndryshimeve ose përshtatjeve të nevojshme dhe të duhura, të cilat synojnë të mundësojnë përfitimin e këtyre të mirave dhe shërbimeve nga një person me aftësi të kufizuara, për sa kohë që këto modifikime apo përshtatje nuk imponojnë një barrë të shpërpjesëtuar ose të paligjshme mbi personin që ofron të mirat dhe shërbimet.

4. Refuzimi, sipas pikës 1 të këtij neni, përfshin edhe situata kur refuzimi në fakt bazohet në shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji, por nga subjekti diskriminues deklarohen shkaqe të tjera, apo nuk deklarohet asnjë arsye si shkak i refuzimit.

5. Nuk përbëjnë diskriminim dallimet në shpërblime dhe përfitime, të vendosura për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji, kur këto dallime janë të arsyeshme dhe në përpjesëtim me një rrezik, i cili vlerësohet në bazë të të dhënave aktuale dhe statistikore të vërtetueshme dhe të lidhura ngushtë me rrezikun.

6. Kostot lidhur me shtatzaninë dhe amësinë nuk mund të rezultojnë shkak për dallime në shpërblimet dhe përfitimet e individit.

7. Ndalimi i diskriminimit nuk zbatohet për caktimin e një moshe të veçantë për mundësi të përfitimeve sociale, të të mirave, lehtësive dhe shërbimeve, nëse ekzistojnë kritere të arsyeshme e objektive për caktimin, pa cenuar thelbin e së drejtës për përfitime dhe kur caktimi synon të arrijë një qëllim të ligjshëm për një interes publik, ose për të mbrojtur të drejtat e të tjerëve, gjithmonë në përpjesëtim të drejtë me gjendjen që e ka shkaktuar caktimin.

KREU V KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Neni 21 **Komisioneri**

1. Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, më poshtë komisioneri, siguron mbrojtjen efektive nga diskriminimi dhe nga çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin. Komisioneri është person juridik publik.

2. Komisioneri mbështetet nga Zyra e Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi (zyra). Zyra ka personelin dhe pajisjet e nevojshme për të mbështetur komisionerin në përmbushjen e detyrave të ngarkuara me ligj.

3. Kuvendi vendos për pagën e komisionerit, strukturën organizative dhe klasifikimin e pagave për punonjësit e Zyrës së Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi. Punonjësit e kësaj zyre gëzojnë statusin e nëpunësit civil.

4. Komisioneri ka buxhetin e vet të pavarur, i cili financohet nga Buxheti i Shtetit dhe nga donacione të ndryshme.

Neni 22 **Statusi**

Komisioneri është i pavarur në ushtrimin e detyrës dhe u nënshtrohet vetëm Kushtetutës dhe ligjit.

Neni 23 **Mënyra e zgjedhjes së komisionerit**

1. Komisioneri zgjidhet nga shumica e të gjithë anëtarëve të Kuvendit.
2. Kandidatët e mundshëm për komisioner i propozohen Kuvendit nga një grup deputetësh.
3. Para marrjes ose rimarrjes së detyrës, komisioneri bën betimin para Kuvendit.
4. Formula e betimit është: “Beto hem se gjatë kryerjes së detyrave të mia do të mbroj kurdoherë parimin e barazisë, në përputhje me Kushtetutën dhe me ligjet e Republikës së Shqipërisë”.

Neni 24 **Kushtet për t’u zgjedhur komisioner**

(ndryshuar fjalë në pikat “a”, shtuar fjalë në shkronjën “b” dhe ndryshuar shkronja “c” me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

- Komisioner mund të zgjidhet çdo shtetas shqiptar që plotëson kërkesat e mëposhtme:
- a) të ketë integritet të lartë moral e veprimtari të shquar në komunitet;
  - b) të ketë një diplomë universitare të ciklit të dytë ose diplomë të njësuar me të, në përputhje me rregullat për njësimin e diplomave sipas legjislacionit në fuqi;
  - c) të ketë eksperiencë pune jo më pak se 5 vjet në fushën e lirive dhe të drejtave të njeriut dhe të ligjit;
  - ç) të mos jetë dënuar me vendim të formës së prerë për kryerjen e një vepre penale;
  - d) të mos jetë deputet në legjislaturën e Kuvendit që bën propozimin ose zgjedhjen e tij.

Neni 25
Kohëzgjatja në detyrë

Komisioneri zgjidhet për një mandat prej pesë vjetësh, me të drejtë rizgjedhjeje vetëm një herë.

Neni 26
Raportimi

Komisioneri paraqet raport të paktën një herë në vit përpara komisioneve të Kuvendit. Raporti përfshin analizë për zbatimin e këtij ligji në përgjithësi, si dhe për punën e komisionerit dhe të zyrës.

Neni 27
Mbarimi i mandatit

Mandati i komisionerit mbaron kur:

- a) mbaron afati 5-vjeçar;
- b) shkarkohet;
- c) i paraqet Kuvendit dorëheqje me shkrim;
- ç) vdes.

Neni 28
Rastet e shkarkimit nga detyra të komisionerit
(ndryshuar shkronja "b" me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

1. Komisioneri shkarkohet nga detyra vetëm në rastet kur:
  - a) është dënuar me një vendim gjykate të formës së prerë për kryerjen e një vepre penale;
  - b) vërtetohet fakti i pamundësisë për të ushtruar detyrën për më shumë se tre muaj;
  - c) kryen veprimtari në kundërshtim me parashikimet e këtij ligji, me Kushtetutën ose me legjisllacionin në fuqi.
2. Mocioni për shkarkimin e komisionerit propozohet nga jo më pak se 1/3 e deputetëve të Kuvendit. Vendimi për shkarkimin nga detyra të komisionerit merret me shumicën e votave të të gjithë anëtarëve të Kuvendit.

Neni 29
Zgjedhja e komisionerit

Kuvendi zgjedh komisionerin e ri brenda një muaji të mbetjes së vendit vakant. Kur mbaron mandati 5-vjeçar i komisionerit, ai qëndron në detyrë derisa të zgjidhet komisioneri i ri.

Neni 30
Papajtueshmëria me funksionin e komisionerit

Komisioneri ndalohet të bëjë pjesë në parti apo organizata politike, të kryejë veprimtari politike, shtetërore e profesionale, si dhe të marrë pjesë në organet drejtuese të organizatave shoqërore, ekonomike dhe tregtare. Komisioneri mund të ushtrojë mësimdhënien dhe botimin e veprave letrare dhe shkencore, pa cenuar ushtrimin e funksioneve të tij në mënyrë normale.

Neni 31

Sigurimi i punës së mëvonshme të komisionerit

Me mbarimin e funksionit, sipas shkronjave “a” e “c” të nenit 27 të këtij ligji komisioneri, i cili, në kohën e emërimit, kishte punuar në funksion shtetëror ose punë publike, ka të drejtë të rimarrë funksionin ose punën që kishte para zgjedhjes si komisioner. Kur kjo nuk është e mundur, atij i sigurohet një punë e barasvlefshme me atë që ai kishte përpara zgjedhjes në detyrën e komisionerit.

Neni 32

Kompetencat

(ndryshuar fjalë në pikat 1, 3 dhe 4, ndryshuar pika 2 me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

1. Komisioneri ka kompetencë:

- a) të shqyrtojë ankesat nga personat ose grupet e personave që pretendojnë se janë diskriminuar, siç parashikohet në këtë ligj dhe në ligjin “Për barazinë gjinore në shoqëri”;
- b) të shqyrtojë ankesat nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm për të vepruar në emër dhe me pëlqimin me shkrim të individëve ose grupeve të individëve që pretendojnë se ka ndodhur diskriminimi ose në emër të tyre për çështje që lidhen me interesa kolektive;
- c) të kryejë hetime administrative pas marrjes së informacionit të besueshëm për shkelje të këtij ligji;
- ç) të vendosë sanksione administrative sipas përcaktimit të këtij ligji;
- d) të nxisë parimin e barazisë dhe mosdiskriminimit, veçanërisht duke sensibilizuar dhe informuar për këto çështje, përfshirë edhe ofrimin e informacioneve të shkruara, ndër të tjera për këtë ligj, në gjuhën shqipe, në gjuhët e pakicave, si dhe në formate të përdorshme nga persona me aftësi të kufizuara;
- dh) të monitorojë zbatimin e këtij ligji, si dhe të ligjit “Për barazinë gjinore në shoqëri”;
- e) të kryejë sondazhe në lidhje me diskriminimin;
- ë) t’u bëjë rekomandime autoriteteve kompetente, sidomos duke propozuar miratimin e legjislacionit të ri, ose ndryshimin apo reformimin e legjislacionit ekzistues;
- f) të publikojë raporte dhe të bëjë rekomandime për çfarëdo lloj çështjeje që lidhet me diskriminimin;
- g) t’i drejtohet drejtpërdrejt opinionit publik për çfarëdo lloj çështjeje që lidhet me diskriminimin;
- gj) me kërkesën e gjykatës që shqyrton çështjen, të parashtrijë mendim me shkrim për çfarëdo lloj çështjeje që lidhet me diskriminimin;
- h) të kontribuojë në raportimet dhe sipas rastit të paraqesë raporte para organizmave ndërkombëtarë dhe rajonalë;
- i) të paraqesë padi, në mbrojtje të parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit, për çështje që lidhen me interesa kolektive;
- i/1) të vërë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese, kur gjatë veprimtarisë së tij konstaton se ligji ose akti normativ cenon të drejtat dhe liritë themelore të individëve;
- j) të informojë për të drejtën e mbrojtjes nga diskriminimi dhe për mjetet ligjore të disponueshme për këtë mbrojtje;
- k) të zhvillojë dialogun e rregullt në lidhje me çështjet e diskriminimit me grupet përkatëse sociale, duke përfshirë organizatat joqeveritare;
- l) të zhvillojë aktivitete ndërgjegjësimi dhe edukimi që ndihmojnë në zbatimin e këtij ligji.

2. Të gjitha institucionet publike dhe subjektet private janë të detyruara të mbështesin Komisionerin, duke i dhënë informacionin që i nevojitet dhe duke i garantuar aksesin në informacion në përmbushjen e detyrave të tij.

3. Për shqyrtimin e ankesave që i drejtohen, komisioneri zbaton normat e parashikuara në

Kodin e Procedurave Administrative, me përjashtim të procedurave që parashikohen nga ky ligj.

4. Detyrimi i përmendur në pikën 2 të këtij neni përmbushet në përputhje me legjislacionin që rregullon të drejtën e informimit dhe mbrojtjen e të dhënave personale.

Neni 33

Procedurat

(ndryshuar pika 2, shfuqizuar shkronja "a", ndryshuar shkronja "db" të pikës 4, ndryshuar fjalë në pikat 5 dhe 7, shtuar 7/1, 7/2, 7/3, 7/4, ndryshuar fjalë në pikat 10, 11, 12, ndryshuar pikat 16, 17 dhe shtuar pika 18 me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

1. Një person ose grup personash që pretendojnë se janë diskriminuar, ose një organizatë me interesa legjitimë që pretendon diskriminim në emër të një personi apo grupi personash, mund të paraqesë ankesë së bashku me provat e disponueshme para komisionerit, me shkrim ose, në raste përjashtimore, gojarisht, në mënyrë që të mund të mbahet procesverbal.

2. Organizata me interesa legjitime mund të kërkojnë kryerjen e hetimeve administrative nëpërmjet disponimit të informacionit të besueshëm, si dhe të përfaqësojnë një person ose grup personash, pasi të jetë marrë pëlqimi me shkrim ose të mbahet procesverbal në prani të një punonjësi të institucionit, për të përfaqësuar personin ose grupin e personave.

3. Ankesa përmban, të paktën:

a) emrin e ankuesit;
b) shpjegimin se si mund të kontaktohet ankuesi;
c) subjektin që pretendohet të ketë kryer diskriminim, ose shpjegim për pamundësinë e identifikimit të tij;

ç) shpjegimin e diskriminimit të pretenduar;

d) masat që kërkohen nga komisioneri;

dh) datën dhe firmën e ankuesit ose të përfaqësuesit të tij.

4. Ankesa nuk pranohet nëse:

a) Shfuqizuar;

b) përbën abuzim me të drejtën e ankimimit para komisionerit, ose është e papajtueshme me dispozitat e këtij ligji;

c) e njëjta çështje është duke u shqyrtuar në kuadër të një ankese tjetër ose për të është marrë një vendim i mëparshëm dhe nuk ka të dhëna të reja;

ç) është haptazi e pabazuar ose nuk ka informacion të mjaftueshëm për të bërë të mundur një hetim;

d) të gjitha faktet që përbëjnë thelbin e ankesës kanë ndodhur para hyrjes në fuqi të këtij ligji;

dh) paraqitet më vonë se tre vjet nga ndodhja e diskriminimit ose më vonë se dy vjet nga marrja dijeni për sjelljen diskriminuese.

5. Personat fizikë ose juridikë, kundër të cilëve është paraqitur ankesa, njoftohen me shkrim nga komisioneri brenda 15 ditëve nga dita e regjistrimit të ankesës.

6. Komisioneri nuk i ngarkon ankuesit me ndonjë tarifë për shqyrtimin e ankesës.

7. Me regjistrimin e ankesës, komisioneri verifikon faktet. Për këtë qëllim, komisioneri mund t'u kërkojë ankuesit dhe personit kundër të cilit është drejtuar ankesa, të paraqesin parashtrime me shkrim brenda 10 ditëve pune nga dita që palët marrin njoftimin. Kur e çmon të nevojshme, komisioneri merr informacion edhe nga çdo person ose burim tjetër.

7/1 Në rastet kur pala ankuese paraqet fakte mbi të cilat bazon pretendimin për sjelljen diskriminuese dhe në bazë të të cilave mund të prezumohet se ka pasur diskriminim, pala tjetër, kundër së cilës është paraqitur ankesa, detyrohet të provojë se faktet nuk përbëjnë diskriminim.

7/2 Kur për konstatimin ose sqarimin e fakteve, që kanë lidhje me shqyrtimin e ankesës, kërkohen njohuri të posaçme, Komisioneri mund të kërkojë mendim të specializuar nga ekspertë të fushave të caktuara.

7/3 Në rastet kur ankesat e paraqitura pranë Komisionerit, drejtuar të njëjtut subjekt, kanë të

njëtin objekt, mund të bashkohen në një ankesë të vetme.

7/4 Kur Komisioneri vihet në dijeni se ankuesi ka paraqitur kërkesë padi në gjykatë me objekt konstatim diskriminimi, ndërkohë që ka paraqitur të njëjtën ankesë pranë Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi dhe çështja është në shqyrtim e sipër, Komisioneri merr vendim për pushimin e çështjes.

8. Kur e sheh të përshtatshme, komisioneri zhvillon një seancë dëgjimore publike dhe fton palët dhe çdo person tjetër të interesuar.

9. Kur e sheh të përshtatshme, komisioneri kërkon të arrijë marrëveshje pajtimi mes ankuesit dhe personit kundër të cilit është paraqitur ankesa.

10. Komisioneri shprehet me vendim, i cili u njoftohet palëve brenda 90 ditëve nga dita e regjistrimit të ankesës ose nëse është zhvilluar një seancë dëgjimore publike, brenda 90 ditëve nga dita e seancës. Vendimi përmban rregullimet dhe masat e duhura, duke caktuar edhe një afat për kryerjen e tyre.

11. Nëse komisioneri urdhëron rregullime ose masa, subjekti kundër të cilit është paraqitur ankesa, raporton brenda 30 ditëve para komisionerit në lidhje me veprimet e ndërmarra për zbatimin e vendimit. Në rast se subjekti, kundër të cilit është paraqitur ankesa nuk e informon komisionerin ose nuk e zbaton vendimin, komisioneri vendos masë për ndëshkimin me gjobë për subjektin kundër të cilit është paraqitur ankesa. Sanksioni me gjobë shfuqizohet nëse subjekti kundër të cilit është paraqitur ankesa, e zbaton vendimin brenda shtatë ditëve pasi është vendosur sanksioni.

12. Kur vendos masën, komisioneri siguron që ajo të jetë:

a) e efektshme dhe parandaluese; dhe

b) në përpjesëtim me gjendjen që e shkaktoi vendosjen e masës. Nëse vendoset gjobë, komisioneri përcakton shumën e gjobës duke marrë parasysh:

i) natyrën dhe fushën e veprimit të shkeljes dhe ndikimin mbi viktimën; dhe

ii) rrethanat personale e financiare të shkelësit, veçanërisht duke marrë në konsideratë të gjitha burimet e të ardhurave dhe nëse shkelja kryhet nga një person juridik privat, merren parasysh aktivitetet e bilancit dhe fitimi, si dhe pagat totale të paguara punonjësve;

c) nëse e njëjta shkelje diskriminon disa persona, vendoset vetëm një gjobë, por duke marrë parasysh kërkesat e shkronjës “b” të këtij neni.

13. Çdo person që shkel dispozitat e këtij ligji dënohet me gjobë si më poshtë:

a) personi fizik, nga 10 000 deri në 60 000 lekë;

b) personi juridik nga 60 000 deri në 600 000 lekë;

c) personi fizik brenda personit juridik, i cili është përgjegjës për shkelje, nga 30 000 deri në 80 000 lekë;

ç) personi, i cili ushtron funksion publik dhe është përgjegjës për shkelje në bazë të këtij ligji, nga 30 000 deri në 80 000 lekë.

d) personi fizik ose juridik, i cili kryen një ose më shumë nga format e rënda të diskriminimit, dyfishin e masës së gjobës së parashikuar përkatësisht në shkronjat: “a”, “b”, “c” dhe “ç”, të pikës 13, të nenit 33.

14. Vendimi për vënien e një mase ndëshkimore me gjobë cakton gjithashtu afatin e arsyeshëm, brenda të cilit paguhet gjoba.

15. Si mjet të fundit, veçanërisht kur subjekti fizik ose juridik nuk i përmbahet vendimit të komisionerit ose nuk e paguan gjobën brenda tre muajve pas afatit të caktuar nga komisioneri dhe sanksioni nuk është kundërshtuar në gjykatë, komisioneri mund t’u kërkojë autoriteteve kompetente heqjen apo pezullimin e lejes ose autorizimit të subjektit fizik ose juridik për ta ushtruar veprimtarinë e tij.

16. Në rastet kur vendimi i Komisionerit kthehet mbrapsht nga posta me shënimin “destinacion i panjohur” ose “destinacioni nuk gjendet” dhe për rrjedhim ankuesi dhe subjekti ndaj të cilit drejtohet ankesa nuk mund të marrin dijeni për masat e marra nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, përmbledhja e vendimit afishohet në ambientet e Komisionerit për

Mbrojtjen nga Diskriminimi.

17. Operatorët mediatikë shtetërorë kanë detyrimin që të publikojnë përmbledhjen e vendimeve të formës së prerë të Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, me objekt gjuhën e urrejtjes.

18. Vendimet e Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi ankimohen në gjykatën kompetente sipas rregullave të përcaktuara në legjislacionin në fuqi për gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative.

Neni 33/1

Ekzekutimi i gjobave dhe vendimeve të Komisionerit

(shtuar me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

1. Gjobat paguhen nga kundërvajtësi jo më vonë se 45 ditë nga komunikimi i tyre. Me kalimin e këtij afati, vendimi i dhënë shndërrohet në titull ekzekutiv dhe ekzekutohet në mënyrë të detyrueshme nga zyra e përbarimit, me kërkesë të Komisionerit.

2. Gjoba arkëtohet në buxhetin e shtetit.

KREU VI

PROCEDURAT PËRPARA GJYKATËS

Neni 34

Subjektet që kanë të drejtë të paraqesin padi për diskriminim

(ndryshuar pika 3 dhe shtuar pika 4 me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

1. Çdo person ose grup personash që pretendojnë se ndaj tyre është ushtruar diskriminim për një nga shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji, mund të paraqesin kërkesëpadi përpara gjykatës kompetente sipas përcaktimeve të Kodit të Procedurës Civile për dëmshpërblim sipas ligjit ose, sipas rastit, të kryejnë kallëzimin përpara organeve kompetente për ndjekje penale.

2. Paraqitja e ankimit përpara komisionerit nuk është kusht për të paraqitur një kërkesëpadi dhe nuk përbën pengesë për personin e dëmtuar t'i drejtohet gjykatës ose organeve të ndjekjes penale.

3. Një organizatë me interes të ligjshëm mund të paraqesë padi në emër të një personi ose grupi personash, me kusht që organizata të ketë pëlqimin me prokurë të posaçme ose me deklaram përpara gjykatës të personit, ose grupit të personave të dëmtuar nga diskriminimi.

4. Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi dhe organizatat me interesa legjitime kanë të drejtë të paraqesin padi përpara gjykatës kompetente në mbrojtje të parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit për çështje që lidhen me interesa kolektive.

Neni 35

Përgjegjësia individuale

Çdo person mban përgjegjësi në bazë të dispozitave të këtij ligji, kur, me veprimet ose mosveprimet e tij, ka kryer një akt diskriminues në kuptimin e këtij ligji. Përgjegjësia individuale nuk e përjashton përgjegjësinë e shtetit ose të personit juridik privat.

Neni 36

Procedura para gjykatës

(ndryshuar fjalë në pikën 6 me ligjin nr. 124/2020, datë 15.10.2020)

1. Padia i paraqitet gjykatës kompetente nga një prej subjekteve të parashikuara në nenin 34 të këtij ligji jo më vonë se 5 vjet nga dita që ka ndodhur sjellja e pretenduar diskriminuese dhe jo më

vonë se 3 vjet nga dita që i dëmtuari merr dijëni për këtë sjellje.

2. I dëmtuari nuk ka detyrim të njoftojë komisionerin para se të paraqesë një padi për diskriminim në gjykatë.

3. Gjykata e njofton komisionerin për paraqitjen e çdo padie për diskriminim.

4. Gjykata mund t'i kërkojë komisionerit, në çdo fazë të procedimit, që të paraqesë një mendim me shkrim, rezultatet e hetimit të tij, në qoftë se është bërë hetimi, ose çdo informacion tjetër që ka rëndësi për çështjen.

5. Paditësi ka detyrim të sjellë prova në mbështetje të padisë, duke përdorur çdo lloj prove të ligjshme që mund të provojë sjelljen diskriminuese.

6. Pasi paditësi paraqet fakte, mbi të cilat bazon pretendimin e tij dhe në bazë të të cilave gjykata mund të prezumojë sjelljen diskriminuese, i padituri detyrohet të provojë se faktet nuk përbëjnë diskriminim sipas këtij ligji.

Neni 37

Vendimi i gjykatës

1. Vendimi i gjykatës cakton dëmshpërblim nëse gjykata vendos që ka shkelje të këtij ligji, duke përfshirë edhe një afat kohor për kryerjen e zhdëmtimit.

2. Vendimi i gjykatës u komunikohet të gjitha palëve të interesuara, përfshirë komisionerin.

3. Vendosja e masave, sipas këtij ligji, nuk përjashton vendosjen e masave sipas ligjeve të tjera.

Neni 38

Dëmshpërblimi

Dëmshpërblimi përfshin, ndër të tjera, ndreqjen e shkeljeve ligjore dhe të pasojave të tyre përmes kthimit në gjendjen e mëparshme, kompensimin e duhur për dëmet pasurore si dhe jopasurore, ose përmes masave të tjera të përshtatshme.

KREU VII

DISPOZITA TË FUNDIT DHE KALIMTARE

Neni 39

Aktet nënligjore

1. Ngarkohet komisioneri të nxjerrë rregulloren e funksionimit të zyrës brenda 3 muajve nga data e emërimit të tij.

2. Ngarkohet Këshilli i Ministrave të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të nenit 18 të këtij ligji brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e tij.

Neni 40

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.6433, datë 24.2.2010 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bamir Topi**

Qendra e Botimeve Zyrtare

Përmbledhëse legjislacioni për barazinë gjinore,
mbrojtjen nga diskriminimi dhe dhunën në familje /
Qendra e Botimeve Zyrtare. - Tiranë : QBZ, 2021
... f. ; ... cm.

ISBN 978-9928-01-134-3

- 1.E drejta familjare
- 2.Legjislacioni
- 3.Marrëdhënie familjare
- 4.Dhuna në familje
- 5.Diskriminimi
- 6.Shqipëri

347.61(496.5) (094.5)

